

Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο
«Ο ΦΙΛΩΝ»

ΤΕΧΝΗ
&
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

www.filonas.gr

Δεκέμβριος 2025

Σημείωμα του Εκδότη

Κάθε φορά που πλησιάζουν οι γιορτές, κάτι ανεπαίσθητο αλλά βαθύ αναδεύεται μέσα στον άνθρωπο, κάτι που δεν μπορεί να εξηγηθεί απλώς με τις κοινωνικές συμβάσεις της εποχής ούτε με την πρακτική ανάγκη για ανάπαυση και αλλαγή του ρυθμού της καθημερινότητας. Υπάρχει μια κρυφή, σχεδόν αρχέγονη ανάγκη για ζεστασιά, για επικοινωνία που ξεπερνά τις λέξεις και αγγίζει την ψυχή. Και αυτή η ανάγκη βρίσκει την απόλυτη έκφρασή της μέσα στην τέχνη. Γιατί η τέχνη είναι ο τρόπος με τον οποίο οι άνθρωποι συναντιούνται χωρίς να χρειάζεται να μιλήσουν, είναι η γλώσσα με την οποία εκφράζονται τα συναισθήματα που δεν χωρούν στα καθημερινά λεξιλόγια, είναι ο τόπος όπου ο καθένας καταθέτει τη δική του μαγεία και την προσφέρει στους άλλους σαν δώρο.

Κατά τη διάρκεια των εορτών, ο κόσμος αναζητά περισσότερο από ποτέ τη βεβαίωση ότι δεν είναι μόνος. Αυτή η περίοδος ενεργοποιεί το βαθύ αίτημα για επιστροφή σε μια πρωταρχική μορφή κοινότητας, μια κατάσταση όπου το «εγώ» βρίσκει νόημα μόνο μέσα από το «εμείς». Είναι η αναζήτηση της «μητρικής θαλπωρής» – όχι ως

κυριολεκτική επιστροφή στην παιδική ηλικία, αλλά ως ανάγκη για την αίσθηση ότι κάποιος μας περιβάλλει, μας αποδέχεται και μας συνδέει με κάτι μεγαλύτερο από τον εαυτό μας. Οι γιορτές, με το φως τους, με τα σύμβολά τους, με την ατμόσφαιρα της συλλογικής προσμονής, ενεργοποιούν αυτόν τον ψυχικό μηχανισμό. Όμως η πραγματική γέφυρα που επιτρέπει σε αυτή την ανάγκη να βρει έκφραση είναι η τέχνη.

Η μουσική που ακούγεται στους δρόμους, οι εικόνες που στολίζουν τα σπίτια, τα θέατρα που παρουσιάζουν εορταστικές παραστάσεις, τα ποιήματα και οι ιστορίες που αφηγούμαστε στα παιδιά, όλα αποτελούν μορφές τέχνης που μετατρέπουν την πόλη και το σπίτι σε σκηνή όπου η ανθρώπινη ψυχή ανοίγεται. Η τέχνη λειτουργεί εδώ ως μια ψυχική τελετουργία: επιτρέπει στο συλλογικό ασυνείδητο να εκδηλωθεί, να πάρει μορφή και να γίνει κοινό βίωμα. Δεν είναι τυχαίο ότι στις γιορτές αναζητούμε εικόνες, μελωδίες, αρώματα και χρώματα που κουβαλούν μνήμη. Ολόκληρος ο πολιτισμός λειτουργεί σαν μια μεγάλη καλλιτεχνική αφήγηση, όπου ο καθένας γίνεται συν-δημιουργός.

Η τέχνη δρα παράλληλα και ως καθρέφτης αλλά και ως γέφυρα. Καθρεφτίζει τα συναισθήματά μας, συχνά πριν ακόμη τα κατανοήσουμε συνειδητά. Μια μελωδία αναμοχλεύει την τρυφερότητα που θέλουμε να νιώσουμε· μια εικόνα φωτισμένου δρόμου ξυπνά τις παιδικές αναμνήσεις· μια ταινία ή ένα θεατρικό έργο κάνει την καρδιά μας να χτυπά σε ρυθμό κοινό με τους άλλους. Η τέχνη μας υπενθυμίζει ότι, όσο μοναδικές κι αν είναι οι προσωπικές μας ιστορίες, τα συναισθήματα που τις συνοδεύουν είναι κοινά. Η αποδοχή αυτής της κοινότητας συναισθημάτων αποτελεί το θεμέλιο της ανθρώπινης επικοινωνίας. Έτσι, κατά τις εορτές, ολόκληρη η κοινωνία μετατρέπεται σε έναν «ενδιάμεσο χώρο» όπου οι άνθρωποι κινούνται σε ένα πεδίο πιο ονειρικό, πιο συμβολικό, όπου η τέχνη τους επιτρέπει να αγγίξουν αυτό που μέσα στον χρόνο της καθημερινότητας παραμένει ανείπωτο. Η πρόσφορα αυτή δεν είναι απλώς αισθητική. Είναι βαθιά υπαρξιακή. Ο άνθρωπος νιώθει ότι γίνεται μέτοχος μιας κατάστασης, ότι συμμετέχει σε κάτι μεγαλύτερο από τον εαυτό του. Αυτή η συμμετοχή είναι που γεννά το αίσθημα κοινότητας.

Η μαγεία των εορτών, λοιπόν, δεν οφείλεται μόνο στο φως, στις μυρωδιές ή στα σύμβολα. Οφείλεται στο γεγονός ότι οι άνθρωποι –έστω και ασυνείδητα– μπαίνουν σε μια συλλογική καλλιτεχνική διαδικασία. Στολίζουμε το σπίτι· αυτό είναι μια δημιουργική πράξη. Ανταλλάσσουμε δώρα· αυτό είναι μια τελετουργική προσφορά. Λέμε ιστορίες, τραγουδάμε, αναπολούμε· αυτό είναι ποίηση. Κάθε τέτοια πράξη μάς ενώνει όχι μόνο με τους γύρω μας αλλά και με τον ίδιο μας τον εαυτό, με εκείνα τα κομμάτια της ψυχής που δεν μπορούμε να ανασύρουμε στη διάρκεια της καθημερινής ρουτίνας.

Αν η τέχνη φέρνει τον κόσμο κοντά, αυτό συμβαίνει επειδή ακυρώνει τα όρια. Ακυρώνει τα όρια της γλώσσας, γιατί μια μελωδία μπορεί να συγκινήσει και εκείνον που δεν μιλά τη γλώσσα στην οποία τραγουδιέται. Ακυρώνει τα όρια της ηλικίας, γιατί ένα παιδί και ένας ηλικιωμένος μπορούν να χαμογελάσουν στον ίδιο ρυθμό. Ακυρώνει τα όρια της κοινωνικής θέσης, γιατί όλοι στέκονται κάτω από τα ίδια φώτα. Η τέχνη καταργεί για λίγο τα όρια του εαυτού και μας επιτρέπει να βυθιστούμε σε κάτι κοινό, κάτι που μας υπερβαίνει και ταυτόχρονα μας αγκαλιάζει.

Ένα τραγούδι που κάποιος τραγουδά με τρυφερότητα δεν είναι απλώς ήχος αλλά η ίδια η ψυχική του ενέργεια. Ένα στολίδι που τοποθετείται με φροντίδα στο δέντρο κουβαλά το άγγιγμα αυτού που το έβαλε. Ένα χειροποίητο δώρο μεταφέρει την προσωπική μαγεία του δημιουργού. Αυτές οι μικρές πράξεις μεταφέρουν την αλήθεια της ανθρώπινης επαφής. Η τέχνη καθιστά τον καθένα μέτοχο μιας κατάστασης κοινής, μιας συναισθηματικής οικουμενικότητας. Η τέχνη είναι το μέσο μέσα από το οποίο η γιορτή γίνεται ζωντανή. Είναι το όχημα της μαγείας, ο αγωγός μέσα από τον οποίο το νόημα περνά από γενιά σε γενιά.

Η μαγεία της τέχνης κατά τις εορτές δεν είναι φαντασιακή. Είναι βαθύτατα πραγματική, γιατί αποκαλύπτει αυτό που πάντα υπάρχει αλλά συχνά ξεχνάμε: ότι οι ζωές μας είναι συνδεδεμένες. Ότι έχουμε ανάγκη ο ένας τον άλλον. Ότι η ευαισθησία μας,

αντί να είναι αδυναμία, είναι η μεγαλύτερη δύναμή μας. Ότι η ομορφιά, όταν μοιράζεται, πολλαπλασιάζεται. Και ότι το ανθρώπινο πνεύμα, όταν ενώνεται μέσα από την τέχνη, μπορεί να μετατρέψει ακόμη και την πιο απλή στιγμή σε ιερή.

Ο Φίλωνας θέλοντας να συνεισφέρει με τον τρόπο του σ' αυτήν την μαγεία μέσω της τέχνης διοργανώνει μια μοναδική εορταστική εκδήλωση την Κυριακή 21 Δεκεμβρίου στην Εστία Νέας Σμύρνης τα «Λυροφεγγήματα» με το μουσικό σχήμα Faretra Crystalina η οποία με ορμητική διάθεση και γιορτινή λάμψη θα υφάνει ήχους και χρώματα από όλο τον κόσμο μαζί με αφηγήσεις θρύλων και παραμυθιών με νεράιδες, ξωτικά και μυστικούς κόσμους που θα ταξιδέψουν μικρούς και μεγάλους σε μια ατμόσφαιρα ονείρου και θαλπωρής. Σας περιμένουμε όλους να νοιώσουμε αυτήν την κοινή μαγεία και να απολαύσουμε τη ζεστασιά των γιορτών!

Τα Νέα του Φίλωνα

σελ 05 - 10

Καλλιτεχνικά Νέα

σελ 11 - 34

Ο Φίλωνας Προτείνει – Χορός, Θέατρο, Εικαστικά

Μουσικά Δρώμενα

σελ 35 - 54

Ο Φίλωνας Προτείνει – Μουσικές Εκδηλώσεις

Η Τέχνη μέσα από την Κριτική

σελ 55 - 56

Μουσικό Ημερολόγιο Δεκεμβρίου

σελ 57 - 67

Πολιτιστικές Δραστηριότητες και
Επικαιρότητα

σελ 68 - 77

Καλλιτεχνικά Αφιερώματα & Συνεντεύξεις
Ψυχής

σελ 78 - 91

Η Γωνιά του Βιβλίου με τις Εκδόσεις
Παπαγρηγορίου -Νάκας

σελ 92 - 93

Πανόραμα Τέχνης, Πολιτισμού και
Αισθητικής

σελ 94 - 104

Τα Νέα του Φίλωνα

Ολοκληρώθηκαν με Μεγάλη Επιτυχία οι 2 Κύκλοι Ρεσιτάλ των Βραβευμένων του 46^{ου} Μουσικού Διαγωνισμού «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνα»

Με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή 32 νέων καλλιτεχνών

πραγματοποιήθηκαν ο 1^{ος} και ο 2^{ος} Κύκλος Ρεσιτάλ των Βραβευμένων του 46ου Μουσικού Διαγωνισμού «Ταλέντα – Βραβεία Φίλωνα». Ο 1^{ος} Κύκλος έλαβε χώρα την Κυριακή 2 Νοεμβρίου στη Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά ενώ λίγες μέρες αργότερα την Παρασκευή 07 Νοεμβρίου ο

2^{ος} Κύκλος στον Ελληνογαλλικό Σύνδεσμο στο Κολωνάκι στο πλαίσιο της 13ης Φθινοπωρινής Εορταστικής Εικαστικής Συνάντησης του τετραήμερου Πολιτιστικών Δρώμενων Τέχνης, που διοργανώνει κάθε χρόνο η εικαστικός και μέλος της Γ.Σ. του Φίλωνα κα Αργυρούλα Pappas Τσιώτα.

Οι νέοι καλλιτέχνες, βραβευμένοι στο Πιάνο, την Κιθάρα, τα Έγχορδα και το Λυρικό

Τραγούδι, χάρισαν στο κοινό δύο αξέχαστες βραδιές πλημμυρισμένες από ευαισθησία, τεχνική αρτιότητα και καλλιτεχνικό ήθος, μετατρέποντας τη μουσική σε μια εμπειρία βαθιάς συγκίνησης και θαυμασμού.

Οι συμμετέχοντες, που με το ταλέντο και τη δεξιοτεχνία τους ενθουσίασαν το κοινό στον 1° Κύκλο ήταν οι (με σειρά εμφάνισης): Καλαϊτζάκη Αικατερίνη, Κοντάκη Γεωργία, Μπαγροπούλου Ερατώ, Σταθώρη Ζωή, Γκιζογιάννη Αριάδνη, Δαμιανής Κωνσταντίνος, Σταματίου Δάφνη, Ιμάν Ελγαντούρ, Νικολάου Γεώργιος, Δαλκίδου Αναστασία, Κατσάπης Ορέστης,

Καμπουροπούλου Βασιλική, Δαλκίδου Μαρία, Ξεπαπαδάκου Φωτεινή, Chenhaoyu Yang και Νησίδη Μαρία-Ελένη.

Στον 2° Κύκλο οι συμμετέχοντες ήταν οι (με σειρά εμφάνισης): Du Manqin (Annie), Μανωλοπούλου Ηλέκτρα, Μαντάς Οδυσσέας, Σουγλέ Κωνσταντίνα, Κωνσταντινίδη Ολυμπία, Μαρίνης Παναγιώτης, Οδατζίδης Αναστάσιος, Λόλης Πέτρος, Αμαργιωτάκη Άννα, Οδατζίδης Γεώργιος, Κωνσταντινίδη Αναστασία, Κορομήχη Ναταλία Μαρία, Φλέσσα Ευγενία, Βουρλιωτάκης Μάριος, Μπούα Αργυρώ, Σμέρδη Αθηνά.

Την παρουσίαση και την καλλιτεχνική επιμέλεια των εκδηλώσεων είχε η Δ/ντρια του Τμήματος Μουσικών Διαγωνισμών του Π.Π.Κ. «Ο ΦΙΛΩΝ» κα Βικτώρια Βούρτση.

Το κοινό, συγκινημένο και ενθουσιασμένο, αντάμειψε τους νεαρούς μουσικούς με

θερμό χειροκρότημα, αναγνωρίζοντας το μεράκι, τη συνέπεια και τη σπάνια καλλιτεχνική ωριμότητα που επέδειξαν.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος, ο Φίλωνας συνεχίζει την παράδοση των

Ρεσιτάλ των Βραβευμένων, φιλοξενώντας περισσότερους από 30 νέους και χαρισματικούς καλλιτέχνες που ξεχώρισαν για την αριστεία τους στο πιάνο, τα έγχορδα, την κιθάρα και το λυρικό τραγούδι.

«Λυροφεγγήματα» στην

Εστία Νέας Σμύρνης. Η Χριστουγεννιάτικη Εκδήλωση του Φίλωνα

Χρυσόστομο Καλογριδάκη και την Θάλεια Μουτοπούλου έρχεται με ορμητική διάθεση και γιορτινή λάμψη να υφάνει ήχους και χρώματα από όλο τον κόσμο, από τη Λατινική Αμερική ως τη Σουηδία και την Ιαπωνία, από τη Μεσόγειο ως τα Κέλτικα υψίπεδα!

Την Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, στην εντυπωσιακή αίθουσα «Πάνος Χαλδέζος» της Εστίας Νέας Σμύρνης, το Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο "Ο Φίλων" σας προσκαλεί σε μια λαμπερή, συγκινητική και ονειρική Χριστουγεννιάτικη Εκδήλωση — ένα μουσικό ταξίδι όπου η τέχνη, ο μύθος και το συναίσθημα συναντιούνται στη σκηνή!

Το εξαιρετικό μουσικό σχήμα Faretra Chrystalina, με συντελεστές τον

Λυρικές φωνές, πολύχρωμες πολυφωνίες, χριστουγεννιάτικες μελωδίες και κάλαντα από κάθε γωνιά της γης μπλέκονται με πρωτότυπες διασκευές και νέες συνθέσεις που φωτίζουν τη νύχτα με συγκίνηση και χαρά. Στον πυρήνα αυτής της δημιουργίας βρίσκονται τα ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια, που αφήνουν πίσω τους τις προθήκες των μουσείων και ξαναζωντανεύουν, μεταμορφωμένα σε έμπνευση, σε πνοή, σε νέα μουσική ζωή.

Παραδοσιακά και κλασικά όργανα συνομιλούν σε έναν διάλογο γεμάτο πάθος και ευαισθησία — φωνητικά πυροτεχνήματα διαδέχονται ηχητικά τοπία της υπαίθρου, ενώ η κιθάρα, τα πνευστά, το bayan, τα παγκόσμια κρουστά και το κοντραμπάσο σμίγουν σε έναν ήχο ζωντανό, ποιητικό και συναρπαστικό. Και ανάμεσα στις μελωδίες, αφηγήσεις θρύλων και παραμυθιών με νεράιδες, ξωτικά και μυστικούς κόσμους θα ταξιδέψουν μικρούς και μεγάλους σε μια ατμόσφαιρα ονείρου και θαλπωρής. Η Faretra Chrystalina δημιουργεί ένα σύμπαν ήχου και συναισθήματος, όπου το λόγιο συναντά το λαϊκό, και μαζί γεννούν τον νέο ήχο των Χριστουγέννων — φωτεινό, βαθιά ανθρώπινο και γεμάτο αγάπη. Μια βραδιά για όσους πιστεύουν πως η μουσική μπορεί να γίνει φως, πως τα παραμύθια μπορούν

να ζωντανέψουν, και πως τα Χριστούγεννα είναι πρώτα απ' όλα μια γιορτή ψυχής.

Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, αίθουσα "Πάνος Χαλδέζος" στην Εστία Νέας Σμύρνης — ώρα έναρξης 8 μ.μ. Άνετη πρόσβαση για συμπολίτες μας με κινητικά προβλήματα. Ελάτε να ζήσουμε μαζί τα Λυροφεγγίματα, μια ανεπανάληπτη Χριστουγεννιάτικη εμπειρία γεμάτη φως, ήχο και μαγεία! Η γενική είσοδος ορίζεται στα 15 ευρώ. Για φοιτητές και συμπολίτες μας με αναπηρία (ΑμεΑ), η τιμή εισιτηρίου είναι 12 ευρώ. Τα Μέλη των Δραστηριοτήτων του Φίλωνα έχουν μειωμένο εισιτήριο των 10 ευρώ. Η Προπώληση εισιτηρίων γίνεται από την [Ticketplus](https://www.ticketplus.gr). Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε στο info@filonas.gr

Το Διεθνές Μουσικό

Σωματείο Gina Bachauer τιμά το Πνευματικό Κέντρο «Ο Φίλων» στην Τελετή Απονομής των Βραβείων 2025

Το Διεθνές Μουσικό Σωματείο Gina Bachauer, ένας από τους σημαντικότερους θεσμούς προώθησης της μουσικής παιδείας και της καλλιτεχνικής αριστείας στην Ελλάδα και

διεθνώς, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Αναβάθμισης Ιστορικού & Εμπορικού Κέντρου της Αθήνας, το Διεθνές Μουσικό Σωματείο C.V. Alkan-P.J.G. Zimmerman καθώς και τον Πανελλήνιο Μουσικό

Διαγωνισμό Μαρίας Χαιρογιώργου-Σιγάρα διοργανώνει την Τελετή Απονομής των Βραβείων «Gina Bachauer-Νικολάου Δούμπα», «Άθω Βασιλάκη» και «Γιώργου Λεωτσάκου», καθώς και τη Συναυλία Νέων Βραβευμένων Σολίστ και Συνόλων, τη Δευτέρα 22 Δεκεμβρίου 2025 στις 19:00, στην Αίθουσα «Γιάννης Μαρίνος», στη Μουσική Βιβλιοθήκη του Συλλόγου «Οι Φίλοι της Μουσικής» στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Στο επίκεντρο της φετινής διοργάνωσης βρίσκεται η τιμητική βράβευση του Πνευματικού Κέντρου Πειραιώς «Ο Φίλων» για την καθοριστική συμβολή του στην καλλιέργεια και διάδοση

της ελληνικής μουσικής και πολιτιστικής δημιουργίας. Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι μεταξύ των βραβευθέντων είναι και η σπουδαία μουσικός, πιανίστα και παιδαγωγός-καθηγήτρια κα Βικτώρια Βούρτση, η οποία είναι η Καλλιτεχνική Διευθύντρια των Διαγωνισμών του Φίλωνα για το πολύπλευρο παιδαγωγικό της ρόλο και προσφορά στην μουσική και καλλιτεχνική παιδεία.

Περισσότερες πληροφορίες για την εκδήλωση μπορείτε να βρείτε στην πολιτιστική επικαιρότητα του παρόντος στις σελίδες 76 – 77

Τα μέλη του Φίλωνα αποτελούν τη βάση και τους κύριους αποδέκτες του έργου του και των δράσεων του. Μέλη του Φίλωνα μπορεί να είναι:

Σας Προσκαλούμε να Γίνετε Μέλη του Φίλωνα

- φυσικά πρόσωπα
- εκπρόσωποι φορέα οργανισμού
- τιμής ένεκεν

Ως μέλη του Φίλωνα:

- ενημερώνεστε για τις εργασίες, τα προγράμματα, τις εκδηλώσεις και εκδόσεις του σωματείου σε τακτική βάση
- συμμετέχετε στις επιστημονικές και άλλες επιτροπές ανάλογα με την ειδικότητα και τα ενδιαφέροντα σας
- συμμετέχετε σε όλες τις εκδηλώσεις μας

Προνόμια και οφέλη για τα μέλη του Φίλωνα:

- Τακτική και έγκαιρη ενημέρωση για όλες τις εκδηλώσεις και τους διαγωνισμούς του Φίλωνα

- Συμμετοχή με μειωμένο κόστος σε όσες από τις εκδηλώσεις (σεμινάρια, διαγωνισμούς) υπάρχει κόστος εγγραφής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η συμμετοχή των μελών είναι εντελώς δωρεάν.
- Μειωμένη τιμή αγοράς των εκδόσεων του Φίλωνα (30 με 50%).
- Δωρο-κουπόνια εκπτώσεων για αγορά μουσικών οργάνων από συνεργαζόμενα καταστήματα
- Μειωμένη τιμή σε εκδηλώσεις συνεργαζόμενων φορέων με τον Φίλωνα
- Αποστολή μία φορά το δίμηνο του ηλεκτρονικού μαγκαζίνο (Newsletter) του Φίλωνα
- Τα μέλη έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής σε σειρά συμβουλευτικών επιτροπών και

ομάδων εργασίας που συστήνει ο Φίλωνα

- Προνομιακή μεταχείριση σε περίπτωση προβολής και διαφήμισης

Αίτηση για μέλος του σωματείου μας μπορείτε να υποβάλλετε μέσω της ιστοσελίδας του Φίλωνα [εδώ](#). Για την έγκριση της αίτησης σας θα ενημερωθείτε μέσω mail σε σύντομο χρονικό διάστημα. Παροτρύνουμε επίσης τα μέλη και υποψήφια μέλη να στηρίξουν την προσπάθεια του σωματείου και στα social media ακολουθώντας [εδώ](#) τη σελίδα μας στο facebook.

"8"

Anema Dance Company

04 - 12 Δεκεμβρίου - Βιομηχανικό Πάρκο ΠΛΥΦΑ

Η ομάδα χορού Anema και η χορογράφος Ζωή Ευσταθίου παρουσιάζουν την παράσταση "8", ένα έργο εμπνευσμένο από τον πίνακα του Wassily Kandinsky "Composition 8".

Η παράσταση διερευνά τον εσωτερικό προσανατολισμό μέσα σε έναν διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο, με το σώμα να μεταμορφώνεται σε πίνακα που φέρει χρώματα και σχήματα. Η πληροφορία

αποδομείται και ξαναχτίζεται, ενώ στο μεταίχμιο τάξης και χάους γεννιέται η χαρά της στιγμής. Το έργο δεν εξηγείται, αλλά αναπνέει και μεταβάλλεται, όπως το χρώμα με το φως.

Συντελεστές:

Ομάδα χορού: Anema

Χορογραφία/Ερμηνεία: Ζωή Ευσταθίου

Σκηνογραφία: Τίνα Τζόκαν.

Christmas Zambomba

Flamenco στο Playground for Arts

07 Δεκεμβρίου - Studio Playground

Η Zambomba, χριστουγεννιάτικη γιορτή της Ανδαλουσίας, έρχεται ξανά στην Αθήνα, με τη συμμετοχή σημαντικών καλλιτεχνών της ελληνικής φλαμένκο σκηνής. Συμμετέχει ο σπουδαίος χορευτής από τη Σεβίλλη Juan Paredes. Στο πλαίσιο της επίσκεψής του θα πραγματοποιήσει διήμερο σεμινάριο στη

σχολή Rueda της Στέλλας Παππά, με συμμετέχοντες που θα παρουσιάσουν τη δουλειά τους επί σκηνής, δίπλα στον ίδιο.

Χορός: Θέτις Μισίου, Τζέσικα Καιμπαλή, Φανή Δεμέστιχα κ.ά.

Τραγούδι: Yota Baron, Κιθάρα: Vicente Santiago, Special Guest: Juan Paredes (παρουσία επί σκηνής).

"Στο Σώμα" - μια χοροθεατρική σύνθεση της Χριστίνας Κυριαζίδη στο Rubbithole

03 Δεκεμβρίου - 12 Ιανουαρίου

Η νέα χοροθεατρική σύνθεση "Στο Σώμα" ολοκληρώνει την τριλογία "Μια Σπουδή Πάνω στην Γυναικότητα", μια συνεργασία της ποιήτριας και ερμηνεύτριας Χριστίνας

Κυριαζίδη και του Ισλανδού συνθέτη Smári Gudmundson.

Η παράσταση αποτελεί σόλο δημιουργία που εξερευνά τη γυναικεία ταυτότητα σε πολιτικό, κοινωνικό και υπαρξιακό επίπεδο. Εστιάζει στο αποτύπωμα του χρόνου και της μνήμης στο γυναικείο σώμα, το οποίο μετατρέπεται σε ποιητικό και ψυχικό τοπίο. Το έργο βασίζεται στην ποιητική συλλογή "Στα Μέσα Σώμα" της δημιουργού, με αναφορές στους Κωνσταντίνο Καβάφη και Γιάννη Ρίτσο.

Η πρωτότυπη μουσική του Smári Gudmundson συνοδεύει την παράσταση, δημιουργώντας ένα πολυαισθητηριακό περιβάλλον όπου το σώμα και ο ήχος συνυπάρχουν.

Συντελεστές:

Σύλληψη, Ποίηση, Ερμηνεία: Χριστίνα Κυριαζίδη

Πρωτότυπη Μουσική Σύνθεση: Smári Gudmundson.

"Ζιζέλ" στην Εθνική

Λυρική Σκηνή

19 Δεκεμβρίου - 03 Ιανουαρίου

Το Μπαλέτο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής παρουσιάζει μια νέα παραγωγή της "Ζιζέλ", ενός από τα διασημότερα μπαλέτα του ρομαντισμού, με τη γοητευτική μουσική του Αντόλφ Αντάμ. Την κλασική χορογραφία του Πετιπά αναβιώνουν οι διακεκριμένες χορογράφοι Βερόνικα Βιγιάρ και Ελένα Ιγκλέσιας. Την Ορχήστρα της ΕΛΣ διευθύνει ο Ζοζέ Σαλαζάρ.

Η "Ζιζέλ" αποτελεί σημαντικό έργο στην ιστορία του μπαλέτου. Αν και στην Ευρώπη είχε ξεχαστεί για πολλά χρόνια, στις αρχές του 20ού αιώνα άρχισε να περιλαμβάνεται ξανά στο ρεπερτόριο μεγάλων σχημάτων. Ο ομώνυμος ρόλος, που έχει χαρακτηριστεί ως "ο Άμλετ του μπαλέτου", αποτελεί την ύψιστη πρόκληση για την καθιέρωση μιας χορεύτριας κλασικού μπαλέτου.

Η αρχική χορογραφία της "Ζιζέλ" ήταν του ιταλικής καταγωγής Γάλλου Ζαν Κοραλλί, ωστόσο τα μέρη για την πρώτη χορεύτρια είχε αναλάβει ο Γάλλος Ζυλ Περρό, που διατηρούσε δεσμό με την πρωταγωνίστρια Καρλόττα Γκρίζι. Στη δουλειά τους βασίστηκε ο Μαριύς Πετιπά, ο οποίος

παρουσίασε τη δική του εκδοχή με το Αυτοκρατορικό Μπαλέτο της Αγίας Πετρούπολης. Σε αυτή την εκδοχή στηρίζονται οι περισσότερες σύγχρονες χορογραφίες, όπως και η νέα αναβίωση που θα παρουσιάσει το Μπαλέτο της ΕΛΣ..

"Ο Καρυοθραύστης" στο

Θέατρο Ολύμπια

20 Δεκεμβρίου - 03 Ιανουαρίου

Το μπαλέτο "Ο Καρυοθραύστης" του Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι παρουσιάζεται σε νέα παραγωγή του θεάτρου Ολύμπια, με χορογραφία και σκηνοθετική σύλληψη της Χριστιάνας Στεφάνου και κοστούμια της Giuliana Bottino. Η Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Αθηναίων, υπό τη διεύθυνση του Κωνσταντίνου Δημηνάκη, συνοδεύει την παράσταση. Το έργο βασίζεται στο διήγημα "Ο Καρυοθραύστης και ο Βασιλιάς των Ποντικιών" του Ε.Τ.Α. Χόφμαν και αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα μπαλέτα του διεθνούς ρεπερτορίου.

Χορογραφία / σκηνοθετική σύλληψη:
Χριστιάνα Στεφάνου, Μουσική επιμέλεια /
διεύθυνση: Κωνσταντίνος Δημηνάκης
Balletmaster, βοηθοί χορογράφου: Vladimir
Shishov, Diliانا Nikiforova, Όλγα Ζουρμπινά
Κοστούμια: Giuliana Bottino

Σχεδιασμός φωτισμών, Video Artist,
Προβολές, Multimedia: Gilles Seylerύ.

Royal Classical Ballet

'Σταχτοπούτα' στο Ωδείο
Αθηνών

23 Δεκεμβρίου - 04 Ιανουαρίου -
Αμφιθέατρο Ιωάννης Δεσποτόπουλος

σκηνή του Ωδείου Αθηνών σε έναν
παραμυθένιο κόσμο.

Η Σταχτοπούτα έκανε πρεμιέρα για πρώτη
φορά στο θέατρο Bolsoi το 1945 και
συγκίνησε το κοινό ως ένα σύμβολο ελπίδας
στη μεταπολεμική εποχή, παγκοσμίως.

Οι υψηλού επιπέδου σολίστ του ROYAL
CLASSICAL BALLET, ενός από τους πλέον
καταξιωμένους θιάσους κλασικού χορού, με
εντυπωσιακή αισθητική και τεχνική
τελειότητα, μας γοητεύουν και μας
μεταφέρουν στον ονειρικό κόσμο του
Τσαικόφσκι.

Από την απλότητα της στάχτης μέχρι τη
λάμψη του παλατιού, η "Σταχτοπούτα"
είναι ένα ταξίδι μεταμόρφωσης που αγγίζει
θεατές όλων των ηλικιών. Μια λαμπερή
παραγωγή για όλη την οικογένεια!.

Ένα από τα πιο αγαπημένα έργα του
κλασικού ρεπερτορίου, η
Σταχτοπούτα με την
αριστουργηματική μουσική του
Σεργκίι Προκόφιεφ, ζωντανεύει τις φετινές
γιορτές στο Ωδείο Αθηνών, σε μια
εντυπωσιακή παραγωγή του διεθνούς
φήμης ROYAL CLASSICAL BALLET.

Από τις 23 Δεκεμβρίου έως τις 4 Ιανουαρίου,
το αθηναϊκό κοινό θα απολαύσει μια
ιστορία – ύμνο στην καλοσύνη, στην ελπίδα
και στη δύναμη των ονείρων, γεμάτη φως
και μαγεία. Υπέροχα κοστούμια και
εντυπωσιακά σκηνικά μεταμορφώνουν τη

Το Ξωτικό και το Μυστήριο των Χριστουγέννων, από τον Χριστόφορο Χριστοφορίδη στο Artbox Fargani

30 Δεκεμβρίου - 02 Ιανουαρίου

Οι Twimagination και το Artbox Fargani, την φετινή χρονιά θα γιορτάσουν ξανά το πνεύμα των Χριστουγέννων με μια φαντασμαγορική παράσταση με ειδικά εφέ, πρωτότυπη μουσική, ζογκλερικά, lighting show και μαγικές χορογραφίες, που θα μεταφέρει τα παιδιά και ολόκληρη την οικογένεια σε ένα χιονισμένο και χριστουγεννιάτικο τοπίο.

Υπόθεση παράστασης «Το Ξωτικό και το Μυστήριο των Χριστουγέννων»: Ο Έλμερ το ξωτικό πρέπει να βοηθήσει τον Άη Βασίλη για να βρουν το φως των αστεριών που χάθηκε από όλα τα χριστουγεννιάτικα δέντρα..

Το σκανταλιάρικο ξωτικό Μόργκαν έκλεψε το φως των αστεριών και τώρα πρέπει να

βιαστούν για να σώσουν τη μαγεία των Χριστουγέννων.

Είστε έτοιμοι και έτοιμες να σώσετε τα φετινά Χριστούγεννα;

'Αναζητώντας την Ελένη» της Νατάσας Νταϊλιάνη στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά

18 Δεκεμβρίου - 11 Ιανουαρίου

Το Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, παρουσιάζει το νέο ελληνικό έργο «Αναζητώντας την Ελένη» σε κείμενο και σκηνοθεσία Νατάσας Νταϊλιάνη. Ένα θεατρικό ταξίδι στην μνήμη της Ελλάδας του Εμφυλίου και στο διαγενεακό τραύμα. Μια αληθινή ιστορία ενός ζευγαριού από τα Τρίκαλα, την εποχή της ελληνικής Αντίστασης και του Εμφυλίου. Με

στοιχεία θεάτρου-ντοκιμαντέρ και γραμμένο σε θεσσαλική ντοπιολαλιά, το έργο της Νατάσας Νταϊλιάνη «Αναζητώντας την Ελένη», φωτίζει τον τόπο και την εποχή του και τα ανεπούλωτα τραύματα του πολέμου όχι μόνο στο πεδίο των μαχών.

Η Παναγιώτα, μια γυναίκα κοντά στα πενήντα, ζει με τον άντρα της, τον Φώτη,

σ' ένα απομακρυσμένο χωριό της Θεσσαλίας. Πίσω από την φαινομενική ηρεμία, κρύβεται ένα μεγάλο μυστικό και μια βαριά σκιά. Μια αναπάντεχη είδηση και ένα «σημαδιακό» όνειρο θα κάνουν την ηρωίδα να αναζητήσει, μετά από τριάντα χρόνια, απαντήσεις ριζωμένες στο παρελθόν.

Η δράση του έργου εκτυλίσσεται μέσα σε μία μόνο ημέρα, σε έναν και μοναδικό χώρο – το σπίτι του ζευγαριού. Η εγγονή – συγγραφέας επί σκηνής, ξετυλίγοντας την ιστορία αναζητά κι εκείνη ίχνη στο δικό της παρόν. Στο επίκεντρο βρίσκεται η γυναικεία εμπειρία που αναμετρείται με τις επιλογές της και τις ενοχές της.

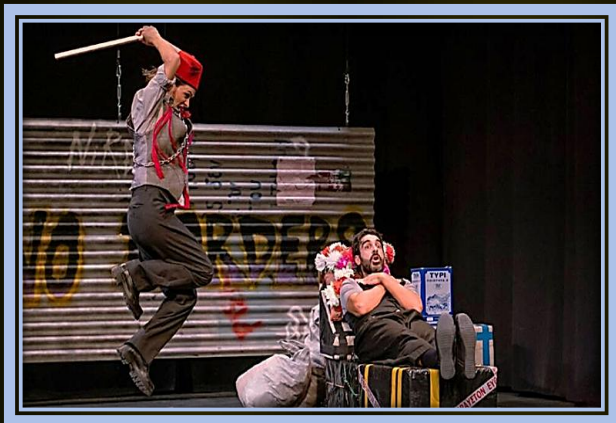

«Συγγνώμη Κύριε Μπέκετ»: Η κωμικοτραγική παρωδία της Σοφίας Φιλιππίδου επιστρέφει στο «Μαγαζάκι της Τ3χνης» έως 12 Ιανουαρίου

Η ανατρεπτική παράσταση της Σοφίας Φιλιππίδου «Συγγνώμη Κύριε Μπέκετ», που παρουσιάστηκε τον προηγούμενο Μάιο, επιστρέφει στο «Μαγαζάκι της Τ3χνης» την Κυριακή 23 Νοεμβρίου. Η καλλιτέχνις που βάζει την προσωπική ποιητική της σφραγίδα στην τέχνη του θεάτρου, ανεβάζει ξανά το έργο της «Συγγνώμη Κύριε Μπέκετ» (που κυκλοφόρησε τον Μάρτιο

του '25 από τις ΕΚΔΟΣΕΙΣ οδός Πανός του Γιώργου Χρονά) στον αυτοσχέδιο χώρο της, «Το μαγαζάκι της τ3χνης». Η παράσταση του έργου «Συγγνώμη Κύριε Μπέκετ», που ξαναέρχεται στο Μαγαζάκι της τ3χνης, είναι μια κωμικοτραγική παρωδία πάνω στα χνάρια που άφησε ο μεγάλος συγγραφέας.

Η Σοφία Φιλιππίδου αναζητώντας μια πιο ελεύθερη έκφραση, χρησιμοποιεί εδώ τα υλικά της ποίησης, της σάτιρας, του παιχνιδιού και του ονείρου και ανεβάζει με την ομάδα ηθοποιών της εταιρίας «τ3χνη» το ολοκαίνουργο θεατρικό της, στο οποίο οι ανατροπές, οι εκπλήξεις και οι εξωφρενικές υπαρξιακές εξομολογήσεις των ηρώων, φλερτάρουν με τον ποιητικό

λυρισμό, τον σουρεαλισμό και το θέατρο του Παραλόγου: μια θεατρική καταβύθιση στον σκοτεινό ανεξιχνίαστο χώρο του υποσυνείδητου, ένα ταξίδι στον λαβύρινθο της ζωής και της αυτογνωσίας, μια θαρραλέα ανάδυση στον πολύχρωμο κόσμο της τέχνης και του θεάτρου..

Οι Κάλπηδες, του Στρατή

Μυριβήλη σε σκηνοθεσία Κώστα Παπακωνσταντίνου ξανά στο Ολνίο

έως 11 Ιανουαρίου

Ενα παραμύθι γεμάτο φως, από τον Στρατή Μυριβήλη, έναν σημαντικό νεοέλληνα πεζογράφο που ο περισσότερος κόσμος γνωρίζει μόνο από τα «σκοτεινά» αντιπολεμικά του αριστουργήματα.

Τα παλιά τα χρόνια, ζούσαν πάνω στο νησί της Λέσβου δύο ξακουσμένοι κατεργάρες. Ο Ψευτοθόδωρος στη Χώρα και ο Καλπομανώλης στη Συκαμιά (το χωριό του Μυριβήλη). Κόμπαζαν και οι δύο πως κανείς δεν τους παραβγαίνει στην πονηριά και την μπαμπεσιά. Δεν άντεχαν όμως να ακούνε ο ένας για τα κατορθώματα του άλλου κι έτσι ξεκίνησαν να βρουν τον ανταγωνιστή τους, να τον

ξεγελάσουν και να αποδείξουν μια και καλή ποιος είναι ο πρωταθλητής στην κατεργαριά. Συναντιούνται στη μέση της διαδρομής, και χωρίς να αναγνωρίσει ο ένας τον άλλον, ξεγελούν και ξεγελούνται αμοιβαία, σε μια ευτράπελη σκηνή. Το «ματς» έχει έρθει ισόπαλο κι ο αντίπαλος αποδεικνύεται υπολογίσιμος.

Ποιος είναι όμως ο αρχικάλπης; Είναι ζήτημα τιμής και αξιοπρέπειας και πρέπει να λυθεί.. Στην προσπάθειά τους να το λύσουν, οι δύο κάλπηδες μπλέκουν σε περιπέτειες, συναντούν πειρατές, θησαυρούς, βρυκόλακες, δαιμόνους και «περιποιητικούς» Ανατολίτες. Αφού κακοπάθουν αρκετά, αναγκάζονται να

παραδεχτούν ο ένας την αξία του άλλου στην απατεωνιά, και να ζήσουν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα...

Σκηνοθετικό Σημείωμα: "Οι «Κάλπηδες» είναι ένα άκρως κωμικό διήγημα, με έντονη δράση, αλλαγή σκηνικών χώρων, και σπαρταριστές σκηνές. Σατιρίζει στοιχεία κουλτούρας και συμπεριφοράς που αν και αρνητικά, αποδίδονται ως χαριτωμένα

στην ελληνική ράτσα, όπως: το ψέμα, η επιπολαιότητα, η πονηριά, η καπατσοσύνη, η κομπορρημοσύνη, ο εύκολος πλουτισμός κ.α. Ως παράσταση, θέλουμε μέσα από το γέλιο, να αναγνωρίσουμε τα ελαττώματά μας, να συμφιλιωθούμε μαζί τους, όχι όμως για να τα αποδεχτούμε, αλλά μήπως καταφέρουμε έτσι να λυτρωθούμε από αυτά, αφήνοντάς τα πίσω μας."

«Ο Τελευταίος Γιάνκης» του Άρθουρ Μίλερ στο Μικρό Γκλόρια σε σκηνοθεσία Αγγελικής Καρυστινού

έως 22 Ιανουαρίου

«Δεν είμαι μοιρολάτρη, δεν θεωρώ ότι δεν υπάρχει καμία ελπίδα για τον άνθρωπο, αλλά σαφώς πιστεύω ότι ο πάγος όπου στεκόμαστε είναι πολύ λεπτός και από στιγμή σε στιγμή μπορεί να σπάσει»

Ένα από τα τελευταία και πιο ώριμα έργα του Άρθουρ Μίλερ, ο «Τελευταίος Γιάνκης» (1993), ανεβαίνει στη σκηνή με αφορμή τις διαχρονικές θεματικές του μεγάλου Αμερικανού συγγραφέα: την κοινωνική απομόνωση, την ηθική παρακμή, και τη σύγκρουση του ατόμου με ένα σύστημα που

δεν επιτρέπει σε κανέναν να υπάρξει ελεύθερα.

Ο Λιρόι, ο «τελευταίος Γιάνκης», απόγονος του ιστορικού Χάμιλτον, εργάζεται ως ξυλουργός. Αρνείται να προδώσει τις ηθικές του αξίες και εκπροσωπεί με τη σιωπηλή του αξιοπρέπεια μια εποχή που χάνεται. Η σύζυγός του, Πατρίσια, βυθίζεται στην κατάθλιψη, όχι μόνο λόγω της οικονομικής δυσχέρειας, αλλά επειδή βλέπει τα όνειρά της να καταρρέουν. Νοσηλεύεται σε ψυχιατρική κλινική, όπου γνωρίζει την Κάρεν —μία γυναίκα σαφώς πλουσιότερη, που παρ' όλα αυτά νοσεί εξίσου βαθιά, βυθισμένη στα χάπια και την απόγνωση ενός κόσμου που ορίζει τα πάντα με

γνώμονα το χρήμα. Ο σύζυγος της Κάρεν, ο κύριος Φρικ, επιτυχημένος και ευκατάστατος, αδυνατεί να κατανοήσει τη συναισθηματική κατάρρευση της γυναίκας του. Μέσα από τις συναντήσεις των δύο ζευγαριών, ο Μίλερ υφαίνει ένα πολυεπίπεδο σχόλιο πάνω στην ανθρώπινη ύπαρξη, τη μοναξιά και την ψευδαισθηση της επιτυχίας. Με καυστικό, σχεδόν μαύρο χιούμορ —όχι τόσο συνηθισμένο στη δραματουργία του— και μια αφοπλιστική λιτότητα, καρπός της μακράς εμπειρίας του στη ζωή και στο θέατρο, ο Άρθουρ Μίλερ καταθέτει ένα έργο που μοιάζει σήμερα πιο επίκαιρο από ποτέ.

Η “Barcelona” στο Πτι

**Παλαί: Ο Πάρις Ερωτοκρίτου
σκηνοθετεί το ερωτικό θρίλερ της
Bess Wohl**

έως 30 Δεκεμβρίου

Το ερωτικό θρίλερ “Barcelona”, της Bess Wohl, κάνει πρεμιέρα στις 24 Νοεμβρίου στο Πτι Παλαί. Το έργο, που παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου, αφηγείται την φαινομενικά τυχαία συνάντηση δύο ανθρώπων. Ο Μιχάλης

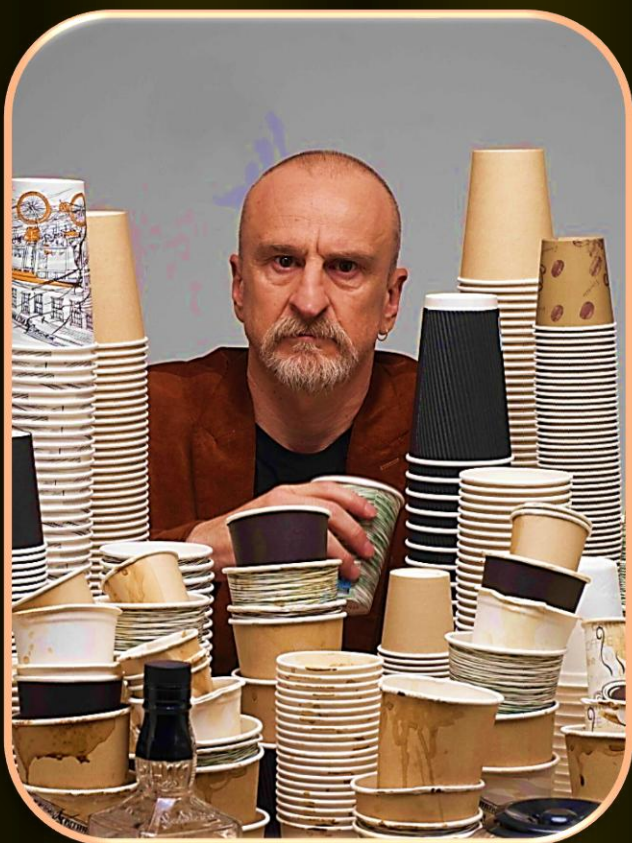

Λεβεντογιάννης ερμηνεύει τον σκοτεινό και μυστηριώδη Μανουέλ, ενώ στον ρόλο της αντιφατικής και τολμηρής Ιρέν βρίσκεται η Ηλιάνα Μαυρομάτη.

Το “Barcelona” αποτέλεσε μία από τις μεγαλύτερες επιτυχίες της περασμένης σεζόν στο Λονδίνο, που κέρδισε τις

εντυπώσεις χάρη στην ενδιαφέρουσα πλοκή και την ανατρεπτική του εξέλιξη. Η ιστορία εκτυλίσσεται σε ένα μόνο βράδυ. Ξεκινάει όταν ο γοητευτικός Μανουέλ επιστρέφει στο διαμέρισμά του στη Βαρκελώνη με την Ιρέν, μία νεαρή και μεθυσμένη Αμερικανίδα τουρίστρια. Οι δυο τους, χαρούμενοι, δείχνουν ότι θέλουν να απολαύσουν μια ερωτική βραδιά χωρίς δεσμεύσεις. Όμως σύντομα εμφανίζονται

εντάσεις, δημιουργούνται ρωγμές. Σώματα και πολιτισμοί συγκρούονται έντονα και πίσω από την αρχική ρομαντική τους διάθεση διαφαίνεται πως και οι δύο έχουν κρυφές προθέσεις. Την ερωτική ατμόσφαιρα διαδέχονται η αγωνία και η απειλή του θανάτου, ενώ απρόσμενα, οι πολιτικές τους απόψεις αλλάζουν δραματικά την μεταξύ τους κατάσταση.

Το θεατρικό έργο του βραβευμένου Ιρλανδού συγγραφέα David Ireland, «Το 5ο βήμα», παρουσιάζεται στο θέατρο Μικρό Χορν, σε σκηνοθεσία του Αλέξανδρου Χρυσανθόπουλου από την Δευτέρα 24 Νοεμβρίου. Πρωταγωνιστούν ο Παντελής Δεντάκης και ο Θάνος Τοκάκης.

«**Τ**ο 5ο Βήμα» του David

**Ireland στο Μικρό Χορν σε
σκηνοθεσία Αλέξανδρου
Χρυσανθόπουλου**

έως 13 Ιανουαρίου

Το έργο πραγματεύεται τη σχέση ανάμεσα σε δύο άντρες, έναν αλκοολικό και έναν πρώην αλκοολικό, που αναλαμβάνει το ρόλο του καθοδηγητή βοηθώντας τον πρώτο να ολοκληρώσει τα «12 Βήματα», δηλαδή τα 12 στάδια απεξάρτησης, όπως τα ορίζουν οι Αλκοολικοί Ανώνυμοι (ΑΑ). Στις συναντήσεις τους μιλούν για φίλιες, οικογένεια, σεξ, αλκοόλ, πνευματικές αφυπνίσεις, Θεό, εθισμούς και πάθη ώσπου φτάνουν στο 5ο Βήμα : «Αφού αναγνωρίσαμε τα σφάλματά μας, τα

δεχτήκαμε και τα ομολογήσαμε σε μία Ανώτερη Δύναμη και σ' έναν άλλο άνθρωπο.» Πόσο έτοιμοι είναι να κάνουν αυτό το Βήμα; Πόσο έτοιμοι είναι να εμπιστευτούν ο ένας τον άλλον και να ομολογήσουν τις βαθύτερες αλήθειες τους;.

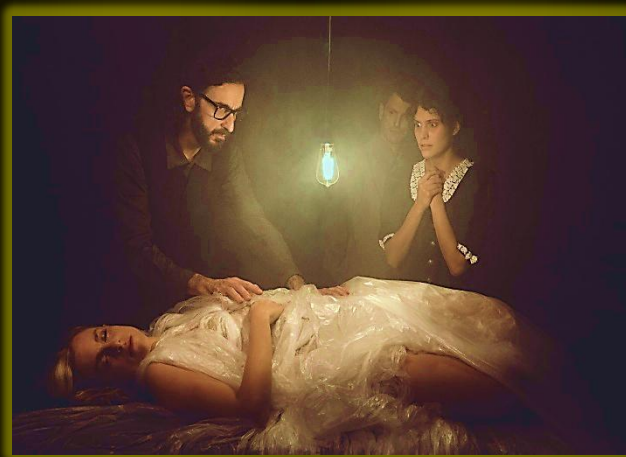
Στο «5ο Βήμα», ο συγγραφέας David Ireland, δημιουργεί μια αλληγορική σχέση πατέρα-γιου. Από την γέννηση έως τον θάνατο. Μιλάει για τη καθοδήγηση, την απεξάρτηση και την νηφαλιότητα, αγγίζοντας με

χιούμορ και καυστικότητα την ανάγκη των ανδρών να επιβεβαιώνουν συνεχώς την αρσενική τους ταυτότητα, τη γονεϊκή φροντίδα που συχνά μεταμορφώνεται σε θέση εξουσίας και ελέγχου καθώς και τους ρόλους που παίζουμε στη ζωή μας -όπως του φίλου, του γιου, του πατέρα, του εξαρτημένου ή του καθοδηγητή- αντί να αντιμετωπίσουμε ποιοι πραγματικά είμαστε.

«Ήμερη – Η Ανατομία

μιας Πτώσης» του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι στο Θέατρο Θησείων σε σκηνοθεσία Γιάννη Νταλιάνη

Η «Ήμερη» του Φιοντόρ Ντοστογιέφσκι, μία από τις πιο δυνατές και σκοτεινές νουβέλες του, μεταφέρεται στη σκηνή του Θεάτρου Θησείων σε διασκευή και σκηνοθεσία του Γιάννη Νταλιάνη. Η παράσταση, εμπνευσμένη από το έργο, τη ζωή και τη φιλοσοφία του κορυφαίου Ρώσου συγγραφέα, επιχειρεί μια σύγχρονη, εσωτερική ανάγνωση πάνω στην έννοια

22 Δεκεμβρίου - 27 Ιανουαρίου

της πτώσης — σωματικής, ηθικής και υπαρξιακής.

Ο Ντοστογιέφσκι τοποθετεί στο κέντρο της αφήγησης έναν άνδρα-αφηγητή, που μονολογεί πάνω από το άψυχο σώμα της γυναίκας του. Ένα παραλήρημα ενοχής, μίσους, αγάπης και αυτοδικαίωσης. Ο Γιάννης Νταλιάνης προχωρά ένα βήμα παραπέρα: δίνει φωνή και στη γυναίκα, που στο πρωτότυπο παραμένει σιωπηλή.

Μια φωνή γεμάτη ζωντάνια που, καθώς επιζητά την επαφή, φιμώνεται γιατί αποτελεί κίνδυνο και απειλή για τους νόμους μιας πατριαρχικής κοινωνίας. Τελικά μέσα από την αναμέτρηση δύο κόσμων – του ανδρικού λόγου και της γυναικείας σιωπής – αναδύεται μια σκηνική «ανατομία» της εξουσίας, της αγάπης και της εσωτερικής αποξένωσης.

Το Θέατρο Θησείον μετατρέπεται σε ένα παράδοξο ενεχυροδανειστήριο αναμνήσεων και χαμένων ονείρων. Εκεί όπου τα αντικείμενα αποκτούν φωνή και οι

άνθρωποι χάνουν τη δική τους. Η αφήγηση εξελίσσεται ανάμεσα σε σκιές, αντανakλάσεις και μουσικές παρεμβολές, σε έναν χώρο όπου το φως, ο ήχος και η σιωπή λειτουργούν ως δραματουργικά εργαλεία. Η παράσταση διατηρεί τη μεταφυσική ατμόσφαιρα του Ντοστογιέφσκι, ενώ συνομιλεί με το σήμερα – με έναν κόσμο που συνεχίζει να εγκλωβίζει, να απομονώνει, να τιμωρεί. Ο έρωτας μετατρέπεται σε πράξη εξουσίας, η αγάπη σε εμμονή, και η λύτρωση σε αδιέξοδο..

«ΤΕΡΜΑ (η

ανεκπλήρωτη)» σε σκηνοθεσία
Μαρίας Πρωτόπαππα: Η τραγική
ηρωίδα του Λόρκα στο Θέατρο
Τέχνης

19 Δεκεμβρίου - 28 Φεβρουαρίου

Η Μαρία Πρωτόπαππα επιστρέφει στο ιστορικό Υπόγειο του Θεάτρου Τέχνης Καρόλου Κουν, για να σκηνοθετήσει και να ενσαρκώσει τη θρυλική «Γέρμα» του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα. Μαζί της επί σκηνής ένας σπουδαίος θίασος: ο Γιάννος Περγλέγκας με τον οποίο συνυπογράφουν και τη δραματουργική επεξεργασία, ο Σίμος Κακάλας που συναντιούνται πρώτη φορά σκηνικά, η

Ηλέκτρα Μπαρούτα που βρίσκονται ξανά μετά την «Αντιγόνη» του Ανούιγ και ο Νώντας Δαμόπουλος, μια συνεργασία που συνεχίζεται μετά την επιτυχημένη «Ανδρομάχη».

Τριάντα τρία χρόνια μετά το ανέβασμα του έργου από τον Μίμη Κουγιουμτζή, στη μνήμη του οποίου αφιερώνεται και η παράσταση, η τραγική ηρωίδα του Λόρκα

ζωντανεύει ξανά στη σκηνή του Θεάτρου Τέχνης, με νέα σκηνοθετική ματιά της Μαρίας Πρωτόπαππα.

Η «Γέρμα» – ένα από τα σημαντικότερα έργα του ισπανικού θεατρικού ρεπερτορίου – πραγματεύεται την αγωνιώδη αναζήτηση της μητρότητας ως εκπλήρωση ενός εαυτού γεννημένου από την καταπίεση των κοινωνικών συμβάσεων και το τίμημα της επιθυμίας. Μέσα στο έργο του ο Λόρκα φυτεύει την αγωνία της δικής του ανεκπλήρωτης πραγματικότητας σε μια χρονική περίοδο, όταν γύρω του τα στηρίγματα έχουν όλα καταρρεύσει.

Μία γυναίκα που δεν περιμένει από τον άντρα που την οδήγησαν να παντρευτεί ούτε έρωτα ούτε χρήμα, περιμένει παιδιά.

Εκείνος δεν έχει την φλόγα να ανάψει μέσα της μια καινούρια ζωή. Από την άλλη, ένας ταπεινός βοσκός, παιδικός της φίλος που θα μπορούσε να της χαρίσει την μητρότητα, δεν είναι δικός της. Κι εκείνη δεν καταδέχεται να γίνει μοιχαλίδα. Ο άντρας της, καχύποπτος φέρνει τις αδελφές του να την περιφρουρούν. Η αγωνία της γυναίκας την οδηγεί σε άκρα. Έτσι, μια νύχτα, που βρίσκονται με τον άντρα της στο ξωκλήσι του Αγίου της Γονιμότητας, σε μια σχεδόν παγανιστική γιορτή, (η τελευταία της ελπίδα) εκείνος της ομολογεί πως επιλέγει να μείνει άτεκνος κι εκείνη σε μια έκρηξη απόγνωσης τον πνίγει. Πνίγοντας τη μοναδική ελπίδα της για εκπλήρωση των πόθων της, επιζητώντας το τέλος της αγωνίας..

Η έκθεση «Εορτινά 2025» στην γκαλερί Κασιώτη μας μεί

στη μαγεία των Χριστουγέννων

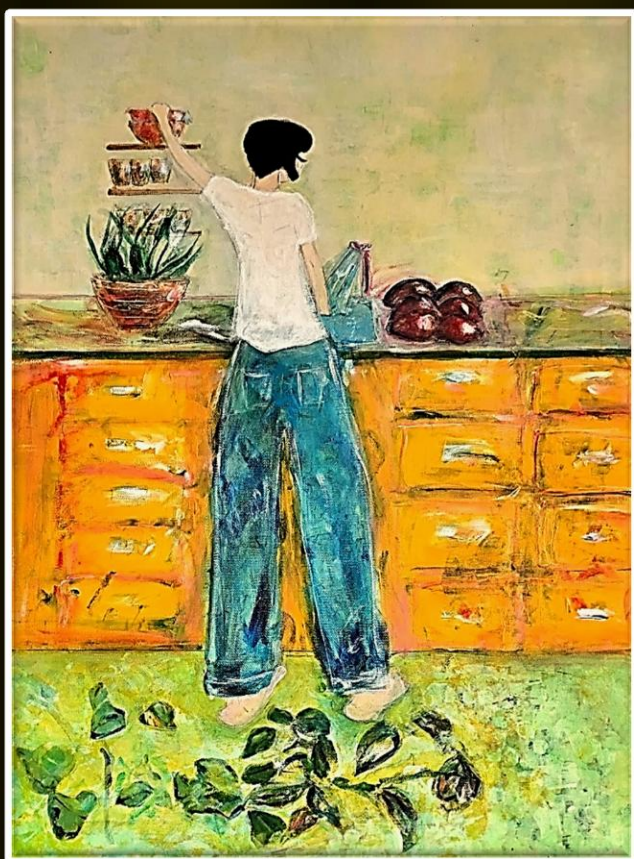
28 Νοεμβρίου - 31 Δεκεμβρίου

Στην Γκαλερί Κασιώτη παρουσιάζεται η ομαδική έκθεση ζωγραφικής και γλυπτικής «Εορτινά 2025». Η έκθεση θεσμός που φέτος γίνεται 25 ετών γιορτάζει τα «αργυρά» της γενέθλια με μια υπόσχεση: Να μεταφέρει τους θεατές της στη μαγεία των Χριστουγέννων προσφέροντας τους μία πολυδιάστατη, συναρπαστική εικαστική

εμπειρία. Τριάντα οχτώ σημαντικοί εικαστικοί που εξειδικεύονται σε διαφορετικές τεχνотροπίες παρουσιάζουν έργα ζωγραφικής και γλυπτικής με τεράστιο θεματικό εύρος τα οποία καλύπτουν όλο το φάσμα των σύγχρονων εικαστικών τάσεων. Έτσι ο επισκέπτης της έκθεσης, έρχεται σε επαφή με μια ποικιλία θεμάτων που

αντικατοπτρίζει την πολλαπλότητα των αναζητήσεων των δημιουργών.

Στην έκθεση «Εορτινά 2025» συμμετέχουν οι ζωγράφοι: Δάφνη Αγγελίδου, Γιάννης Αδαμάκης, Δημήτρης Ανδρεαδάκης, Σωτήρης Αδριάνος, Μαρία Αποστόλου, Στάθης Βατανίδης, Χρύσα Βέργη, Όλγα Βερυκάκη, Σάββας Γεωργιάδης, Κωστής Γεωργίου, Μαρία Γιαννακάκη, Δήμητρα Γούναρη, Στέφανος Δασκαλάκης, Τάσος

Η Αθήνα αλλάζει. Η κλιματική κρίση, η ανομβρία, οι φωτιές και οι ασθένειες των δέντρων μεταμορφώνουν την πόλη και το φυσικό της περιβάλλον. Οι φοίνικες, οι

Δήμος, Τάνια Δρογώση, Όπυ Ζούνη, Ειρήνη Ηλιοπούλου, Θεόφιλος Κατσιπάνος, Χρήστος Κεχαγιόγλου, Μαρία Κτιστοπούλου, Θανάσης Μακρής, Τάσος Μισούρας, Ραφαήλ Μπάικας, Τίμος Μπατινάκης, Χρήστος Παλλαντζάς, Μαρία Πάστρα, Παναγιώτης Σιάγκρης, Πάυλος Σάμιος, Σωτήρης Σόρογκας, Αντώνης Σταβέρης, Αλέκος Φασιανός, Μανώλης Χάρος, Γιάννης Ψυχοπαίδης. Και οι γλύπτες: Στάθης Αλεξόπουλος, Στέλιος Γαβαλάς, Νίκος Καλαφάτης, Πόλυ Κάνιστρα, Αντώνης Καστρινάκης, Διονύσης Ματαράγκας.

Athens under Pressure:

**Ομαδική έκθεση στη FokiaNou
Art Space**

03 - 20 Δεκεμβρίου

πλάτανοι, οι μουριές, τα πεύκα και τα κυπαρίσσια χάνονται, ενώ η θερμότητα και η ξηρασία γίνονται η νέα καθημερινότητα.

Την ίδια στιγμή, ο υπερτουρισμός και η αδιάκοπη αστική ανάπτυξη ασκούν επιπλέον πίεση στον ήδη επιβαρυσμένο αστικό ιστό. Η πόλη πνίγεται κάτω από τον όγκο των επισκεπτών, οι γειτονιές αλλάζουν χαρακτήρα, οι κάτοικοι εκτοπίζονται, ενώ νέες πολυκατοικίες και

συγκροτήματα ξενοδοχείων ξεφυτρώνουν σε κάθε γωνιά του λεκανοπεδίου, καλύπτοντας κάθε ίχνος ελεύθερης γης.. Η ομαδική έκθεση «Athens under Pressure» προέκυψε μέσα από την πρόσφατη ανοιχτή πρόσκληση που απηύθυνε η FokiaNou Art Space προς καλλιτέχνες όλων των μέσων, καλώντας τους να ανταποκριθούν δημιουργικά στο συγκεκριμένο θέμα. Η πρόσκληση λειτούργησε ως ερέθισμα για έναν συλλογικό καλλιτεχνικό διάλογο γύρω από την πόλη και τις μετατοπίσεις της, περιβαλλοντικές, κοινωνικές, χωρικές, ψυχολογικές.

Η έκθεση προσκαλεί το κοινό να αναρωτηθεί: Πώς επηρεάζουν η κλιματική

κρίση, ο υπερτουρισμός και ο οικοδομικός οργασμός τη ζωή μας, την καθημερινότητα, την ψυχολογία και την κοινή μας εμπειρία της Αθήνας; Μπορεί η τέχνη να μιλήσει για ότι ζούμε; Να μας ευαισθητοποιήσει, να μας κινητοποιήσει, να μας κάνει να αναπνεύσουμε ξανά μαζί με την πόλη; Με έργα που καταγράφουν, σχολιάζουν, αντιστέκονται ή οραματίζονται, η «Αθήνα υπό πίεση» συγκεντρώνει πολλαπλές ματιές πάνω σε μια πόλη που βρίσκεται σε κρίσιμο σταυροδρόμι, μια πόλη που αλλάζει πιο γρήγορα απ' όσο μπορούμε να τη συλλάβουμε.

Καλλιόπη Λέρτα & Νικόλας

Χαρολίδης – Αντάμωμα: Έκθεση στην ArteVisione

01 - 16 Δεκεμβρίου

Πρόκειται για μία συνύπαρξη της Καλλιόπης Λέρτα και του Νικόλα Χαρολίδη στη ζωή και στην τέχνη, μια σπάνια συνομιλία ύλης και λόγου, μορφής και ρυθμού, όπου ο ένας συμπληρώνει τον άλλο όχι με ομοιότητα, αλλά με αντίστιξη. Στο έργο της Λέρτα, η μορφή μεταμορφώνεται σε ψυχικό τοπίο, ενώ στο έργο του Χαρολίδη, η ύλη αποκτά

πνευματική διάσταση. Η Λέρτα διερευνά την εσωτερικότητα του βλέμματος, ο Χαρολίδης την υλικότητα της εμπειρίας. Μαζί συγκροτούν έναν διάλογο για την ανθρώπινη ύπαρξη, τον χρόνο και τη μνήμη, έναν διάλογο που ξεπερνά τα όρια της αναπαράστασης και μεταμορφώνει την καλλιτεχνική πράξη σε κοινή πορεία αυτογνωσίας.

Τα έργα της Καλλιόπης Λέρτα, είναι εικόνες μεταφυσικού στοχασμού πάνω στη φύση της ανθρώπινης υπόστασης. Τα όρια μεταξύ αναπαράστασης, αφαίρεσης και συμβολισμού διαλύονται σε μια πολυεπίπεδη εξερεύνηση της ταυτότητας, της μνήμης και της υπερβατικότητας. Έντονα χρωματικά πεδία και τονισμένη εκφραστικότητα, δημιουργούν έναν χώρο προσωπικό και ταυτόχρονα οικουμενικό.

Αντίστροφα, ο Νικόλας Χαρολίδης, τολμηρός και ανήσυχος άνθρωπος, με πηγαίο χιούμορ και ελαφρά σκωπτικό

Η έκθεση “...στην ώριμη, πικραμένη σου μνήμη” επικεντρώνεται στη μνήμη ως ενεργό εσωτερικό τόπο, όπου η εμπειρία αποκτά βάθος και μορφή μέσα από τη ζωγραφική πράξη. Ο τίτλος προέρχεται από το ποίημα «Όταν μιαν άνοιξη» του Μανώλη Αναγνωστάκη και λειτουργεί ως σημείο αναφοράς για τον τρόπο με τον οποίο το παρελθόν φωτίζει

ύφος, προσεγγίζει τη δημιουργία μέσα από την πυκνότητα της ύλης. Όταν μιλά για τα ταξίδια και τις περιπέτειες του βίου του, ανακαλεί εικόνες μιας Ελλάδας που αλλάζει από τις αλάνες της γειτονιάς στην αστική αποξένωση. Περιγράφοντας με γοητευτικό άμεσο λόγο τις περιπετειώδεις ιστορίες της ζωής του, που τον οδήγησαν σε πολλά και διαφορετικά σημεία του πλανήτη, είτε από επιλογή είτε από ανάγκη επιβίωσης, διαμόρφωσε μια προσωπικότητα γεωγραφική και πνευματική που βρήκε διέξοδο στην κατασκευαστική γλυπτική και πιο πρόσφατα, στον γραπτό λόγο.

Ορφέας Μπάτσιος - “...στην

ώριμη, πικραμένη σου μνήμη”:
Έκθεση στη Mataroa Gallery

24 Νοεμβρίου - 13 Δεκεμβρίου

διακριτικά το παρόν. Στα έργα του Ορφέα Μπάτσιου, οι μορφές στέκονται με μια λιτή, σχεδόν αυστηρή παρουσία, δημιουργώντας την αίσθηση ενός εσωτερικού διαλόγου. Τα πρόσωπα μοιάζουν να αναζητούν όχι μια αφήγηση, αλλά μια κατάσταση — εκεί όπου η εμπειρία μετατρέπεται σε μνήμη και η μνήμη σε ήρεμη παρουσία..

Η έκθεση συνοδεύεται από την ποιητική συλλογή Σαν Άνοιξη της Δάφνης Ντάρλα, που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις της

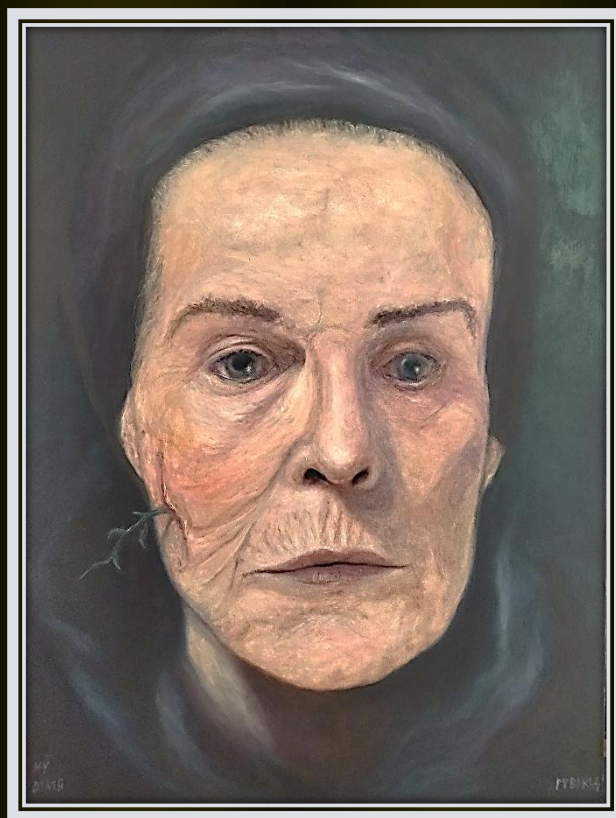
Mataroa Gallery. Η συνύπαρξη λόγου και εικόνας δημιουργεί έναν παράλληλο άξονα ανάγνωσης, με κοινή ατμόσφαιρα καθαρότητας και συγκρατημένης αισιοδοξίας.

Πάνος Μπάκας – Temple of tears: Έκθεση στην γκαλερί Art Zone 42

05 - 23 Δεκεμβρίου

Ένας κόσμος πλασμένος από φως και σκοτάδι, αγωνία για κάτι ανώτερο, υπερβατικό που εκρέει συναισθήματα, οπτικά και αφηγηματικά στοιχεία, συμβολικές και διαδραστικές διαστάσεις, παρουσιάζεται στην ατομική έκθεση του ζωγράφου Πάνου Μπάκα με τίτλο «Temple of tears» στην γκαλερί Art Zone 42. Πρόσωπα, σώματα και μορφές, συνθέσεις και γεωμετρικές φόρμες, φυτά και ζώα γίνονται εφελήρια της αιώνιας αναζήτησης του ανθρώπινου ψυχισμού, της κοιλάδας των συναισθημάτων του. Την επιμέλεια της έκθεσης, που πραγματοποιείται από τι 5 έως τις 23 Δεκεμβρίου 2025 υπογράφει η Ιστορικός Τέχνης Τζωρτζίνα Θέου.

Ο Καλλιτεχνικός Διευθυντής της Mataroa Gallery, Νίκος Παπαδόπουλος, σημειώνει ότι «η δουλειά του Ορφέα Μπάτσου αποτελεί μια αυθεντική κατάθεση, που κοιτάζει μπροστά χωρίς να χάνει το βάθος της εμπειρίας».

Καθώς η έννοια της θρησκευτικότητας, ως φιλοσοφική και διαισθητική προσέγγιση του κοσμικού μυστηρίου, διατρέχει υποδόρια το σύνολο της εργασίας του, ο ίδιος ο καλλιτέχνης Πάνος Μπάκας, αποφάσισε να αναπτύξει περαιτέρω το θέμα, επιλέγοντας συγκεκριμένα έργα που δημιουργήθηκαν τα τελευταία δύο χρόνια. Τα συγκεκριμένα έργα «συνομιλούν» με ποικίλες πτυχές και εκφάνσεις του Ιερού, είτε σαν απόλυτη παρουσία του είτε σαν ηχηρή του απουσία.

«Ξεκινώ από το αξίωμα ότι η πραγματικότητα που βιώνουμε είναι ψευδαισθητική. Μάγια αποκαλείται στην ινδική και βουδιστική φιλοσοφία, είναι το βαρύ πέπλο που μας αποκόπτει από το πραγματικά μεγάλο. Ο καλλιτέχνης, όπως ο μάγος ή ο ασκητής, κάποιες λίγες στιγμές καταφέρει να σηκώνει αυτό το πέπλο και να κρυφοκοιτάξει από την άλλη πλευρά, φέρνοντας πίσω μικρά θραύσματα, απόδειξη μιας υπέρτατης πραγματικότητας, αναλαμπές ομορφιάς και

Η νέα ατομική έκθεση ζωγραφικής του Μηνά Σεμερτζιάν (Minas), κάτω από τον τίτλο «Χωρίς συνοχή», που εκφράζει απόλυτα το πνεύμα και το ύφος των έργων και την προσέγγιση του διεθνούς ζωγράφου, εγκαινιάζεται στην γκαλερί Artworx στην Κηφισιά, την Τρίτη 25 Νοεμβρίου. Παρουσιάζεται μια νέα σειρά έργων που ο Minas δημιούργησε τα τελευταία χρόνια, όπου με συνέπεια αναζητά και προτείνει νέους τρόπους αποδόμησης της εικόνας,

τρόμου. Πως προχωράμε λοιπόν με κουράγιο σε αυτό τον ψευδαισθητικό κόσμο που κάποιες φορές μοιάζει με κοιλάδα δακρύων; Την μόνη απάντηση, την μόνη πραγματική Παρηγοριά δίνει και θα δίνει για πάντα η Τέχνη. Η Τέχνη σαν μητέρα που καλεί όλα τα πληγωμένα παιδιά στη μεγάλη αγκαλιά της. Η Τέχνη σαν αιώνια αναζήτηση της ομορφιάς μέσα στα χαλάσματα» σημειώνει ο Πάνος Μπάκας..

Χωρίς συνοχή: Η έκθεση

**ζωγραφικής του Minas
(Μηνάς Σεμερτζιάν) στην
γκαλερί Artworx**

έως 16 Δεκεμβρίου

πάντα προς όφελος της ζωγραφικής, με στόχο τη διαχρονική συγκίνηση του θεατή, τον οποίο θέλει να κάνει συμμετέχο.

«Δεν με ενδιαφέρει η θεματική συνοχή, γιατί το θέμα είναι πρόσχημα. Η ουσία είναι η διαδικασία της ζωγραφικής, η οποία μεταλλάσσεται στην πορεία και αποκτά αυτονομία», λέει ο καλλιτέχνης με αφορμή τη νέα του έκθεση στο artworx. Χειραγωγεί τα υλικά και αφήνεται στην εικαστική εμπειρία, σε μια ζωγραφική που δεν αφηγείται ούτε αναπαριστά, αλλά

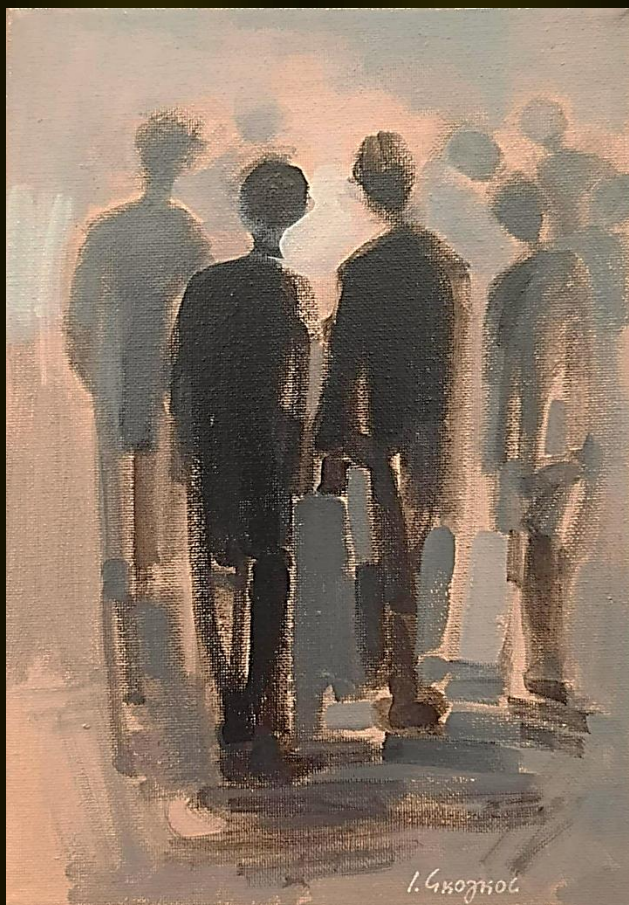
αυτοσχολιάζεται. Αυτό που τον αφορά είναι η συγκίνηση που αποπνέει το έργο, γιατί όπως λέει ο ίδιος «ένα έργο δεν τελειώνει ποτέ, είναι ένα ταξίδι χωρίς Ιθάκη». Πιστεύει ότι η εικόνα περιορίζει την ελευθερία της έκφρασης. Επιζητά την έκπληξη ακόμα και του ίδιου του του εαυτού. «Στη ζωγραφική δεν έχω κανόνες. Ζωγραφίζω ό,τι με ευχαριστεί», λέει ο ίδιος, ενώ η αμφισβήτηση του κάθε κεκτημένου είναι ο οδηγός του: «κάθε έργο τέχνης πρέπει να μεταφέρει σ' αυτόν που το κοιτά το αίσθημα ότι ο δημιουργός πριν εκτελέσει το έργο δεν έχει θέσει μόνο το ερώτημα «τι να

ζωγραφίσω;» Ή «πώς να ζωγραφίσω;» Αλλά ότι έχει ξανασκεφτεί απ' την αρχή την δομή του έργου από τον χώρο παραγωγής και προορισμού του έως και τον χρόνο διάρκειάς του. Ένα έργο τέχνης άξιο του ονόματος αυτού είναι υποχρεωτικά μια απόλυτη αμφισβήτηση της ίδιας της ζωγραφικής μέχρι και τις γλωσσικές της ρίζες. Ρίζες, απ' τις οποίες ξεκινώντας ο δημιουργός θα φτάσει στην ζητούμενη οικουμενικότητα», σημειώνει ο καλλιτέχνης.

Γιάννης Γκόγκος – Έχνη παρουσίας: Έκθεση στο Καφέ του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

έως τις 12 Δεκεμβρίου

Ο Γιάννης Γκόγκος ανήκει σε εκείνη την κατηγορία των σύγχρονων ζωγράφων που προσεγγίζουν τη ζωγραφική ως πεδίο στοχασμού και εσωτερικής αναζήτησης. Η πορεία του χαρακτηρίζεται από τεχνική ωριμότητα, εικαστική συνέπεια και έναν διακριτό προσωπικό λόγο που συνδέει τη μεσογειακή εμπειρία του φωτός με την υπαρξιακή διάσταση της ανθρώπινης παρουσίας. Στο έργο του συνυπάρχουν δύο κύριοι άξονες: το τοπίο και η ανθρώπινη

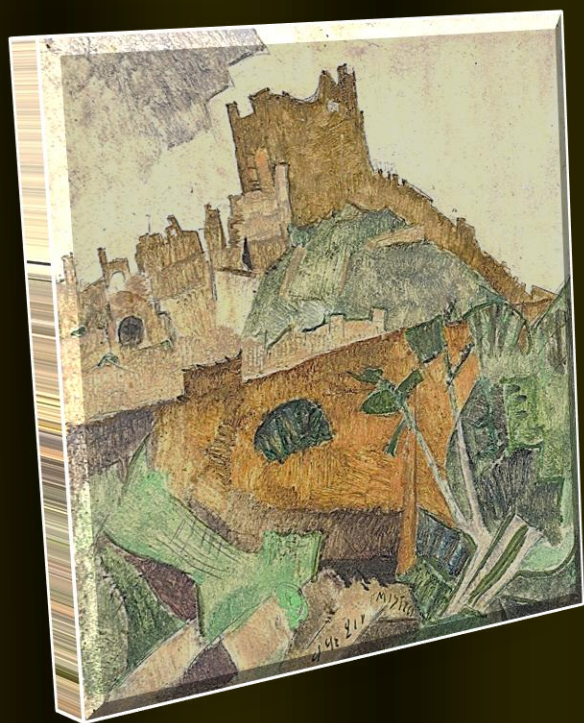

φιγούρα. Τα τοπιογραφικά του έργα δεν αποσκοπούν στη ρεαλιστική αναπαράσταση αλλά στη μεταγραφή του φωτός σε χρωματική ενέργεια. Με

χειρονομακή πινελιά και τολμηρές αρμονίες, ο Γκόγκος συνθέτει χώρους που ισορροπούν ανάμεσα στην αφαίρεση και την αναφορά, δημιουργώντας ατμόσφαιρες μετάβασης από τη σκιά προς τη διαύγεια. Η παλέτα του, συχνά φωβιστική ή μεταϊμπρεσιονιστική, υποδηλώνει συναισθηματικές εντάσεις και ψυχικές μεταπτώσεις περισσότερο παρά φυσικές καταστάσεις. Το φως λειτουργεί ως κύριο δομικό στοιχείο, όχι ως περιγραφή, αλλά ως φορέας νοήματος.

Στον αντίποδα, οι μελέτες των ανθρώπινων

μορφών εισάγουν μια διαφορετική εικαστική οικονομία. Οι φιγούρες του, ανώνυμες και αμφίσημες, εμφανίζονται ως σκιαγραφίες μέσα σε ουδέτερα ή σκοτεινά περιβάλλοντα. Η απουσία προσωπικών χαρακτηριστικών τις μετατρέπει σε σύμβολα συλλογικής εμπειρίας — μορφές που ενσαρκώνουν τη μνήμη, τη μοναξιά ή την αναμονή. Η αυστηρή τονική οργάνωση, η περιορισμένη παλέτα και η χρήση του φωτός ως ψυχολογικού εργαλείου δημιουργούν συνθέσεις βαθιάς ενδοσκόπησης.

«**A**lexis Gritchenko (1883–

1977). Η Ελληνική Περιπέτεια. Ένας Ουκρανός Πρωτοπόρος στην Ελλάδα»: Έκθεση στο ΜΟΜus-Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης

έως 30 Απριλίου 2026

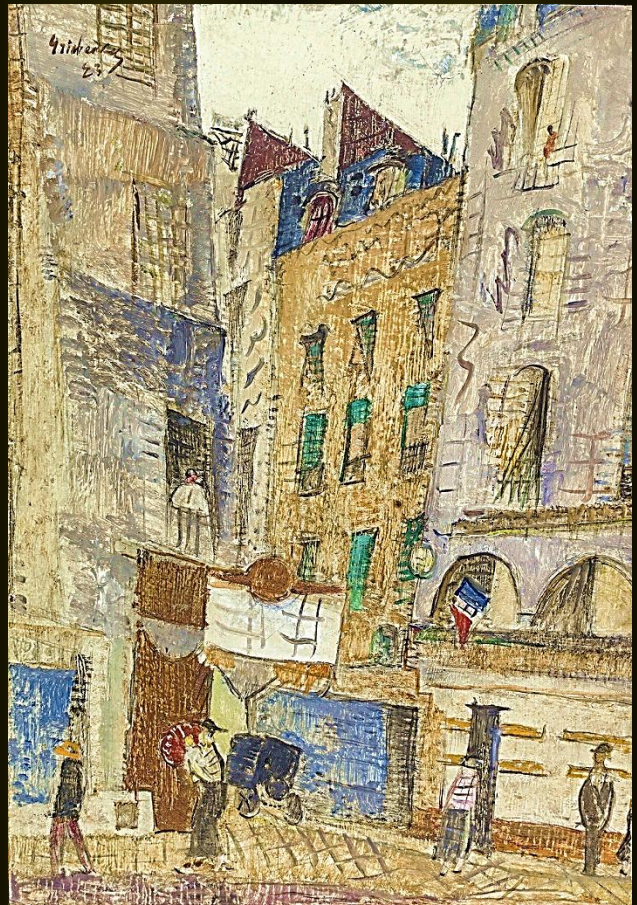
Ο Alexis Gritchenko, γεννημένος στην Ουκρανία και εκπαιδευμένος στο Κίεβο και την Αγία Πετρούπολη δίπλα σε καλλιτέχνες της πρωτοπορίας, υπήρξε ζωγράφος και θεωρητικός της τέχνης που συνέδεσε τη δύναμη των κινημάτων του φοβισμού, του κυβισμού και του φουτουρισμού με τη

βυζαντινή παράδοση. Με τη θεωρία του «χρωμοδυναμισμού», όπου το χρώμα εκφράζει ενέργεια και πνευματικότητα, ο Gritchenko διαμόρφωσε μια προσωπική εικαστική γλώσσα που γεφυρώνει Ανατολή και Δύση.

Η παραμονή του στην Ελλάδα μεταξύ 1921 και 1923 υπήρξε καθοριστική για την καλλιτεχνική του εξέλιξη. Περιηγήθηκε στην

Αθήνα, τον Μυστρά, τους Δελφούς, την Ολυμπία, την Κρήτη, την Θεσσαλονίκη και τα νησιά, αποτυπώνοντας τη φύση και τα μνημεία μέσα στο εκτυφλωτικό μεσογειακό φως. Στα έργα αυτής της περιόδου, το ελληνικό τοπίο μεταμορφώνεται σε ρυθμικές κυβιστικές φόρμες, όπου το πνεύμα της αρχαιότητας και της βυζαντινής παράδοσης συνομιλεί με τον μοντερνισμό. Οι δύο εκθέσεις που πραγματοποίησε τότε στην Αθήνα, στον Φιλολογικό Σύλλογο «Παρνασσός» (1921) και στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (1922), εντυπωσίασαν το κοινό και τους κριτικούς, που έκαναν ειδική μνεία στην εκρηκτική χρήση του χρώματος και τη ρυθμικότητα της σύνθεσης.

Η έκθεση στο MOMus-Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης-Συλλογή Κωστάκη συγκεντρώνει μεταξύ άλλων και πολλά έργα της ελληνικής περιόδου από μουσεία και ιδιωτικές συλλογές της Ουκρανίας, της Γαλλίας, της Αγγλίας, των Ηνωμένων Πολιτειών, της Τουρκίας και της Ελλάδας, παρουσιάζοντάς τα δίπλα σε προγενέστερα και μεταγενέστερα έργα του καλλιτέχνη. Στην έκθεση αναδεικνύεται η καθοριστική σημασία της Ελλάδας ως σταθμού στη διαμόρφωση του προσωπικού του ύφους.

Η διοργάνωση της έκθεσης κατέστη δυνατή χάρη στη γενναιόδωρη συμβολή του συλλέκτη Michel Lièvre-Markovitch και της Malabart Gallery LTD, Λονδίνο, ο οποίος διαθέτει τη μεγαλύτερη ιδιωτική συλλογή έργων του Alexis Gritchenko, την ουσιαστική βοήθεια της Natalia Butterwick ως προς την συγκέντρωση και τεκμηρίωση του πλούσιου υλικού του καταλόγου καθώς και στην επιστημονική συνεργασία της ιστορικού τέχνης Vita Susak..

Τριπλό Μπετόβεν: Βενγκέροφ, Ίσσερλις, Ντόκου

05 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Οπου και αν επικεντρώνει κανείς τις προσδοκίες του ως ακροατής, η συναυλία αυτή εγγυάται να τις ικανοποιήσει: το ρεπερτόριό της περιλαμβάνει ένα κλασικό αριστούργημα (το Τριπλό Κοντσέρτο του Μπετόβεν) και δύο εξίσου υπέροχα (αλλά εντελώς διαφορετικής αισθητικής) συμφωνικά έργα των αρχών του 20ου αιώνα, του Τσέχου Λέος Γιάνατσεκ και του Γάλλου Μωρίς Ραβέλ αντίστοιχα.

Εάν πάλι το ενδιαφέρον μας εστιάζεται στους συντελεστές μίας συναυλίας, τι θα μπορούσε να είναι πιο εντυπωσιακό από τα ονόματα των μεγάλων Μάξιμ Βενγκέροφ και Στήβεν Ίσσερλις, πλάι σε αυτά νεότερων

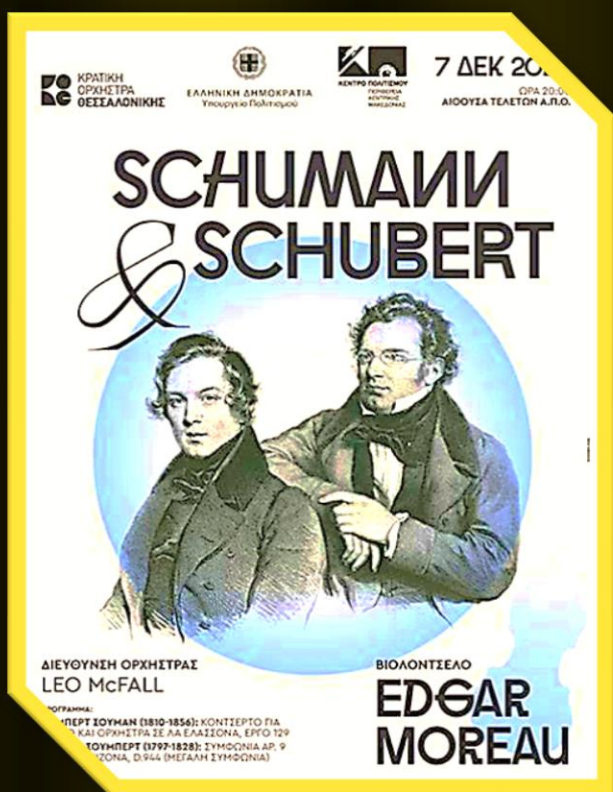
αλλά φερέλπιδων και δυναμικότητας συναδέλφων τους, όπως η Θεοδοσία Ντόκου και ο εξαιρετικά ταλαντούχος μαέστρος Φίνεγκαν Ντάουνι Ντήαρ;

Πρόγραμμα Εκδήλωσης

ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΒΑΝ ΜΠΕΤΟΒΕΝ (1770 – 1827)
«Τριπλό» Κοντσέρτο για βιολί, βιολοντσέλο και πιάνο σε ντο μείζονα, έργο 56

ΛΕΟΣ ΓΙΑΝΑΤΣΕΚ (1854 – 1928) Ταράς Μπούλμπα, ραψωδία για ορχήστρα

ΜΩΡΙΣ ΡΑΒΕΛ (1875 – 1937) Το Βαλς, χορογραφικό ποίημα για ορχήστρα

Σούμαν & Σούμπερτ

07 Δεκεμβρίου - Αίθουσα Τελετών
Α.Π.Θ.

Συμφωνίας' του Σούμπερτ, που οι ουράνιες μελωδίες της ταξιδεύουν τον ακροατή σε έναν πιο όμορφο κόσμο, χωρίς δυστυχία και πόνο. Ο Σούμπερτ εμπνεύστηκε την 'Ενάτη Συμφωνία' του στην προεμέρα της αντίστοιχης του Μπετόβεν, όμως δεν άκουσε ποτέ το αριστούργημά του, λόγω του πρόωρου θανάτου του. Οι ορχήστρες της εποχής αρνούνταν αρχικά να την εκτελέσουν φοβούμενες να αντιμετωπίσουν κάτι τόσο μεγάλο και απαιτητικό. Έτσι το χειρόγραφο της παρέμενε για χρόνια στα συρτάρια του σπιτιού του αδερφού του Φερδινάρδου, ώσπου το ανακάλυψε ο Σούμαν και έδωσε ζωή στο αριστούργημα αυτό με τον Μέντελσον στο πόντιο.

Πρόγραμμα:

Ρόμπερτ Σούμαν (1810-1856): Κοντσέρτο για τσέλο και ορχήστρα σε λα ελάσσονα, έργο 129

Φραντς Σούμπερτ (1797-1828): Συμφωνία αρ. 9 σε ντο μείζονα, D.944 (Μεγάλη Συμφωνία)

Η Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης και το Κέντρο Πολιτισμού Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας υποδέχονται στην πόλη μας τον πολυβραβευμένο τσελίστα Edgar Moreau, ο οποίος ξεκίνησε να κατακτά τον κόσμο από τα 11 του χρόνια κιόλας, ως παιδί-θαύμα, και εξελίχτηκε σε έναν παγκόσμιο αστέρα που εμφανίζεται στις σπουδαιότερες αίθουσες συναυλιών του πλανήτη μαγεύοντας με το δυνατό του παίξιμο και το ακαταμάχητο στυλ του.

Ο Γάλλος βιρτουόζος ερμηνεύει το αινιγματικό και άκρως απαιτητικό κοντσέρτο του Σούμαν, που αποπνέει αβρότητα και ευαισθησία, ενώ οι αντιθέσεις τού προσδίδουν μία τραγικότητα που καθηλώνει. Η συναυλία ολοκληρώνεται με την ανυπέρβλητη γοητεία της 'Μεγάλης

Violoncello solo | Ρεσιτάλ

του Νικόλα Πρεβεζιάνου

**08 Δεκεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος
Νάκας**

Ο Νικόλας Πρεβεζιάνος έκανε νωρίς αισθητή την παρουσία του, κερδίζοντας τη θέση του σόλο τσελίστα στην Εθνική Λυρική Σκηνή σε ηλικία μόλις εικοσιδύο ετών. Προηγουμένως είχε κερδίσει βραβεία σε Ελλάδα, Ρωσία, Ισπανία και Γερμανία είτε ως σολίστ είτε με διαφορετικά σχήματα μουσικής δωματίου.

Αξιομνημόνευτη είναι η πορεία του μετά το δίπλωμά του στην Ελλάδα και τις μεταπτυχιακές του σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Detmold. Πολυάριθμες οι σολιστικές του εμφανίσεις σε φεστιβάλ στο εξωτερικό, σημαντικές οι ερμηνείες του δίπλα σε -ή υπό την μπαγκέτα- διάσημων καλλιτεχνών.

Ξεχωριστό θα είναι και το ρεσιτάλ του τη Δευτέρα 8 Δεκεμβρίου 2025, στις 20:30, στην Αίθουσα Συναυλιών Φίλιππος Νάκας. Από τα "Due Canti" του Λετονού συνθέτη Anatolijus Šenderovas, τα οποία αποτελούν μια σύνθεση με έντονη εκφραστικότητα και

πλούσια υφολογική γλώσσα, που αναδεικνύει την τεχνική και ερμηνευτική ευελιξία του τσελίστα, μέχρι τις εξάισιες σουίτες του Μπαχ και τη Σονάτα του Paul Hindemith, έργο με έντονα νεοκλασικά στοιχεία που αναδεικνύει την τεχνική ευελιξία και το ρομαντικό πνεύμα του συνθέτη, θα γίνουμε μάρτυρες μιας βραδιάς υψηλών προδιαγραφών και αριστουργηματικής μουσικής για σόλο βιολοντσέλο.

Πρόγραμμα:

Anatolijus Šenderovas - Due Canti for cello solo

Johann Sebastian Bach - Σουίτα 1 σε σολ μείζονα, BWV 1007

Johann Sebastian Bach - Σουίτα 3 σε ντο μείζονα, BWV 1009

Paul Hindemith - Sonata for cello solo, Op. 25 No. 3.

Από την Αυστρία σε έναν Νέο Κόσμο: Ένα μουσικό ταξίδι με φλάουτο και έγχορδα

08 Δεκεμβρίου - Μουσείο Μπενάκη / Παιχνιδιών

Η συναυλία «Από την Αυστρία σε ένα Νέο Κόσμο», με έργα για φλάουτο και τρία έγχορδων, αποτελεί ένα μουσικό ταξίδι που διασχίζει χώρες και αιώνες. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει πασίγνωστα έργα, όπως η εισαγωγή στην όπερα του Μότσαρτ «Μαγικός Αυλός» σε μεταγραφή για φλάουτο, βιολί, βιόλα και βιολοντσέλο, καθώς και το «Αμερικανικό» κουαρτέτο του Α. Ντβόρζακ σε μεταγραφή για το ίδιο σχήμα από τον διάσημο φλαουτίστα Emmanuel Pahud. Πλάι σε αυτά παρουσιάζονται και λιγότερο γνωστά έργα, όπως το Κουαρτέτο με φλάουτο σε ντο ελάσσονα του Χοφμπίστερ και το τρίο

εγγόρδων του Ούγγρου συνθέτη Λέο Βάινερ.

Πρόγραμμα Εκδήλωσης

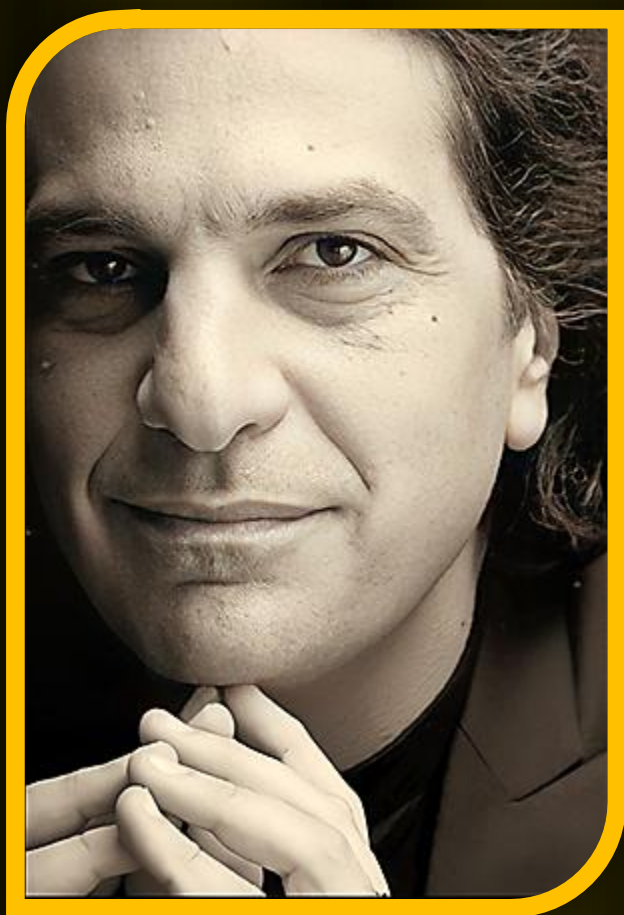
ΒΟΛΦΓΚΑΝΓΚ ΑΜΑΝΤΕΟΥΣ ΜΟΤΣΑΡΤ (1756 – 1791) Εισαγωγή στην όπερα Μαγικός Αυλός (μεταγραφή για φλάουτο και τρία έγχορδων)

ΦΡΑΝΤΣ ΑΝΤΟΝ ΧΟΦΜΑΙΣΤΕΡ (1754 – 1812) Κουαρτέτο με φλάουτο σε ντο ελάσσονα, έργο 16

ΛΕΟ ΒΑΙΝΕΡ (1885 – 1960) Τρίο εγγόρδων σε σολ ελάσσονα, έργο 6

ANTONIN NTBOPZAK (1841 – 1904)
Κουαρτέτο εγχόρδων αρ. 12 σε φα μείζονα,

έργο 96 «Αμερικανικό» (μεταγραφή για
κουαρτέτο με φλάουτο: Emmanuel Pahud).

Bασίλης Τσαμπρόπουλος:

Ραχμάνινοφ ΙΙ

Με κέντρο τον Ραχμάνινοφ

09 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Αθηνών

κλασικές ερμηνείες του κάτι από τον
αυθορημητισμό και τη φρεσκάδα της τζαζ.

Το φετινό του ρεσιτάλ περιλαμβάνει
σημαντικά σολιστικά έργα για πιάνο του
Μότσαρτ και του Σοπέν και ολοκληρώνεται
με μια ανάγνωση της συγκλονιστικής
Δεύτερης Σονάτας του Σεργκέι Ραχμάνινοφ,
στην πρωτότυπη εκδοχή της, του 1913, που
ακούγεται σπάνια στις μέρες μας εξαιτίας
των ακραίων δεξιολογικών της
προκλήσεων, αλλά αναδίδει πάντα το
πάθος και την πιανιστική λάμψη της
γραφής του μεγάλου ρώσου συνθέτη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Σονάτα για πιάνο αρ. 8 σε λα ελάσσονα, Κ.
310

FRÉDÉRIC CHOPIN

Φαντασία σε φα ελάσσονα, έργο 49

Βαρκαρόλα σε φα δίεση μείζονα, έργο 60

Στη μακρά διεθνή του καριέρα,
κατόρθωσε να ξεχωρίσει ως
«καθαρόαιμος» βιρτουόζος, ικανός
να δαμάζει ακόμα και τις πιο απαιτητικές
πιανιστικές παρτιτούρες. Με ανάλογη
επιτυχία και φαντασία κινήθηκε στο
παράλληλο μουσικό σύμπαν της τζαζ.

η θητεία του στους δύο αυτούς
διαφορετικούς στιλιστικούς κόσμους
προσέδωσε στις μεν τζαζ εκτελέσεις του
κάτι από τη διαύγεια και την καλώς
εννοούμενη εγκεφαλικότητα της λόγιας
μουσικής, ενώ συγχρόνως πρόσφερε στις

Μπαλάντα αρ. 4 σε φα ελάσσονα, έργο 52
Νυχτερινό σε ντο δέση ελάσσονα (Posth.)

SERGEI RACHMANINOFF Σονάτα για πιάνο
αρ. 2, έργο 36, σε σι ύφεση ελάσσονα
(Εκδοχή 1913).

Από την Παναγία των Παρισίων στην Κρατική Ορχήστρα Αθηνών - Κοντσέρτα για εκκλησιαστικό όργανο και ορχήστρα

12 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Ο κόσμος του εκκλησιαστικού οργάνου έχει τους δικούς του αστέρες – και ένας από αυτούς είναι δίχως άλλο ο Γάλλος βιρτουόζος Βενσάν Ντυμπουά. Γνωστός πλέον σήμερα και με την ιδιότητά του ως οργανίστα της περιώνυμης Notre-Dame του Παρισιού, ο Ντυμπουά μετά τα πρώτα βραβεία του στους απαιτητικούς διεθνείς διαγωνισμούς οργάνου του Κάλγκκαρυ και της Τουλούζης το 2002, έχει εξελιχθεί σε ένα σπάνιο φαινόμενο παγκόσμιας εμβέλειας. Άξιος επίγονος της μεγάλης γαλλικής

παράδοσης στον χώρο της εκτέλεσης του εκκλησιαστικού οργάνου, ο Ντυμπουά υπόσχεται μία δυναμική ανάγνωση της μεγαλειώδους Συμφωνίας κοντσερτάντε του Ζονγκέν, κατά πολλούς του πιο εντυπωσιακού και πληθωρικού συμφωνικού έργου με πρωταγωνιστή το όργανο στο πρώτο μισό του 20ου αιώνα!

Πρόγραμμα Εκδήλωσης

ΟΛΙΒΙΕ ΜΕΣΣΙΑΝ (1908 – 1992) Οι
λησμονημένες προσφορές

ΓΚΕΟΡΓΚ ΦΡΗΝΤΡΙΧ ΧΕΝΤΕΛ (1685 – 1759)
Κοντσέρτο για εκκλησιαστικό όργανο και
ορχήστρα σε ρε ελάσσονα, έργο 7 αρ. 4
(HWV 309)

ΖΟΖΕΦ ΖΟΝΓΚΕΝ (1873 – 1953) Συμφωνία
κοντσερτάντε για εκκλησιαστικό όργανο
και ορχήστρα, έργο 81

Johann Strauss Ensemble

Βιεννέζικα Βαλς στη
Χριστουγεννιάτικη Αθήνα

13 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Αθηνών

Οι φαντασμαγορικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται φέτος στη Βιέννη για τα 200 χρόνια από τη γέννηση του μεγάλου συνθέτη των βαλς, Γιόχαν Στράους του νεότερου, ταξιδεύουν και στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών! Με ένα μουσικό πρόγραμμα ειδικά διαμορφωμένο για την επετειακή αυτή χρονιά, η αυθεντική αυστριακή ορχήστρα Johann Strauss Ensemble και ο χαρισματικός μαέστρος της, Ράσσελ ΜακΓκρέγκορ, υπόσχονται να συνεπάρουν μικρούς και μεγάλους, μεταφέροντας αυτούσια τη λάμψη και την κομψότητα των βιεννέζικων βαλς.

Η σκηνή του Μεγάρου ανθοστολίζεται για να υποδεχτεί το αθηναϊκό κοινό σε μια γιορτινή εμπειρία που έχει πλέον καθιερωθεί ως αγαπημένη παράδοση για τους Φίλους της Μουσικής. Στην εκδήλωση συμμετέχουν η διακεκριμένη υψίφωνος Μυρσίνη Μαργαρίτη και ο καταξιωμένος βαρύτονος και καλλιτεχνικός διευθυντής του Ολύμπια,

Τάσης Χριστογιαννόπουλος — δύο σπουδαίοι καλλιτέχνες της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, που θα χαρίσουν στο κοινό μια μαγευτική βραδιά με άρωμα μουσικής από τη Βιέννη!.

"La Moglie più bella":

μία παράσταση από τη σειρά
"On screen On stage"¹⁴
Νοεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος Νάκας

«La Moglie più bella»: μία παράσταση από τη σειρά "On screen On stage", που συνδυάζει κινηματογραφικά αριστουργήματα με μεγάλες στιγμές της όπερας.

Στη σειρά αυτή παρουσιάζεται ένα μέρος ζωντανής μουσικής και ακολουθεί η προβολή μιας ολόκληρης ταινίας που συνδέεται με το μουσικό κείμενο με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελούν μια θεματική και νοηματική ενότητα.

Θα παρακολουθήσουμε τη συγκλονιστική σκηνή του ερωτικού τρίο από την όπερα Cavalleria Rusticana, σε σκηνοθεσία και χορογραφία της Βικτώρια Μαϊφάτοβα. Επίσης θα ακούσουμε το δεξιότεχνικότερο έργο του G. Bottesini "Carnevale

Variazioni" για κοντραμπάσο και πιάνο. Τέλος, θα προβληθεί το κινηματογραφικό έργο "La Moglie più bella" του Damiano Damiani, με τη μουσική του Ennio Morricone.

Συντελεστές:

Βικτώρια Μαϊφάτοβα, μετζο σοπράνο – σκηνοθεσία

Ιρένα Αθανασίου, μετζο σοπράνο

Χρήστος Δεληζώνας, τενόρος

Βασίλης Παπαβασιλείου, κοντραμπάσο

Λητώ Θώμου, πιάνο.

Angela Gheorghiu

15 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης

τοποθετήσει την Ρουμάνα ντίβα στην κορυφή του κόσμου. Ακολουθώντας την παράδοση των μεγαλύτερων λυρικών τραγουδιστών, η Angela Gheorghiu αφιερώνεται σχολαστικά στη μελέτη ακόμη και των πιο μικρών λεπτομερειών στις παρτιτούρες των συνθετών, επιδιώκοντας την ερμηνεία που θα εξισορροπήσει τέλεια την αντικειμενική αλήθεια με την υποκειμενική έκφραση. Μαζί της ο διάσημος Ισπανός μαέστρος David Giménez, ανιψιός του μυθικού τενόρου José Carreras, με τον οποίο συνεργάστηκε επί σειρά ετών.

Η Angela Gheorghiu είναι η πλέον εντυπωσιακή και χαρισματική τραγουδίστρια όπερας των ημερών μας. Η εξαιρετική φωνή της και η εκθαμβωτική σκηνική της παρουσία έχουν

“Βορεινές Αναμνήσεις”

- Φιλαρμόνια Ορχήστρα
Αθηνών

15 Δεκεμβρίου - Ωδείο Αθηνών

Η Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, ορχήστρα in residence του Αμφιθεάτρου Ιωάννης Δεσποτόπουλος του Ωδείου Αθηνών,

επιστρέφει στη φιλόξενη αίθουσα με ένα προσεκτικά επιλεγμένο πρόγραμμα αφιερωμένο σε συνθέτες της Κεντρικής και Βόρειας Ευρώπης, με επίκεντρο τον Ντμίτρι

Σοστακόβιτς, που φέτος τιμώνται σε όλο τον κόσμο 50 χρόνια από το θάνατό του. Το κεντρικό έργο του προγράμματος είναι το δημοφιλές και λαμπερό Δεύτερο κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα, σε Φα μείζονα, του μεγάλου σοβιετικού συνθέτη. Το πολύ γνωστό έργο γράφτηκε για τον γιο του συνθέτη Μαζίμ και πρωτοπαίχτηκε στις διπλωματικές του εξετάσεις, το 1957.

Τη φορά αυτή θα ερμηνευτεί από τον εξαιρετικά ταλαντούχο νεαρό σολίστ Θοδωρή Φιλιππόπουλο, μαθητή του Ωδείου Αθηνών, ηλικίας μόλις 14 ετών!

Η προσέγγιση του Ρωσικού βορρά θα συνεχιστεί με την ερμηνεία ενός έργου του Ελληνικής καταγωγής συνθέτη που έζησε και έδρασε στην Αγία Πετρούπολη, του Βασίλη Καλαφάτη, του συνθέτη στον οποίο η ορχήστρα αφιέρωσε το δεύτερό της CD.

Ο διάσημος τενόρος και αρχιμουσικός από τη Σκωτία Πωλ Άγκνιου διευθύνει για πρώτη φορά ένα από τα σπουδαιότερα θρησκευτικά έργα του Γιόχαν Σεμπάστιαν

Το έργο "Adagio" παίζεται σε έκδοση της παρτιτούρας από την Φιλαρμόνια για πρώτη φορά στην Ελλάδα. Στη συναυλία περιλαμβάνεται ακόμη η ωραιότατη Ορχηστρική Εισαγωγή Ruy Blass, γραμμένη το 1839 πάνω στο ομώνυμο τραγικό δράμα του Victor Hugo, του Γερμανού συνθέτη Felix Mendelssohn-Bartholdy.

Το πρόγραμμα θα κλείσει με ένα ακόμη έργο που σπάνια ακούγεται στην Ελλάδα, την Τρίτη Συμφωνία (Singulière), σε ντο μείζονα, του Σουηδού συνθέτη Franz Berwald (1796-1868), σε τρία μέρη, γραμμένη το 1945. Πρόκειται για έναν συνθέτη σύγχρονο του Σούμπερτ που διαμορφώνει μια μουσική γλώσσα κοντά στον πρώιμο ευρωπαϊκό ρομαντισμό των μέσων του 19ου αιώνα....

Les Arts Florissants:

Ορατόριο των Χριστουγέννων

**16 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Αθηνών**

Μπαχ, το Χριστουγεννιάτικο ορατόριο, έργο το οποίο προσδίδει μοναδική δραματικότητα στην αφήγηση της Θείας Γέννησης, εμβληματικό για τη μεγάλη γιορτή της χριστιανοσύνης αλλά και για την παγκόσμια μουσική. Έχοντας εντυφήσει

από τα πρώτα χρόνια της μακράς καριέρας του στην παλιά μουσική, ο σκωτσέζος μαέστρος ηγείται της χορωδίας και της ορχήστρας Les Arts Florissants, σημαντικό ιστορικό σύνολο παλιάς μουσικής, που ίδρυσε ήδη το 1979 ο θρυλικός «μύστης» του μπαρόκ Ουίλλιαμ Κρίστι, και που παραμένει μέχρι σήμερα ένα από τα πλέον ενεργά σύνολα οργάνων εποχής, προσφέροντας ερμηνείες αναφοράς.

Συμπράττει μαζί τους πλειάδα εκλεκτών λυρικών τραγουδιστών, όλοι με μακρά και γόνιμη θητεία στον γοητευτικό χώρο του μπαρόκ τραγουδιού.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

JOHANN SEBASTIAN BACH Καντάτες 1, 3, 5, 6, από το Ορατόριο Χριστουγέννων, BWV 248.

Συναυλία υποτρόφων

στη μνήμη Πολυχρόνη & Λευκοθέας Μπαρουτάκη

18 Δεκεμβρίου - Ωδείο Αθηνών

Το Ωδείο Αθηνών παρουσιάζει μια Συναυλία υποτρόφων στη μνήμη Πολυχρόνη & Λευκοθέας Μπαρουτάκη.

Οι υποτροφίες δόθηκαν κατόπιν ακρόασης για μεταπτυχιακές σπουδές βιολιού στη Μουσική Ακαδημία της Βασιλείας (Αντώνης Μάνδυλας) και στο Koninklijk Conservatorium των Βρυξελλών (Καλλιόπη Ρήγου). Θα ακουστούν έργα W.A. Mozart, C. Saint-Saëns, Elgar, Π.Ι. Τσαϊκόφσκι

Συντελεστές:

Αντώνης Μάνδυλας βιολί

Πιάνο | Ai Motohashi

Καλλιόπη Ρήγου βιολί

Πιάνο | Δήμητρα Μαντζουράτου.»

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ: Αθανάσιος Ζέρβας, άλτο σαξόφωνο

Κουαρτέτο Εγχόρδων L' Anima

Στέλλα Τσάνη, βιολί,

Μπρουνίλντα – Ευγενία Μάλο, βιολί,

Αντώνης Μανιάς, βιόλα,

Λευκή Κολοβού, τσέλο

Μάρθα Μορελεόν | "Για τους απόντες - παρόντες μου"

19 Δεκεμβρίου - Ωδείο Φίλιππος
Νάκας

Μια γοητευτική μουσική βραδιά με την πολύ προσωπική χροιά της Μάρθας Μορελεόν - ένα τιμητικό μουσικό αφιέρωμα στους αγαπημένους της ανθρώπους που έχουν φύγει από τη ζωή, αλλά άσκησαν βαθιά και καθοριστική επιρροή στην προσωπική της υπόσταση. Μια βραδιά που συνδυάζει Jazz, Bolero, Huarango, Tango,

Balada Argentina, τραγούδια του τόπου μας και μουσικές του αγαπημένου συνθέτη Μάριου Στρόφαλη.

Παίζουν: Μάριος Στρόφαλης - πιάνο, συνθέσεις, Γιώργος Μικρός - πιάνο, Herman Mayr - κιθάρα, φωνή, Demian Gómez - τύμπανα, κρουστά, Κώστας Βλαχόπουλος - φυσσαρμόνικα

ΕΛΣΟΝ: Λεωνίδας Καβάκος

-Τιμόθεος Γαβριηλίδης-Πέτριν
- Διονύσης Γραμμένος

20 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Αθηνών

Ο Λεωνίδας Καβάκος, ένας εμβληματικός βιολονίστας της παγκόσμιας μουσικής σκηνής, είναι γνωστός για τις συναρπαστικές

ερμηνείες του, αλλά και για την αδιάλειπτη αφοσίωσή του στην υποστήριξη και καθοδήγηση των νέων μουσικών. Η παρουσία του στη σκηνή αποτελεί πηγή

έμπνευσης και γνώσης για τις επόμενες γενιές. Μαζί με τον δυναμικά ανερχόμενο Τιμόθεο Γαβριηλίδη-Πέτριν, βιολοντσελίστα με πλούσια συναυλιακή δράση ανά τον κόσμο, συμπράττουν ως σολίστ με την Ελληνική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων και τον χαρισματικό ιδρυτή-μαέστρο της Διονύση Γραμμένο, στο περίφημο Διπλό κοντσέρτο του Γιοχάννες Μπραμς. Το πρόγραμμα συμπληρώνεται με ένα από τα πιο δημοφιλή έργα του τσέχου συνθέτη Αντονίν Ντβόρζακ, τη Συμφωνία «του Νέου

Κόσμου», ορόσημο της ρομαντικής εργογραφίας, ιδανικό για να αναδείξει το υψηλό επίπεδο και το ταλέντο των ελλήνων μουσικών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

JOHANNES BRAHMS, Διπλό κοντσέρτο για βιολί, βιολοντσέλο και ορχήστρα σε λα ελάσσονα, έργο 102

ANTONÍN DVOŘÁK, Συμφωνία αρ. 9 σε μι ελάσσονα, έργο 95, «του Νέου Κόσμου»).

Το Σάββατο 20 Δεκεμβρίου 2025, στις 20.00, η Χορωδία Les Vocalistes de Kalamari παρουσιάζει στο Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης τη χριστουγεννιάτικη συναυλία «Noël avec les Vocalistes». Υπό τη διεύθυνση της Ευφημίας Χατζηγιάννη – Τουμπεκτσή, με τον Γιώργο Κοκκινάκη στο πιάνο και τη συνοδεία κουαρτέτου εγχόρδων, ξεδιπλώνεται μια

Συναυλία της Χορωδίας

Les Vocalistes De Kalamari: Noël Avec Les Vocalistes

20 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής
Θεσσαλονίκης

μουσική διαδρομή εμπνευσμένη από την πορεία των Τριών Μάγων. Χριστουγεννιάτικες μελωδίες απ' όλο τον κόσμο συνθέτουν ένα πολύχρωμο μουσικό ψηφιδωτό. Το αγαπημένο We Three Kings διασταυρώνεται με ρυθμούς που ταξιδεύουν από την κλασική γραφή έως τη jazz. Η προβολή εικόνων και βίντεο, μαζί με σύντομες αφηγήσεις ανάμεσα στα τραγούδια, αποκαλύπτουν μικρές, απρόσμενες ιστορίες γύρω από το μεγάλο αυτό ταξίδι. Χορωδοί, μουσικοί, σολίστες

και ακροατές γίνονται συνοδοιπόροι σε μια κοινή πορεία, όπου η μουσική μεταμορφώνεται σε γέφυρα και μας ενώνει στην ιερή προσμονή της νύχτας των Χριστουγέννων..

Χορωδία "Les Vocalistes de Kalamari",
Μουσική διεύθυνση: Ευφημία Χατζηγιάννη-Τουμπεκτσή

«Λυροφεγγήματα»

στην Εστία Νέας Σμύρνης

21 Δεκεμβρίου - Εστία Νέας Σμύρνης

Την Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, στην εντυπωσιακή αίθουσα «Πάνος Χαλδέζος» της Εστίας Νέας Σμύρνης, το Πανελλήνιο Πνευματικό Κέντρο "Ο Φίλων" σας προσκαλεί σε μια λαμπερή, συγκινητική και ονειρική Χριστουγεννιάτικη Εκδήλωση — ένα μουσικό ταξίδι όπου η τέχνη, ο μύθος και το συναίσθημα συναντιούνται στη σκηνή!

Το εξαιρετικό μουσικό σχήμα Farettra Chrystalina, με συντελεστές τον Χρυσόστομο Καλογριδάκη και την Θάλεια Μουτοπούλου έρχεται με ορμητική διάθεση και γιορτινή λάμψη να υφάνει ήχους και χρώματα από όλο τον κόσμο, από τη Λατινική Αμερική ως τη Σουηδία και την Ιαπωνία, από τη

Γιώργος Κοκκινάκης, Πιάνο

Κουαρτέτο εγχόρδων, Χριστίνα Γεωργελή,
Βιολί, Μελίνα Παπαδοπούλου, Βιολί,
Θοδωρής Παπαδημητρίου, Βιολοντσέλο,
Τραϊανός Αλμπανούδης, Κοντραμπάσο"

Μεσόγειο ως τα Κέλτικα υψίπεδα! Λυρικές φωνές, πολύχρωμες πολυφωνίες, χριστουγεννιάτικες μελωδίες και κάλαντα από κάθε γωνιά της γης μπλέκονται με πρωτότυπες διασκευές και νέες συνθέσεις που φωτίζουν τη νύχτα με συγκίνηση και χαρά. Στον πυρήνα αυτής της δημιουργίας βρίσκονται τα ελληνικά παραδοσιακά τραγούδια, που αφήνουν πίσω τους τις προθήκες των μουσείων και

ξαναζωντανεύουν, μεταμορφωμένα σε έμπνευση, σε πνοή, σε νέα μουσική ζωή. Παραδοσιακά και κλασικά όργανα συνομιλούν σε έναν διάλογο γεμάτο πάθος και ευαισθησία — φωνητικά πυροτεχνήματα διαδέχονται ηχητικά τοπία της υπαίθρου, ενώ η κιθάρα, τα πνευστά, το bayan, τα παγκόσμια κρουστά και το κοντραμπάσο σμίγουν σε έναν ήχο ζωντανό, ποιητικό και συναρπαστικό. Και ανάμεσα στις μελωδίες, αφηγήσεις θρύλων και παραμυθιών με νεράιδες, ξωτικά και μυστικούς κόσμους θα ταξιδέψουν μικρούς και μεγάλους σε μια ατμόσφαιρα ονείρου και θαλπωρής.

Η Φaretra Chrystalina δημιουργεί ένα σύμπαν ήχου και συναισθήματος, όπου το λόγιο συναντά το λαϊκό, και μαζί γεννούν τον νέο ήχο των Χριστουγέννων — φωτεινό, βαθιά ανθρώπινο και γεμάτο αγάπη. Μια βραδιά για όσους πιστεύουν

πως η μουσική μπορεί να γίνει φως, πως τα παραμύθια μπορούν να ζωντανέψουν, και πως τα Χριστούγεννα είναι πρώτα απ' όλα μια γιορτή ψυχής.

Κυριακή 21 Δεκεμβρίου, αίθουσα "Πάνος Χαλδέζος" στην Εστία Νέας Σμύρνης — ώρα έναρξης 8 μ.μ. Άνετη πρόσβαση για συμπολίτες μας με κινητικά προβλήματα. Ελάτε να ζήσουμε μαζί τα Λυροφεγγίματα, μια ανεπανάληπτη Χριστουγεννιάτικη εμπειρία γεμάτη φως, ήχο και μαγεία! Η γενική είσοδος ορίζεται στα 15 ευρώ. Για φοιτητές και συμπολίτες μας με αναπηρία (ΑμεΑ), η τιμή εισιτηρίου είναι 12 ευρώ. Τα Μέλη των Δραστηριοτήτων του Φίλωνα έχουν μειωμένο εισιτήριο των 10 ευρώ. Η Προώληση εισιτηρίων γίνεται από την [Ticketplus](https://www.ticketplus.gr). Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επικοινωνείτε στο info@filonas.gr

Χριστούγεννα: ένας

κόσμος, μια μελωδία

22 Δεκεμβρίου - Χ.Α.Ν.Θ.

Η Χ.Α.Ν.Θ., ως μέρος της παγκόσμιας οικογένειας YMCA, ενώνει ανθρώπους διαφορετικών χωρών, γλωσσών και ιστοριών, γύρω από κοινές αξίες, όπως η ειρήνη, η αλληλεγγύη και η πίστη στη

δύναμη της νεολαίας. Η Χ.Α.Ν της Θεσσαλονίκης συνεργάζεται με διάφορες Χ.Α.Ν. σε κάθε γωνιά του πλανήτη, αναπτύσσοντας προγράμματα ανταλλαγής, δράσεις κοινωνικής προσφοράς και κατασκηνωτικά προγράμματα, δημιουργώντας δεσμούς που ξεπερνούν τα σύνορα. Η φετινή Χριστουγεννιάτικη συναυλία της Κ.Ο.Θ. γίνεται μια μουσική γέφυρα ανάμεσα σε φίλους και συνεργάτες

της Χ.Α.Ν.Θ. σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Νορβηγία, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Ρουμανία, η Δανία, η Γερμανία και ο Λίβανος, μεταφέροντας μηνύματα αγάπης και ελπίδας στη Θεσσαλονίκη, μέσα από τις μουσικές όλων αυτών των χωρών, αλλά και στέλνοντας παντού και τη δική μας μουσική από την Ελλάδα, μαζί με τις Χριστουγεννιάτικες ευχές μας.

Συναυλία Collegium Musicum Αθηνών

22 Δεκεμβρίου - Ωδείο Αθηνών

Το Ωδείο Αθηνών υποδέχεται ξανά το Collegium Musicum Αθηνών σε μια ξεχωριστή συναυλία με έργα Νίκου Σκαλκώτα, Ιωσήφ Παπαδάτου και Aston Piazzola.

Σολίστ: Αγγελική Καθαρίου, μεσόφωνος
Φραντς Σεστάνι, βιολί

Μουσική διεύθυνση: Νίκος Αθηναίος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΑΥΛΙΑΣ

Νίκος Σκαλκώτας, 5 Ελληνικοί Χοροί για
έγχορδα/ Ηπειρωτικός – Κρητικός –
Τσάμικος – Αρκαδικός – Κλέφτικος

Ιωσήφ Παπαδάτος, Συμφωνία αρ. 2,
«ΥΑΛΗ» για μεσόφωνο και ορχήστρα

εγχόρδων, έργο 5 Ποίηση Γιώργος
Κοροπούλης, Σολίστ: Αγγελική Καθαρίου

Astor Piazzolla, Οι 4 Εποχές του Μπουένος
Άιρες/ Καλοκαίρι – Φθινόπωρο – Χειμώνας
– Άνοιξη, Σολίστ: Φραντς Σεστάνι ά.

Pίχαρντ Στράους: Σαλώμη

23 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Το πάθος της αισθησιακής
πριγκίπισσας Σαλώμης για τον
Ιωάννη τον Βαπτιστή, μία από τις πιο
γνωστές βιβλικές ιστορίες, που
συνδυάζει το θρησκευτικό στοιχείο με τον

ανεκπλήρωτο έρωτα αλλά και το στυγερό
έγκλημα, έγινε θεατρικό έργο από τον
Όσκαρ Γουάιλντ και αυτό με τη σειρά του
αποτελέσει τη βάση για την όπερα Σαλώμη
του Ρίχαρντ Στράους. Στο απόγειο της
ωριμότητας και της ακμής του, ο μεγάλος

Γερμανός Ρομαντικός εμπνεύστηκε μία μουσική παρτιτούρα που διαχρονικά συγκλονίζει με την ερεθιστική αρμονική της πλοκή, την πληθωρικότατη ενορχήστρωση και τη λαμπερή φωνητική της γραφή. Δύο από τις πιο περιζήτητες φωνές του διεθνούς οπερετικού γίνεσθαι, η Ρωσίδα σοπράνο Ελένα Στίχινα και ο Αυστριακός τενόρος Βόλφγκανγκ Άμπλινγκερ-Σπερχάκε έρχονται στην Ελλάδα για να ενσαρκώσουν

τους πρωταγωνιστικούς ρόλους της Σαλώμης και του Ηρώδη αντίστοιχα, υπό τη διεύθυνση του κορυφαίου μαέστρου όπερας της χώρας μας, Λουκά Καρυτινού.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΡΙΧΑΡΝΤ ΣΤΡΑΟΥΣ (1864 – 1949), Σαλώμη, μονόπρακτη όπερα, έργο 54 (σε μορφή κοντσερτάντε)

Claudio Monteverdi: Vespro della Beata Vergine

28 Δεκεμβρίου - Μέγαρο
Μουσικής Αθηνών

Ένα από τα συγκλονιστικότερα έργα λατρευτικής μουσικής όλων των εποχών, μια μουσική που συνομιλεί με τον Παράδεισο, ο Εσπερινός της Υπεραγίας Θεοτόκου του Κλάουντιο Μοντεβέρντι, παρουσιάζεται από την Καμεράτα Ορχήστρα των Φίλων της Μουσικής και τη Χορωδία Δωματίου Αθηνών, υπό τον Emiliano Gonzalez Toro, τον ελβετό σπεσιαλίστα της παλαιάς μουσικής, που έχει συνεπάρει κοινό και κριτικούς διεθνώς με την τολμηρή του προσέγγιση στα έργα του Μοντεβέρντι. Ο Εσπερινός, που συνδυάζει στοιχεία της

παραδοσιακής καθολικής λειτουργίας με το ύφος της Αναγέννησης και του πρώιμου μπαρόκ, εκδόθηκε στη Βενετία το 1610 και αφιερώθηκε από τον συνθέτη στον Πάπα Παύλο Ε΄.

Πνευματικό δημιούργημα γεμάτο τελετουργική μεγαλοπρέπεια και λυρική ομορφιά, δεν αφήνει κανέναν ασυγκίνητο: πολυφωνικά μέρη, εντυπωσιακά ντουέτα, χορωδιακές κορυφώσεις και ευλαβικές μελωδίες υφαίνουν ένα ηχητικό σύμπαν που υψώνεται από τη γη προς τον ουρανό. Ο Μοντεβέρντι, με βαθιά κατανόηση του

ανθρώπινου συναισθήματος, μεταμορφώνει τον Εσπερινό σε μια εμπειρία καθαρτική και καθηλωτική. Το έργο, που παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, είχε σημαντική επίδραση στην

εξέλιξη της μουσικής και αξίζει να βιωθεί ζωντανά, όχι μόνο ως ακρόαση, αλλά ως μυσταγωγία

Ο γύρος του κόσμου σε 80 (και κάτι) λεπτά - Πρωτοχρονιάτικο γκαλά

30 Δεκεμβρίου - Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

Ο εντιμότατος Φιλέας Φογκ έκανε το γύρο του κόσμου σε 80 (+1) ημέρες ξοδεύοντας σαν τέλειος τζέντλεμαν μια ολόκληρη περιουσία για να κερδίσει ένα στοίχημα. Εναλλακτικά, θα μπορούσε ίσως να βολευτεί πιο βαθιά στην πολυθρόνα της λονδρέζικης λέσχης του και να ταξιδέψει νοερά πάνω από θάλασσες και στεριές με τα αυτιά του ανοιχτά και με εκλεκτή παρέα: εκθαμβωτικούς σολίστ, την Κρατική Ορχήστρα της πόλης με ένα

εορταστικό, λαμπερό και άκρως δεξιοτεχνικό πρόγραμμα, και βέβαια τον Αλέξανδρο Μυράτ, παλιό γνώριμο του Μεγάρου. Μπροστά του (και μπροστά μας) θα παρελάσουν το συγκοπάτο τζαζ σουίνγκ του Γκέρσουιν, τα νοσταλγικά βαλς του Χισάισι και του Σοστακόβιτς, οι αφροαμερικάνικοι ρυθμοί της Φλόρενς Πράις και η Τσεν Γι, που θα μας μεταφέρει για λίγο στην Κίνα του 19ου αιώνα.

Ο Γιόχαν Στράους κάνει φυσικά ένα σύντομο πέραςμα, όπως και ο Ραβέλ με τον γελωτοποιό του, ο Σκαλκώτας με μια εκπληκτική μινιατούρα για ξυλόφωνο, οι δαιμόνιοι Τζον Ουίλλιαμς και Έννιο Μορρικόνε, ο Βίλλα Λόμπος και η σαγηνευτική Μπαχιάνας του, ο βιρτουόζος Σαραζάτε με τους Τσιγγάνικους σκοπούς του. Για φινάλε, θα βρεθούμε στη Νότια Αμερική, έτσι ώστε να υποδεχτούμε όλοι (μαζί και ο Φιλέας μας) τη νέα χρονιά χορεύοντας σε λατινοαμερικάνικους ρυθμούς. Το πρωτοχρονιάτικο γκαλά αποτελεί πια έναν καθιερωμένο και πολυαναμενόμενο συναυλιακό θεσμό, που εδώ και χρόνια λαμπρύνει τον εορτασμό

του Νέου Έτους. Όπως πάντα, έτσι και φέτος η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών και το Μέγαρο Μουσικής συνεργάζονται και προτείνουν στο φιλόμουσο αθηναϊκό κοινό ένα ευφάνταστο πρόγραμμα, με έμφαση σε μουσικές των καιρών μας, που διακρίνονται για τη μελωδική γοητεία και την αμεσότητα της ευρείας απήχησής τους.

Υπό τη διεύθυνση του εγνωσμένου κύρους μαέστρου, Αλέξανδρου Μυράτ, γνωστοί Έλληνες σολίστ προσφέρουν μικρά αλλά εντυπωσιακά δείγματα του ταλέντου τους, με κοινό παρονομαστή τη λάμψη της δεξιοτεχνίας και... υψηλούς, εορταστικούς τόνους!

Η Τέχνη μέσα από την Κριτική

ΚΤΣΝ, Amilcare Ponchielli, La Gioconda, 19/10/2025 (το

άρθρο - κριτική είναι της Δρος Ιστορικής Μουσικολογίας - Πιανίστα και μέλους της Γ.Σ. του Φίλωνα Δήμητρας Χόνδρου)

Η Gioconda, η τετράπρακτη όπερα των έξι αστέρων του Amilcare Ponchielli με την οποία άνοιξε η φετινή σαιζόν της ΕΛΣ-μία συμπαραγωγή με το Πασχαλινό Φεστιβάλ του Ζάλτσμπουργκ και τη Βασιλική Όπερα του Λονδίνου, βασίζεται στο ιστορικό έργο του Βίκτωρος Ουγκό Angelo, tyran de Padoue (1835) σε ποιητικό κείμενο του Arrigo Boito. Η δραματουργία της όπερας μέσα από ιστορία μιας πλανόδιας τραγουδίστριας, αναδεικνύει με μοναδικό τρόπο τα ευτελή συναισθήματα και τον συγκρουσιακό

χαρακτήρα της ανθρώπινης φύσης, φωτίζοντας τις πιο σκοτεινές πλευρές της.

Με μία νέα σκηνοθετική ματιά-αυτή του Oliver Mears, του Καλλιτεχνικού Διευθυντή της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου, παρακολουθήσαμε το αριστουργηματικό έργο του μεγάλου Ιταλού μουσουργού. Για να τεκμηριώσω την άποψή μου, παραθέτω ευθύς αμέσως ένα απόσπασμα γραμμένο από τον Έρκο Ρ. Αποστολίδη, πιο επίκαιρο από ποτέ.

[...], η αποδομητική τάση μιας ολόκληρης Σχολής Σκηνοθεσίας, παγκόσμια, που αξιώνει μίαν αυθαίρετη-κατά το δοκούν του καθενός-επανερμηνεία μεγάλων θεατρικών έργων (Σ.τ.Σ. επιτρέψτε μου εδώ να προσθέσω και μεγάλων λυρικών έργων), έχει καταστροφικά αποτελέσματα, κατεβάζοντας

στη φτηνή καθημερινότητα τα νοήματα κι ανοίγοντας τον δρόμο για τη διάλυση των θεατρικών κειμένων (Σ.τ.Σ. και λιμπρέττων), με μεταφραστικά ανοσιουργήματα

υπό μορφήν «ελεύθερων διασκευών» (Βλ. Ερρίκος Ίψεν, Ένα Κουκλόσπιτο (Νόρα). Εισαγωγή,-Μετάφραση, Ερμηνευτικά Σχόλια: Έρκος Ρ. Αποστολίδης. Αθήνα: Gutenberg, 2022: 54.)

Στη Gioconda λοιπόν, παρακολουθήσαμε δύο αυθαίρετες σκηνές: αυτή του ηλεκτροσόκ, μία σκηνοθετική προσθήκη που απείχε αρκετά από το κείμενο και το ύφος της όπερας, ενώ στη δεύτερη, είδαμε να πεθαίνει ο Barnaba αντί της πρωταγωνίστριας, αλλάζοντας ή αν θέλετε ξαναγράφοντας την τελική σκηνή του έργου. Αμφότερες κατάφεραν να ταραξουν τον συνεκτικό ιστό της μουσικής δραματοουργίας, αλλοιώνοντας τον πρωταρχικό της χαρακτήρα αλλά κυρίως

την πρόθεση του συνθέτη. Αναφορικά με τη δεύτερη σκηνή, αντί της συγκινησιακής έντασης του φινάλε, άφησε μία τουλάχιστον πικρή γεύση... Θα ήθελα να επισημάνω, πως η νέα γενιά σκηνοθετών δείχνει -εκτός των «προσωπικών διασκευών»- εξαιρετικά μεγάλο ενδιαφέρον

στο οπτικό μέρος, επιφορτίζοντας με περιττή σκηνική παρουσία τους πρωταγωνιστές (αναφέρομαι κυρίως στην Gioconda), κουράζοντάς τους και παραμελώντας τις

τυχόν δυσκολίες της φωνητικής προβολής.

Η σκηνή που ήταν άξια θαυμασμού ήταν τα μπαλέτα σε χορογραφία της Lucy Burge, όπου παρουσιάστηκε συνοπτικά και με ευφάνταστο τρόπο η ζωή της πρωταγωνίστριας, φέρνοντας έτσι τον θεατή-ακροατή εγγύτερα στη δραματοουργία της όπερας αλλά και στο σκοτεινό παρελθόν της «παιχνιδιάρας» κι «εύθυμης» (Ιτ. Giocondo: (μτφρ.) χαρούμενος, εύθυμος, παιχνιδιάρης) τραγουδίστριας, δημιουργώντας συναισθηματικές αντιθέσεις. Μελανό σκηνοθετικό σημείο των μπαλέτων που επίσης μετέβαλε τον χαρακτήρα του έργου, ήταν στο τέλος τους όταν η μπαλαρίνα Gioconda έδωσε το μαχαίρι στην

πρωταγωνίστρια του έργου, που με τη σειρά της μαχαίρωσε τον Alvisé (...). Στο λιμπρέττο πάντως, ο Alvisé θριαμβεύει παρουσιάζοντας το πτώμα της Laura. Τα συμπεράσματα δικά σας...

Όσον αφορά αμιγώς το μουσικό μέρος, η διεύθυνση του Fabrizio Ventura είχε πολλές αδυναμίες, κυρίως σε ζητήματα συντονισμού μεταξύ χορωδίας και ορχήστρας, όπως επίσης δεν ήταν τόσο υποστηρικτική στους σολίστες, οι οποίοι λόγω της μεγάλης τους εμπειρίας φάνηκε πως ξεπέρασαν τους σκοπέλους προς χάριν της παράστασης. Συγκλονιστική ήταν η Anna Pirozzi στον ρόλο της Gioconda, μία από τις μεγαλύτερες και αξιολογότερες τραγουδίστριες όπερας της εποχής μας. Η ερμηνευτική της προσέγγιση τόσο σε μουσικό όσο και υποκριτικό επίπεδο, ήταν κάτι παραπάνω από άρτια, με αποκορύφωμα τη διάσημη άρια «Suicidio...», που μάλλον με τη νέα σκηνοθετική ματιά θα έπρεπε να αλλάξει σε «Omicidio...» ή σε «Assassinio...»...(Σ.Τ.Σ.: Suicidio είναι η αυτοκτονία, ενώ assassinio είναι η δολοφονία και omicidio η ανθρωποκτονία.)

Ο Ιταλός Francesco Pio Galasso, απέδωσε τον Enzo -τον εραστή της Laura με τον οποίο είναι ερωτευμένη και η Gioconda, με περίσσια ευαισθησία και μουσικότητα, χωρίς αυτό να υποσκελίζει τα δραματικά σημεία του ρόλου. Η Ρωσίδα μεσόφωνος Alisa Kolosova ως Laura, εκτός του

υπέροχου φωνητικού τίμπρου εντυπωσίασε με τις υποκριτικές της ικανότητες, δίνοντας στον ρόλο μια πιο δραματική διάσταση. Η γνωστή και πολύ αγαπητή στο ελληνικό κοινό Γεωργιανή μεσόφωνος Anita Rachvelishvili, ενσάρκωσε την τυφλή μητέρα της Gioconda συγκινώντας το ακροατήριο κυρίως με την άρια της πρώτης πράξης «Voce di donna o d' angelo...». Εξαιρετικός όπως πάντα ήταν ο Έλληνας βαρύτονος Δημήτρης Πλατανιάς, ο οποίος απέδωσε τον ρόλο του Barnaba, του χαφιέ της Ιεράς Εξέτασης με περίσσια ζέση. Το ίδιο ισχύει και για τον Τάσο Αποστόλου, ο οποίος παρά τη «σκηνοθετική παραφωνία» που προανέφερα, ερμήνευσε με πάθος τον ρόλο του Alvisé, του ανώτατου αξιωματούχου της Ιεράς Εξέτασης.

Πολύ επιτυχημένα ομολογουμένως ήταν τα σκηνικά του Philipp Fürhofer και οι φωτισμοί της Fabiana Piccioli μεταφέροντάς μας στη διαχρονική Βενετία, ενώ τα σύγχρονα κοστούμια της Annemaria Woods μας υπενθύμισαν πως ακόμα και στη σύγχρονη εποχή, εξακολουθεί να μοιάζει με πόλη του 17ου αιώνα και υπερθεμάτισαν σαφώς την περιρρέουσα ατμόσφαιρα των ειρωνικών αντιθέσεων της δραματουργίας. Παρά τις δυνατές ερμηνείες όλων των συντελεστών, η ρηξικέλευθη τροποποίηση των προθέσεων συνθέτη και λιμπρετίστα, απομάκρυνε τη δραματουργία από το αρχικό της πλαίσιο, αλλοιώνοντας την προσωπική τραγωδία που βιώνει η πρωταγωνίστρια..

Μουσικό Ημερολόγιο Δεκεμβρίου

Καλωσορίστε στο «Μουσικό Ημερολόγιο», τη στήλη που επιμελείται η καθηγήτρια μουσικής, παιδαγωγός και συγγραφέας **κα Μαρία Παπαδάτου** και μέλος της Γ.Σ. του Π.Κ.Π. «Ο ΦΙΛΩΝ» που ξυπνά κάθε μήνα την μαγεία της μουσικής μέσα στο αέναο ρολόι του χρόνου. Κάθε μέρα του μήνα γίνεται ένα μικρό μουσικό κεφάλαιο, ένα ξεχωριστό κομμάτι της ιστορίας που αγγίζει την ψυχή και αναζωογονεί τις αναμνήσεις μας. Μέσα από αυτές τις σελίδες, θα ανακαλύπτετε στιγμές γεννημένες από μελωδίες και ρυθμούς, γεγονότα που, σαν σιωπηλοί θησαυροί, αφηγούνται την εξέλιξη και το πάθος του μουσικού κόσμου. Ελάτε να ταξιδέψουμε μαζί στα μονοπάτια της μουσικής, όπου κάθε ημερομηνία κρύβει τη δική της μοναδική ιστορία και κάθε νότα μας θυμίζει το ανεξίτηλο αποτύπωμα της τέχνης στον χρόνο.

1η Δεκεμβρίου

- Το 1822 κάνει το πιανιστικό ντεμπούτο του στη Βιέννη ο Φραντς Λιστ, σε ηλικία 11 ετών.
- Το 1908 γεννιέται στην Έδεσσα ο συνθέτης Γεώργιος Καζάσογλου (απεβ. Αθήνα, 02.06.1984). Στην πρώτη συνάντηση και γνωριμία του με τον Ιγκόρ Στραβίνσκι, και αφού ο 2ος είχε παρακολουθήσει την παράσταση Νεφέλες, με μουσική του Καζάσογλου, του είπε "Στην μουσική σας άκουσα Ελλάδα και στο σφίξιμο του χεριού σας νιώθω Ελλάδα..."

2 Δεκεμβρίου

- Το 1923 γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη η αξεπέραστη Ελληνίδα σοπράνο

Μαρία Κάλλας (απεβ. Παρίσι, 16.09.1977)

- Το 1950 φεύγει πρόωρα από τη ζωή, σε ηλικία 33 ετών, ο Ρουμάνος πιανίστας και συνθέτης Ντίνου Λιπάτι στη Γενεύη (γεν. Βουκουρέστι, 01.04.1917)
- Το 1990 φεύγει από τη ζωή στα 90 του ο Αμερικανός συνθέτης και επονομαζόμενος και ως «Πρύτανης των Αμερικανών συνθετών» Άαρον Κόπλαντ, στη Νέα Υόρκη (γεν. 14.11.1900, Μπρούκλιν)

3 Δεκεμβρίου

- Το 1721 πραγματοποιείται ο δεύτερος γάμος του 36χρονου, τότε, Μπαχ με την 20χρονη Άννα Μαγκνταλένα Βίλκε, που υπήρξε τραγουδίστρια, τσεμπαλίστα και, το

σημαντικότερο, η αντιγραφέας των έργων του. Ο Μπαχ είχε ήδη τέσσερα παιδιά από τον πρώτο γάμο του και μεταξύ των δύο περίπου δεκαετιών 1723-1742 απέκτησαν μαζί δεκατρία παιδιά, από τα οποία έζησαν / ενηλικιώθηκαν, τελικά, μόνο τα έξι.

- Το 1883 γεννιέται στη Βιέννη ο Αυστριακός συνθέτης Άντον Βέμπερν. Στις 15 Σεπτεμβρίου 1945, πυροβολήθηκε κατά λάθος ενώ κάπνιζε το πούρο του έξω από το σπίτι της κόρης του στο Μίττερσιλ, από συμμαχικό στρατιώτη. Θεωρείται από πολλούς ως θεία δίκη, από τη στιγμή που έγινε γνωστό ότι ο συνθέτης είχε βοηθήσει τους Ναζί στη δημιουργία μυστικού κώδικα βασισμένου στη μουσική.

4 Δεκεμβρίου

- Το 1845 παρουσιάζεται στη Δρέσδη για πρώτη φορά το Κοντσέρτο για πιάνο σε λα ελάσσονα, έργο 54 του Ρόμπερτ Σούμαν. Την ορχήστρα διευθύνει ο Φέρντιναντ Χίλερ, με σολίστ την Κλάρα Σούμαν.
- Το 1847 φεύγει από τη ζωή ο Γερμανός συνθέτης, πιανίστας, οργανίστας και διευθυντής ορχήστρας της πρώιμης ρομαντικής περιόδου, και μία από τις διασημότερες φυσιογνωμίες της εποχής, ο Φέλιξ Μέντελσον, στη Λειψία (γεν. Αμβούργο, 03.02.1809)

- Το 1935 φεύγει από τη ζωή στο Όσλο ο Νορβηγός συνθέτης και βιολιστής Γιόχαν Χάλμπορσεν (γεν. Ντράμμεν, 15.03.1864)

5 Δεκεμβρίου

- Το 1749 γίνεται στο Παρίσι η πρεμιέρα της τελευταίας όπερας του Ζαν-Φιλίπ Ραμώ, Ζωροάστρης.
- Το 1791 η ανθρωπότητα πενθεί τον πρόωρο θάνατο του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ! Έφυγε από τη ζωή στη Βιέννη στην ηλικία των 35, μόλις, ετών, προφανώς από πυρετό λόγω επιδημίας στρεπτόκοκκου της εποχής, που πρέπει να οδήγησε και σε νεφρική ανεπάρκεια. Η σωρός του δεν βρέθηκε ποτέ καθώς τάφηκε σε τάφο δίχως "σήμανση", σύμφωνα με τις επιταγές του νέου νόμου του Ιωσήφ του Β' στο νεκροταφείο του χωριού St. Marx, και όχι σε ομαδικό τάφο, όπως έχει λανθασμένα επικρατήσει. (γεν. Σάλτσμπουργκ, 27.01.1756)
- Τα 79 του γενέθλια γιορτάζει φέτος ο διεθνούς φήμης Καταλανός τενόρος Χοσέ Καρρέρας. Γεννήθηκε στη Βαρκελώνη το 1946.

6 Δεκεμβρίου

- Το 1892 κάνουν διπλή πρεμιέρα το μπαλέτο του Πιοτρ Ίλιτς Τσαϊκόφσκι «Ο Καρυοθραύστης» και η όπερα «Γιολάντα» στην Αγία Πετρούπολη.

- Το 1920 γεννιέται ο Αμερικανός συνθέτης και πιανίστας της τζαζ Ντέιβ Μπρούμπεκ στο Κόνκορντ της Καλιφόρνια. Απεβίωσε στο Νόργουοκ του Κονέκτικατ στις 5 Δεκεμβρίου του 2012, μία ημέρα πριν τα 92α γενέθλια του!
- Το 1949 πρωτοπαίζεται η Σονάτα έργο 119 για βιολοντσέλο και πιάνο του Σεργκέι Προκόφιεφ στην Ένωση Συνθετών στη Μόσχα, από δύο θρυλικούς ερμηνευτές, τον τσελίστα Μοτσίσλάβ Ροστρόπόβιτς και τον πιανίστα Σβιατοσλάβ Ρίχτερ. Πραγματοποίησαν την πρώτη επίσημη πρεμιέρα θα γίνει κατόπιν στη Μουσική Ακαδημία της Μόσχας, την 1η Μαρτίου 1950.

7 Δεκεμβρίου

- Το 1863 γεννιέται στο Λιβόρνο ο Ιταλός συνθέτης όπερας Πιέτρο Μασκάνι (απεβ. Ρώμη, 02.08.1945)
- Το 1898 πραγματοποιείται στη Μόσχα η πρεμιέρα της μονόπρακτης όπερας του Ρίμσκι-Κόρσακοφ, Μότσαρτ και Σαλιέρι, πάνω σε λιμπρέττο του Αλεξάντρ Πούσκιν.
- Το 1913 γεννιέται στην Αθήνα η πιανίστρια Κρινιώ Καλομοίρη, και κόρη του συνθέτη Μανώλη Καλομοίρη (απεβ. 1982)

8 Δεκεμβρίου

- Το 1813 παρουσιάζεται για πρώτη φορά η 7η Συμφωνία του Λούντβιχ

βαν Μπετόβεν στη Βιέννη. Τη διεύθυνε ο ίδιος ο συνθέτης, σχεδόν κωφός.

- Το 1865 γεννιέται ο Φινλανδός συνθέτης Γιαν Σιμπέλιους στη Χαμεενλίνια (απεβ. Γιαβερνπαα, 20.09.1957). Το 1915 στην επέτειο των 50ών γενεθλίων του, θα διευθύνει στο Ελσίνκι την πρώτη παρουσίαση της 5ης Συμφωνίας του.)
- Το 1911 γεννιέται στην Ασέα ο σπουδαίος Έλληνας ποιητής, μεταφραστής και στιχουργός, Νίκος Γκατσός. Υπήρξε ο επί σειράς ετών συνεργάτης του Έλληνα συνθέτη Μάνου Χατζιδάκι (απεβ. Αθήνα, 12.05.1992)

9 Δεκεμβρίου

- Το 1905 γίνεται η πρεμιέρα της μονόπρακτης όπερας Σαλώμη του Ρίχαρντ Στράους, εμπνευσμένη από το ομώνυμο διήγημα του Όσκαρ Ουάιλντ, στην Όπερα της Δρέσδης. Χαρακτηρίστηκε από το κοινό της εποχής ως άσεμνη.
- Το 1915 γεννιέται η Γερμανο-αυστριακή σοπράνο Ελίζαμπεθ Σβαρτσκοφφ στο Γιάροτσιν της Πολωνίας (απεβ. 03.08.2006)
- Τα 58α γενέθλια του γιορτάζει φέτος ο Αμερικανός βιολιστής Τζόσουα Μπελ! Γεννήθηκε στις 9 Δεκεμβρίου του 1967 στο Μπλούμινγκτον της Ιντιάνα.

- Το 2012 φεύγει από τη ζωή ο Αμερικανός πιανίστας, μουσικολόγος και συγγραφέας Τσαρλς Ρόζεν. Υπήρξε μαθητής του Μόριτς Ρόζενταλ, που ήταν μαθητής του Φραντς Λιστ (γεν. Μανχάτταν, 05.05.1927)

10 Δεκεμβρίου

- Το 1908 γεννιέται στην Αβινιόν ο Γάλλος οργανίστας και θεωρούμενος ως ένας από τους μεγαλύτερους συνθέτες του 20ού αιώνα (αλλά, επίσης, και ορνιθολόγος!), Ολιβιέ Μεσιάν (απεβ. Παρίσι, 27.04.1992)
- Το 1918 πρωτοεμφανίζεται στην Αμερική ο Ρώσος συνθέτης και πιανίστας Σεργκέι Προκόφιεφ. Έπαιξε στην Νέα Υόρκη το 2ο Κοντσέρτο του για πιάνο με τη Ρωσική Συμφωνική Ορχήστρα.
- Το 1938 γεννιέται στο Νάλτσικ ο Ρώσος μαέστρος Γιούρι Τεμirkάνοφ (απεβ. Αγ. Πετρούπολη, 02.11.2023)
- Το 1954 ο Αλσατός θεολόγος, φιλόσοφος, συγγραφέας, μουσικολόγος, ανθρωπιστής, γιατρός και οργανίστας, Δρ. Άλμπερτ Σβάιτσερ, λαμβάνει το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης. Ασχολήθηκε ιδιαίτερα με την ερμηνεία των έργων του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, ενώ βελτίωσε και τη δομή της τεχνικής κατασκευής του εκκλησιαστικού οργάνου. Ο Σβάιτσερ υπήρξε στενός φίλος με τον Νίκο Καζατζάκη.

11 Δεκεμβρίου

- Το 1803 γεννιέται στην Λα Κοτ-Σαιν-Αντρέ ο Γάλλος συνθέτης Εκτόρ Μπερλιόζ (απεβ. Παρίσι, 08.03.1869)
- Το 1952 παρουσιάζεται στις ΗΠΑ για πρώτη φορά έργο όπερας μέσω συνδρομητικής τηλεόρασης. Σε 31 κινηματογράφους, πάνω από 70.000 θεατές παρακολούθησαν την Κάρμεν του Μπιζέ.
- Το 2012 φεύγει από τη ζωή από τη ζωή η Ρωσίδα σοπράνο Γκαλίνα Βισνιέφσκαγια. Υπήρξε μια από τις διασημότερες λυρικές τραγουδίστριες της γενιάς της, και ήταν παντρεμένη με τον θρυλικό βιολοντσελίστα και μαέστρο Μστισλάβ Ροστρόποβιτς από το 1955 ως τον θάνατό του το 2007 (γεν. Αγία Πετρούπολη, 25.10.1926)

12 Δεκεμβρίου

- Το 1792 ο Μπετόβεν λαμβάνει από τον Γιόζεφ Χάυντν το πρώτο του μάθημα σύνθεσης στη Βιέννη. Ρωτώντας τον, ο Χάυντν, τι είδους συνθέσεις επιθυμούσε να δημιουργήσει, ο Μπετόβεν είχε απαντήσει "όπως του Μότσαρτ, αλλά πιο γρήγορες-δυναμικές". Η σχέση τους, δάσκαλου-μαθητή, δεν επρόκειτο να εξελιχθεί ομαλά, μιας και ο Χάυντν λόγω των πολλών επαγγελματικών του υποχρεώσεων έλειπε συχνά, και ο Μπετόβεν

λάμβανε κρυφά μαθήματα σύνθεσης από άλλους.

- Το 1915 γεννιέται στο Νιού Τζέρσεϋ ο Αμερικανός τραγουδιστής, ηθοποιός, παραγωγός και σκηνοθέτης, Φρανκ Σινάτρα. Είναι ένας από τους καλλιτέχνες με τις μεγαλύτερες πωλήσεις όλων των εποχών, έχοντας πουλήσει περίπου 150 εκατομμύρια δίσκους παγκοσμίως (απεβ. Λος Άντζελες, 14.05.1998)

13 Δεκεμβρίου

- Το 1874 γεννιέται στο Όρελ ο Ρώσος πιανίστας Γιόζεφ Λεβίν (απεβ. Νέα Υόρκη, 02.12.1944)
- Το 1877 γεννιέται ο Ουκρανός συνθέτης Μικόλα Λεοντόβιτς, περισσότερο γνωστός από το χριστουγεννιάτικο τραγούδι του, Carol of the bells (δολοφονήθηκε στη Μαρκίβκα στις 23.01.1921)
- Το 1908 γεννιέται στη Μόσχα ο πιανίστας, συνθέτης και παιδαγωγός Βίκτορ Μπάμπιν. Υπήρξε μαθητής του Άρτουρ Σνάμπελ (απεβ. Κλίβελαντ Οχάιο, 01.03.1972)

14 Δεκεμβρίου

- Το 1725 οι "Τέσσερις Εποχές" του Αντόνιο Βινάλντι δημοσιεύονται ως μέρος των 12 κοντσέρτων με τίτλο «Ο Διαγωνισμός μεταξύ Αρμονίας και Εφεύρεσης» από την Gazette d' Amsterdam.

- Το 1883 γεννιέται στη Σμύρνη ο Έλληνας συνθέτης και μουσικοπαιδαγωγός Μανώλης Καλομοίρης. Χαρακτηρίστηκε ως ο "μουσικός γλωσσοπλάστης" της νεότερης Ελλάδας, και υπήρξε η επιβλητικότερη μορφή της Εθνικής Μουσικής Σχολής (απεβ. Αθήνα, 03.04.1962)
- Το 1913 γεννιέται στο Σικάγο η Αμερικανίδα πιανίστρια και τσεμπαλίστρια Ρόζαλιν Τούρεκ, περισσότερο γνωστή για τις ερμηνείες της στα έργα του Γ.Σ. Μπαχ (απεβ. Νέα Υόρκη, 17.07.2003)

15 Δεκεμβρίου

- Το 1938 γίνεται στο Κλίβελαντ η πρεμιέρα του Κοντσέρτου για βιολί του Έρνστ Μπλοχ από την Ορχήστρα του Κλίβελαντ, με σολίστ τον Joseph Szigeti, υπό τη διεύθυνση του Δημήτρη Μητρόπουλου.
- Το 1986, στην Νέα Υόρκη, ο Ισαάκ Στερν φτάνει με άμαξα που την σέρνουν άλογα, να κόψει την κορδέλα και να φιλοξενήσει συναυλία για τον εορτασμό της ανακαίνισης του Carnegie Hall, αξίας 50 εκατομμυρίων δολαρίων.

16 Δεκεμβρίου

- Παρότι μη αποδεδειγμένη, η 16η Δεκεμβρίου θεωρείται η ημερομηνία εορτασμού της γέννησης του σπουδαίου Γερμανού συνθέτη

Λούντβιχ βαν Μπετόβεν, στη Βόννη, το 1770 (αλλά, επίσης, ίσως και το 1772!). Μιας και πρόκειται για έναν διάσημο συνθέτη, για τον οποίο ήδη γνωρίζουν όλοι πολλά, ιδού μια ασυνήθιστη λεπτομέρεια: το ολλανδικό επώνυμο του σημαίνει «κήπος με παντζάρια»!(απεβ. Βιέννη, 26.03.1827)

- Το 1882 γεννιέται στο Κέτσκεμετ ο Ούγγρος συνθέτης, μουσικοκριτικός και συλλέκτης λαϊκών τραγουδιών Ζόλταν Κόνταϊ (απεβ. Βουδαπέστη, 06.03.1967)
- Το 1932 γεννιέται ο Ρώσος πιανίστας, συνθέτης και δάσκαλος μουσικής, Ροντιόν Στσεντρίν στη Μόσχα. Ήταν επίσης ο σύζυγος της διάσημης Ρωσίδας χορεύτριας των μπαλέτων Μπολσόι, Μάγια Πλισέτσκαγια (απεβ. Μόναχο, 29.08.2025)

17 Δεκεμβρίου

- Το 1525 γεννιέται ο Ιταλός αναγεννησιακός συνθέτης, κατά κύριο λόγο χριστιανικής μουσικής, Τζοβάννι Πιερλουίτζι ντα Παλεστρίνα (απεβ. Ρώμη, 02.02.1594)
- Το 1862 γεννιέται ο Πολωνός πιανίστας, συνθέτης και δάσκαλος Μόριτς Ρόζενταλ στο Λβιβ. Υπήρξε εξαιρετος μαθητής του Φραντς Λιστ, και έκανε το ντεμπούτο του στη Βιέννη το 1876 (απεβ. Νέα Υόρκη, 03.09.1946)

- Το 1865 παρουσιάζεται για πρώτη φορά, δυστυχώς σχεδόν 40 έτη μετά τον θάνατο του συνθέτη, η Ημιτελής Συμφωνία Αρ. 8 του Φραντς Σούμπερτ, σε συναυλία των Φίλων της Μουσικής της Βιέννης, με μαέστρος τον Γιόχαν Χέρμπεκ. Ως φινάλε χρησιμοποιήθηκε η τελευταία κίνηση της Συμφωνίας Αρ. 3 του ίδιου συνθέτη.
- Το 1930 φεύγει από τη ζωή στο Λονδίνο ο αμφιλεγόμενος Βρετανός συνθέτης και μουσικοκριτικός Φίλιπ Άρνολντ Χέζελτάιν, γνωστός και ως Πίτερ Γουόρλοκ (γεν. Λονδίνο, 30.10.1894)
- Palestrina

18 Δεκεμβρίου

- Το 1732 ιδρύεται στο Λονδίνο από τον Τζον Ριχ το Βασιλικό θέατρο του Κόβεντ Γκάρντεν.
- Το 1737 φεύγει από τη ζωή στην Κρεμόνα, όπου και γεννήθηκε, ο κατασκευαστής εγχόρδων Αντόνιο Στραντιβάρι (γεν. 1644)
- Το 1795 παρουσιάζεται για πρώτη φορά στη Βιέννη το 1ο Κοντσέρτο για πιάνο του Μπετόβεν.
- Το 1860 γεννιέται ο Αμερικάνος πιανίστας και συνθέτης Έντουαρντ Μακντάουελ στο Μανχάταν της Νέας Υόρκης, όπου και απεβίωσε στις 23.01.1908.
- Το 1869 φεύγει από τη ζωή ο Αμερικανός συνθέτης και βιρτουόζος

πιανίστας Λούις Μορώ Γκόττσαλκ στο Ρίο ντε Τζανέιρο σε ηλικία 40 ετών (γεν. Νέα Ορλεάνη, 08.05.1829)

19 Δεκεμβρίου

- Το 1915 γεννιέται η Γαλλίδα τραγουδίστρια Εντίθ Πιάφ στο Παρίσι (απεβ. Γκρας, 10.10.1963)
- Το 2004 φεύγει από τη ζωή η Ιταλίδα ντίβα της όπερας Ρενάτα Τεμπάλντι στο σπίτι της στο Άγιο Μαρίνο (γεν. Πέζαρο, 01.02.1922)

20 Δεκεμβρίου

- Το 1783 φεύγει από τη ζωή ο Ισπανός συνθέτης, ιερέας, μοναχός, μαθητής, δάσκαλος, μαθηματικός, εφευρέτης και οργανίστας, Αντόνιο Σολέρ στο μοναστήρι Ελ Εσκοριάλ (γεν. Ολότ, 03.12.1729)
- Τα 77α γενέθλια της γιορτάζει φέτος η Ιαπωνο-Αγγλίδα πιανίστρια και μαέστρος Μιτσούκο Ουτσίντα! Γεννήθηκε στο Ατάμι στις 20.12.1948

21 Δεκεμβρίου

- Τα 72α γενέθλια του γιορτάζει φέτος ο Ουγγρικής καταγωγής πιανίστας και μαέστρος Άντρας Σιφ! Γεννήθηκε το 1953 στη Βουδαπέστη!

22 Δεκεμβρίου

- Το 1853 γεννιέται στο Καράκας της Βενεζουέλας, η πιανίστρια, συνθέτρια, σοπράνο και μαέστρος,

Μαρία Τερέζα Καρένιο. Υπήρξε δεξιοτέχνης πιανίστρια καθώς και σοπράνο, με πλούσια σολιστική καριέρα έως τα τέλη της ζωής της (απεβ. Νέα Υόρκη, 12.06.1917)

- Το 1858 γεννιέται στη Λούκα ο Ιταλός συνθέτης όπερας Τζάκομο Πουτσίνι (απεβ. Βρυξέλλες, 29.11.1924)
- Το 1921 γεννιέται στη Μηλίνα Βόλου ο Έλληνας σολίστ της κιθάρας, συνθέτης και δάσκαλος, Δημήτρης Φάμπας (απεβ. Αθήνα, 03.05.1996)
- Το 1950 φεύγει από τη ζωή στην Νέα Υόρκη ο Πολωνικής καταγωγής Αμερικανός συνθέτης και μαέστρος Γουόλτερ Ντάμρος. Είναι κυρίως γνωστός για τη μακρά του θητεία ως διευθυντής της Συμφωνικής Ορχήστρας της Νέας Υόρκης και ως πρωτοπόρος στη μετάδοση κλασικής μουσικής μέσω ραδιοφώνου. Ακόμη, διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην ανέγερση του Carnegie Hall, προσκαλώντας μάλιστα τον Τσαϊκόφσκι για τα εγκαίνια, το 1891. (γεν. Βρότσλαβ, 30.01.1862)

23 Δεκεμβρίου

- Τα 80α γενέθλια του γιορτάζει φέτος ο Έλληνας συνθέτης Γιώργος Απέργης! Γεννήθηκε το 1945 στην Αθήνα και έχει συνθέσει έργα κυρίως για το πειραματικό μουσικό θέατρο, αλλά και επίσης όπερες, συμφωνική

μουσική και μεγάλο αριθμό έργων μουσικής δωματίου.

- Το 1952 κάνουν πρεμιέρα τα 24 Πρελούδια και Φούγκες για πιάνο του Ντμίτρι Σοστακόβιτς στην Αγία Πετρούπολη, με σολίστ την πιανίστρια Τατιάνα Νικολάγιεβα.
- Το 1989 πραγματοποιείται η πρώτη από τις δύο συναυλίες στη Φιλαρμονική του Δυτικού Βερολίνου, υπό τη διεύθυνση του Λέοναρντ Μπερνστάιν, για τον εορτασμό της πτώσης του Τείχους του Βερολίνου, με πρόγραμμα την 9η Συμφωνία του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν. Η δεύτερη συναυλία πραγματοποιήθηκε ανήμερα των Χριστουγέννων στο Schauspielhaus στο Ανατολικό Βερολίνο.

24 Δεκεμβρίου

- Παραμονή των Χριστουγέννων του 1781 πραγματοποιείται η πρώτη πιανιστική "μονομαχία", και είναι μεταξύ του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ και του Μούτσιο Κλεμέντι! Η ιδέα ανήκει στον αυτοκράτορα Ιωσήφ Β', που οργάνωσε έναν αυτοσχέδιο διαγωνισμό πιάνου (τσέμπαλου) στο παλάτι του στη Βιέννη, όπου οι δυο σπουδαίοι μουσικοί αναμετρήθηκαν αυτοσχεδιάζοντας σε δικά τους έργα. Ο Κλεμέντι έπαιξε τη Σονάτα σε Σι ύφεση μείζονα, Op. 24, No. 2 και μια Toccata σε Σι ύφεση μείζονα, ενώ

ο Μότσαρτ, μεταξύ άλλων, έπαιξε παραλλαγές στο γαλλικό τραγούδι "Ah vous dirai-je, maman". Κατόπιν, σε σημειώσεις στο ημερολόγιο του, ο Μότσαρτ αναγνώρισε τον Κλεμέντι ως ικανό πιανίστα, αλλά "μηχανικό" (καθότι έπαιζε απολύτως "ταυτόχρονα" τα δυο του χέρια!) και έδειξε περιφρόνηση για τα έργα του - παρόλο όμως που η παραπάνω σονάτα του ενέπνευσε το αρχικό θέμα της εισαγωγής της όπερας "Ο Μαγικός Αυλός"! Αντίθετα, ο Κλεμέντι είχε εκφράσει βαθιά εκτίμηση για τον Μότσαρτ.

- Το 1835 γεννιέται η κόρη του Φραντς Λιστ, Κόζιμα, "υπεύθυνη" για ένα σπουδαίο σκάνδαλο της εποχής, καθώς σύναψε σχέση - από την οποία αποκτήθηκαν και παιδιά - με τον Ρίχαρντ Βάγκνερ ενόσω ήταν παντρεμένη με τον Χανς φον Μπούλοφ (και εν γνώση του!), πράγμα που ο Φραντς Λιστ ουδέποτε αποδέχτηκε, διακόπτοντας κάθε σχέση του με τον Βάγκνερ. Η Κόζιμα, αντιθέτως, προώθησε δυναμικά το Φεστιβάλ του Μπαϊρόιτ και τα έργα του 2ου συζύγου της (απεβ. Μπαϊρόιτ 01.04.1930)
- Το 1975 φεύγει από τη ζωή στο Λος Άντζελες ο Αμερικανός συνθέτης και μαέστρος Μπέρναρντ Χέρμαν, περισσότερο γνωστός για τις συνθέσεις του για τον κινηματογράφο. Είχε μόλις ολοκληρώσει τη μουσική επένδυση

της ταινίας "Ο ταξιτζής", του Μάρτιν Σκορτσέζε (γεν. Νέα Υόρκη, 29.06.1911)

- Το 1993 φεύγει από τη ζωή ο λυρικός τενόρος και ένα από τα πιο γνωστά αστέρια της ρωσικής όπερας, παραγωγός και διευθυντής της δικής του εταιρείας όπερας, και επί μακρόν δάσκαλος στο Ωδείο της Μόσχας, Ιβάν Κοζλόβσκι (γεν. Κίεβο, 24.03.1900)

25 Δεκεμβρίου

- Το 1818 παίζεται για πρώτη φορά το τραγούδι "Άγια Νύχτα" του Φραντς Γκρούμπερ. Το συνεθεσε την παραμονή των Χριστουγέννων του 1818, στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, στο Όμπεντορφ της Γερμανίας, σε στίχους του Γιόζεφ Μορ.
- Το 1821 ο Μπετόβεν ολοκληρώνει τη Σονάτα για Πιάνο Νο. 29 σε Σι ύφεση μείζονα, Op. 106, γνωστή και ως Große Sonate für das Hammerklavier ή απλά Hammerklavier.
- Το 1845 φεύγει από τη ζωή στο Βερολίνο ο Γερμανός συνθέτης Βίλχελμ Φρίντριχ Ερνστ Μπαχ, ο μοναδικός εγγονός του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ που έγινε φημισμένος ως συνθέτης και μεγαλύτερος γιος του Γιόχαν Κρίστοφ Φρίντριχ Μπαχ. Ήταν μουσικός διευθυντής του βασιλιά Φρειδερίκου Γουλιέλμου Β' της

Πρωσίας (γεν. Μπύκενμπουργκ, 24.05.1759)

- Το 1870 πρωτοπαρουσιάζεται το "Ειδύλλιο του Ζίγκφριντ" για μικρή ορχήστρα του Ρίχαρντ Βάγκνερ, ως πρωινό, χριστουγεννιάτικο δώρο του στη σύζυγό του Κόζιμα. Ο Βάγκνερ διύθυνε το σύνολο από την κορυφή της σκάλας του σπιτιού τους. Ονομάστηκε έτσι αργότερα από τον γιο τους, ο οποίος ήταν έξι μηνών εκείνο το χριστουγεννιάτικο πρωί και μεγαλώνοντας έγινε επίσης συνθέτης.
- Το 1977 φεύγει από τη ζωή ο Άγγλος συνθέτης, ηθοποιός και κωμικός Τσάρλι Τσάπλιν, γνωστός και ως Σαρλώ, σε ηλικία 88 ετών στο Βεβέ της Ελβετίας (γεν. Λονδίνο, 16.04.1889)

26 Δεκεμβρίου

- Το 1905 φεύγει από τη ζωή ο Γερμανός πιανίστας και δάσκαλος Φριτς Σπίντλερ στη Δρέσδη (γεν. Wirzbach, 24.11.1817)
- Το 1921 επαναλειτουργεί η Όπερα La Scala στο Μιλάνο, με τον Φάλσταφ του Βέρντι υπό τη διεύθυνση του Αρτούρο Τοσκανίνι.

27 Δεκεμβρίου

- Το 1888 γεννιέται η διάσημη ισπανίδα κολορατούρα υψίφωνος και δασκάλα φωνητικής Ελβίρα ντε Ιδάλγο στο Βαλντερόμπρες. Η πλέον

γνωστή μαθήτριά της ήταν η υψίφωνος Μαρία Κάλλας (απεβ. στις 22.01.1980)

- Το 1932 εγκαινιάζεται το Radio City Music Hall στη Νέα Υόρκη.

28 Δεκεμβρίου

- Το 1551 βαπτίστηκε ο Ισπανός συγγραφέας και κιθαρίστας Βιθέντε Εσπινέλ. Πρόσθεσε την πέμπτη χορδή στην κιθάρα που έκτοτε έγινε εξαιρετικά δημοφιλής σε όλη την Ισπανία.
- Το 1937 φεύγει από τη ζωή σε ηλικία 62 ετών στο Παρίσι ο Ελβετο-βάσκος πιανίστας, συνθέτης και μαέστρος Μορίς Ραβέλ, μετά από χειρουργική επέμβαση στον εγκέφαλο (γεν. Σιμπούρ, 07.03.1875)
- Το 1945 ο Ρώσος συνθέτης Ιγκόρ Στραβίνσκυ πολιτογραφείται Αμερικανός.

29 Δεκεμβρίου

- Το 1733 η Όπερα της Ευγενείας, ανταγωνιζόμενη τον Χαίντελ, παρουσιάζει την Αριάδνη στη Νάξο του Πόρπορα στο Lincoln's Inn Fields, με το μεγαλύτερο μέρος του καστ να προέρχεται από την ομάδα του Χαίντελ!
- Το 1876 γεννιέται ο Ισπανός τσελίστας, μαέστρος και συνθέτης Πάμπλο Καζάλς στο Ελ Μπεντρέλ (απεβ. Σαν Χουάν, Πουέρτο Ρίκο, 22.10.1973)

30 Δεκεμβρίου

- Το 1880 γεννιέται στο Μόναχο ο Γερμανό-αμερικανός μουσικολόγος και μουσικός επιμελητής Άλφρεντ Αϊνστάιν (ξάδερφος του Άλμπερτ). Είναι περισσότερο γνωστός ως ο επιμελητής της πρώτης μεγάλης αναθεώρησης του καταλόγου Köchel (ο κατάλογος των έργων του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ) ο οποίος δημοσιεύθηκε το 1936 (απεβ. Καλιφόρνια, 13.02.1952)
- Το 1979 φεύγει από τη ζωή στην Νέα Υόρκη όπου και είχε γεννηθεί, ο Αμερικανός συνθέτης Ρίτσαρντ Ρότζερς, γνωστός κυρίως για το έργο του στο μουσικό θέατρο και μέσα από τις συνεργασίες του με τον Όσκαρ Χάμερσταϊν, με τον οποίο δημιούργησαν πολλά επιτυχημένα, βραβευμένα μιούζικαλ (γεν. 28.06.1902)

31 Δεκεμβρίου

- Το 1934 η όπερα Φάουστ του Σαρλ Γκουνό συμπληρώνει τις 2.000 παραστάσεις στην Όπερα του Παρισιού.
- Το 1991 φεύγει από τη ζωή στο Τελ-Αβίβ η Πολωνή πιανίστρια και συνθέτρια Φελίτσα Μπλούμενταλ. Υπήρξε μία από τις σχετικά λίγες γυναίκες της εποχής της που σημείωσαν σημαντική σολιστική καριέρα (γεν. Βαρσοβία, 28.12.1908)

Πολιτιστικές Δραστηριότητες & Επικαιρότητα

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

εγκαινιάζει τη νέα Πυξίδα Πολιτισμού για την Ευρώπη

κληρονομιά θα πρέπει να έχουν πολύ σημαντική θέση στην Ένωση, ώστε οι πολίτες να αισθάνονται περισσότερο Ευρωπαίοι και Ευρωπαίες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε σήμερα το όραμά της για ένα δυναμικό και ολοκληρωμένο ευρωπαϊκό τοπίο πολιτισμού με τη δρομολόγηση της Πυξίδας Πολιτισμού για την Ευρώπη. Αυτό το μακρόπνοο πλαίσιο θέλει να διαμορφώσει την πολιτιστική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), ώστε ο πολιτισμός να έχει κεντρικό ρόλο στην προώθηση της ευρωπαϊκής ταυτότητας, στην ανάδειξη της πολυμορφίας, και στην προαγωγή της αριστείας..

Σε καιρούς αβεβαιότητας και αλλαγής, ο πολιτισμός ενισχύει τη δημοκρατία, την κοινωνική συνοχή, την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητά μας. Αυτό αποτυπώνεται και στο τελευταίο Ευρωβαρόμετρο για τον πολιτισμό, το οποίο δείχνει ότι το 87% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι ο πολιτισμός και η πολιτιστική

Επιπλέον, θα δρομολογηθούν διάφορες νέες πρωτοβουλίες. Αυτές περιλαμβάνουν έναν νέο Χάρτη Καλλιτεχνών της ΕΕ, για δίκαιες συνθήκες εργασίας για τους καλλιτέχνες και τους εργαζομένους στον πολιτιστικό τομέα, ένα Ευρωπαϊκό Βραβείο για τις Παραστατικές Τέχνες, καθώς και έναν διάλογο με τους πολιτιστικούς φορείς. Υπάρχουν επίσης σχέδια για έναν κόμβο πολιτιστικών δεδομένων της ΕΕ και ένα δίκτυο Πολιτιστικών Πρεσβευτών Νεολαίας, για τη βελτίωση της πρόσβασης των νέων στον πολιτισμό μέσω ενός οικειοθελούς πλαισίου για εθνικά δελτία πολιτισμού και δελτία πολιτιστικής κληρονομιάς. Επίσης, προβλέπεται η κατάρτιση μιας στρατηγικής για την τεχνητή νοημοσύνη στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας και η επικαιροποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τις διεθνείς πολιτιστικές σχέσεις.

Πρόσκληση για το πρόγραμμα «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός 2026» - Από 70 σε 95 οι εκδηλώσεις της νέας διοργάνωσης

Επιστρέφει – και μάλιστα με ιδιαίτερα ενισχυμένο πρόγραμμα και συνολικά 95 παραγωγές – ο θεσμός «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός», το καλοκαίρι του 2026. Η έβδομη διοργάνωση αναπτύσσεται γύρω από τον θεματικό άξονα που εμπνέεται από τον στίχο του Μενάνδρου «Ὡς χάριεν ἔστ' ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ᾗ», θέτοντας στο επίκεντρο την «επιστροφή στον άνθρωπο» και τον στοχασμό πάνω στην ανθρώπινη κατάσταση μέσα από τις παραστατικές τέχνες.

Το Υπουργείο Πολιτισμού απευθύνει ανοιχτή πρόσκληση σε πολιτιστικούς φορείς που λειτουργούν ως ΑΜΚΕ, με στόχο τη συγκρότηση του φετινού προγράμματος. Οι προτάσεις θα υποβληθούν ηλεκτρονικά μέσω του Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων από 3 Δεκεμβρίου 2025 έως 12 Ιανουαρίου 2026. Κάθε πρόταση οφείλει να συνδυάζει τουλάχιστον δύο από τους έξι καλλιτεχνικούς τομείς: μουσική, θέατρο, χορό, μουσικό θέατρο, εικαστικές τέχνες/περφόρμανς και δράσεις για παιδιά και εφήβους. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η πρωτότυπη δημιουργία, η οποία

δεν πρέπει να έχει παρουσιαστεί στο παρελθόν στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό. Οι διαθέσιμοι προϋπολογισμοί ανά παραγωγή ανέρχονται σε 15.000€ ή 30.000€ + ΦΠΑ, με συνολικό προϋπολογισμό 2.300.000€ + ΦΠΑ για το σύνολο των 95 δράσεων.

Το πρόγραμμα του 2026 θα υλοποιηθεί από 1η Ιουλίου έως 31 Αυγούστου, σε αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία και μνημεία που θα

επιλεγούν από την Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Η Εθνική Λυρική Σκηνή αναλαμβάνει, όπως κάθε χρόνο, τη διοικητική και οργανωτική υποστήριξη της διοργάνωσης ως εποπτευόμενος φορέας του ΥΠΠΟ.

Μετά από ένα επιτυχημένο πρόγραμμα εκδηλώσεων το καλοκαίρι του 2025 που έτυχε θερμής ανταπόκρισης από το κοινό της περιφέρειας, ο θεσμός του Υπουργείου Πολιτισμού «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός» επιστρέφει το 2026 με την έβδομη διοργάνωσή του. Το πρόγραμμα ενισχύεται ουσιαστικά, αυξάνοντας τον αριθμό των εκδηλώσεων από 70 σε 95 και αναπτύσσεται γύρω από τον θεματικό άξονα που εμπνέει ο περίφημος στίχος από τον Δύσκολοτου Μενάνδρου «Ως χαρίεν

ἔστ' ἄνθρωπος, ὅταν ἄνθρωπος ᾖ» (Πόσο ωραίος -ώριμος- είναι ο άνθρωπος όταν πραγματικά είναι άνθρωπος). Έχοντας πλέον καθιερωθεί ως σημείο αναφοράς στον πολιτιστικό χάρτη της χώρας, ο θεσμός συνεχίζει να διευρύνει τον

δημιουργικό

διάλογο

ανάμεσα στην πολιτιστική κληρονομιά και τη σύγχρονη καλλιτεχνική έκφραση.

Στην έβδομη διοργάνωσή του,

ο θεσμός προσκαλεί την καλλιτεχνική κοινότητα της χώρας να δημιουργήσει έργα με επίκεντρο την «επιστροφή στον άνθρωπο». Στην εποχή που μετεωριζόμαστε ανάμεσα στον ανθρωπισμό και τον μετανθρωπισμό, στις τέχνες του ζωντανού θεάματος και την ψηφιακή συνθήκη, η επιστροφή στον άνθρωπο ως μέτρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας είναι μια απαραίτητη χειρονομία. Οι παραστατικές τέχνες αποτελούν ένα πεδίο διαρκούς στοχασμού πάνω στην ανθρώπινη κατάσταση, τη στιγμή που οι έννοιες του ανθρώπινου, του ανθρωπισμού, του ανθρώπου διέρχονται μια χωρίς προηγούμενο κρίση, αλλά και είναι αντιμέτωπες με ένα αχαρτογράφητο μέλλον. Το πλαίσιο του θεσμού «Όλη η Ελλάδα ένας πολιτισμός», που βασίζεται στον διάλογο του σύγχρονου πολιτισμού

και του πολιτιστικού αποθέματος εμβληματικών αρχαιολογικών χώρων, είναι ένα ιδεώδες πλαίσιο για τη δημιουργία έργων που να διερευνούν το μεγάλο πεδίο διερώτησης που ανοίγει το απόφθεγμα του Μενάνδρου.

Το πρόγραμμα 2026 του θεσμού του ΥΠΠΟ «Όλη η Ελλάδα ένας πολιτισμός» θα συγκροτηθεί από τις προτάσεις που θα επιλεγούν από Ειδική Επιτροπή

Αξιολόγησης του Υπουργείου Πολιτισμού, κατόπιν ανοιχτής πρόσκλησης που απευθύνεται σε πολιτιστικούς φορείς που λειτουργούν με τη μορφή Αστικών μη Κερδοσκοπικών Εταιρειών (ΑΜΚΕ).

Οι προτάσεις θα υποβληθούν ηλεκτρονικά μέσω του Μητρώου Πολιτιστικών Φορέων ([Σύνδεση στο Μητρώο](#)) από την Τετάρτη 3 Δεκεμβρίου 2025 έως και τη Δευτέρα 12 Ιανουαρίου 2026..

Θεσσαλονίκη:

Εγκαινιάστηκε η Γυάλινη Δημοτική Βιβλιοθήκη με Θέα τον Θερμαϊκό

Η Γυάλινη Δημοτική Βιβλιοθήκη που βρίσκεται στον Κήπο των Γλυπτών, στη Νέα Παραλία και θα προσφέρει στους αναγνώστες τη δυνατότητα είτε να διαβάζουν τα βιβλία έχοντας για «παράθυρο» την απέραντη θέα του Θερμαϊκού Κόλπου, είτε να ανταλλάσουν ένα δικό τους βιβλίο με κάποιο άλλο της βιβλιοθήκης, εγκαινιάστηκε το μεσημέρι από τον δήμο Θεσσαλονίκης. Πρόκειται για μία «πρωτοτυπία που αναδεικνύει τις αρετές αυτής της πόλης, τον δημόσιο της χώρο»

είπε ο δήμαρχος Θεσσαλονίκης, Στέλιος Αγγελούδης, συνοδευόμενος από τον αντιδήμαρχο Πολιτισμού, Τουριστικής Ανάπτυξης και Διαδημοτικής Συνεργασίας, Βασίλη Γάκη, αλλά και στελέχη της Διεύθυνσης Βιβλιοθηκών που εργάστηκαν για να γίνει η ιδέα αυτή πράξη.

«Είναι μία βιβλιοθήκη μέσα στη θάλασσα, την οποία παραδίδουμε στους πολίτες. Το φιλαναγνωστικό κοινό έχει την ανάγκη να βρίσκει χώρους πολιτισμού οι οποίοι θα είναι ιδιαίτερα ελκυστικοί για την ανάγνωση ενός βιβλίου. Έτσι,

δημιουργήσαμε μία δημοτική βιβλιοθήκη που θα λειτουργεί στο πιο ειδυλλιακό και όμορφο μέρος της Θεσσαλονίκης, τη Νέα Παραλία, μια βιβλιοθήκη που θα λειτουργεί σε μόνιμη βάση και ως ανταλλακτική», είπε χαρακτηριστικά ο κ.Αγγελούδης.

Πρόσθεσε πως, ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες, οι βιβλιόφιλοι θα μπορούν να απολαμβάνουν την ανάγνωση σε κάποιον από τους κήπους της Νέας Παραλίας. «Είναι μία νίκη του πολιτισμού. Μια προσπάθεια που αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα γιατί υλοποιήθηκε από τους εργαζόμενους στη Διεύθυνση Βιβλιοθηκών, με τις δικές τους δυνάμεις και αυτό το κάνει το έργο ακόμη

πιο σημαντικό», συμπλήρωσε ο δήμαρχος. «Θέλουμε να δημιουργήσουμε ένα ισχυρό τοπόσημο στη Νέα Παραλία. Τους ανοιξιάτικους και τους καλοκαιρινούς μήνες θα γίνονται βιβλιοπαρουσιάσεις, αλλά και μουσικές εκδηλώσεις», πρόσθεσε από την πλευρά του ο αντιδήμαρχος Πολιτισμού κ. Γάκης, δίνοντας το έναυσμα σε δύο μουσικούς, μέλη της Φιλαρμονικής Ορχήστρας, να μεταφέρουν με τα πνευστά όργανα τους ήχους σε όλο τον παραλιακό χώρο. Η Γυάλινη Δημοτική βιβλιοθήκη θα λειτουργεί τους χειμερινούς μήνες από τις 10 το πρωί έως τις 6 το απόγευμα, ενώ το ωράριο θα επεκτείνεται κατά τους θερινούς μήνες.

Κινδυνεύει η ελληνική

γλώσσα; - Η απάντηση του
Γιώργου Μπαμπινιώτη

Ο καθηγητής Γλωσσολογίας μίλησε για την ελληνική γλώσσα στην ΕΡΤ, τονίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι «όσο έχουμε εγρήγορση και ευαισθησία για τη γλώσσα μας, που είναι κεφάλαιο του Ελληνισμού, η ελληνική γλώσσα θα αναπτύσσεται και θα καλλιεργείται». Όπως υπογράμμισε, «εάν κάτι ξεχωρίζει την ελληνική γλώσσα, είναι η συνέχεια που έχει επί σαράντα αιώνες», ενώ

στη συνέχεια, ο κ. Μπαμπινιώτης ανέφερε, ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο μοναδικό διεθνώς, καθώς «η ελληνική είναι ζωντανή και ομιλείται αδιάλειπτα εδώ και τέσσερις χιλιετίες, κάτι που δεν συμβαίνει με καμία άλλη γλώσσα»..

Με αναφορές στη διεθνή αναγνώριση της ελληνικής, ο κ. Μπαμπινιώτης σχολίασε, πως «το να είναι η ελληνική η έβδομη γλώσσα παγκοσμίως που

γιορτάζεται διεθνώς είναι ένα επίτευγμα επιστημονικό, εθνικό και διπλωματικό που αξίζει να το εξάρουμε και να το γιορτάσουμε εντός και εκτός Ελλάδος». Όσο για τη συμβολή της ελληνικής στη διαμόρφωση του δυτικού πολιτισμού, ο καθηγητής είπε, πως «ο ελληνικός πολιτισμός είναι πολιτισμός του γραπτού λόγου» και πως «η μεγάλη κατάκτηση είναι το ελληνικό αλφάβητο, το οποίο ο Γαλιλαίος χαρακτήρισε ως τη μεγαλύτερη ανακάλυψη του ανθρώπου».

«Χάρη στην επινόησή του κατέστη δυνατό να αποτυπωθούν, να διατηρηθούν και να διαδοθούν τα ελληνικά κείμενα, δηλαδή η σκέψη, ο πολιτισμός, η φιλοσοφία, το θέατρο και η επιστήμη. Το ελληνικό αλφάβητο αποτέλεσε τη βάση ανάπτυξης του δυτικού πολιτισμού, καθώς πάνω του

στηρίχθηκαν το λατινικό, το σλαβικό και το γερμανικό αλφάβητο», συνέχισε ο Γιώργος Μπαμπινιώτης. Στη συνέχεια της τοποθέτησής του, ο καθηγητής απάντησε στην ανησυχία που κατά καιρούς έχει διατυπωθεί, για τον αφανισμό της

ελληνικής

γλώσσας,

ξεκινώντας από το φαινόμενο της χρήσης ξένων λέξεων, που όπως εξήγησε «οι ξένες λέξεις έρχονται και θα έρχονται. Το θέμα είναι να υπάρχει ένα

μέτρο». «Δεν κινδυνεύει η ελληνική γλώσσα», ξεκαθάρισε, «έχει μια δύναμη στην παραγωγή, στη σύνθεση, στην κλίση, στο λεξιλόγιο και σε όλο τον πλούτο που απέκτησε στη διαδρομή της».

Ωστόσο, αναφέρθηκε στην προτίμηση ελληνικών όρων στα μέσα ενημέρωσης, την οποία κρίνει αναγκαία: «Ας χρησιμοποιούμε και τίτλους εκπομπών ελληνικούς αντί για ξένους», είπε. Χιλιάδες λέξεις διεθνώς έχουν ελληνική ρίζα, υπενθύμισε ο Γιώργος Μπαμπινιώτης, λέγοντας: «Από την αλλεργία και το θερμόμετρο μέχρι τον συμβολαιογράφο πρόκειται για λέξεις που έχουν πλαστεί από ξένους, αλλά βασίζονται στα ελληνικά». «Δεν έχουμε κανένα πρόβλημα με τις ξένες λέξεις», πρόσθεσε, «παρά μόνο την ανάγκη ενός μέτρου στην αποδοχή τους», είπε τέλος..

Νέα Διευθύντρια στο

Χριστιανικό Μουσείο

Μετά την απομάκρυνση της τέως προσωρινής γενικής διευθύντριας Κατερίνας Δελλαπόρτα από την υπουργό Πολιτισμού στις αρχές Νοεμβρίου, καθήκοντα αναλαμβάνει η Καλλιόπη-Φαίδρα Καλαφάτη.

Η δρ Καλλιόπη Φαίδρα Καλαφάτη, προϊσταμένη της Διεύθυνσης Συλλογών και Εκθέσεων του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου (ΒΧΜ), ορίστηκε επισήμως αναπληρώτρια διευθύντρια του μουσείου, σύμφωνα με το σχετικό ΦΕΚ.

Αναλαμβάνει άμεσα τα καθήκοντα της, μετά την απόφαση της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη να απομακρύνει την μέχρι σήμερα προσωρινή γενική διευθύντρια, Κατερίνα Δελλαπόρτα, πριν τη λήξη της θητείας της (που ήταν τριετής και θα έληγε την άνοιξη του 2026). Οι σοβαρότερες από τις αιτιάσεις που δόθηκαν στη δημοσιότητα αφορούν καθυστερήσεις και παραλείψεις στην αποστολή κρίσιμων εισηγήσεων που

σχετίζονταν με την εύρυθμη λειτουργία και τον προγραμματισμό του μουσείου. Σημειώνεται ότι το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο είναι ένα από τα πέντε μεγάλα μουσεία της χώρας που μετατράπηκαν σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ώστε να αποκτήσουν μεγαλύτερη διοικητική και οικονομική αυτονομία..

Η δρ Καλλιόπη-Φαίδρα Καλαφάτη είναι Πτυχιούχος του Ιστορικού και Αρχαιολογικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών, έχει ολοκληρώσει τις μεταπτυχιακές της σπουδές στο Courtauld Institute of Arts (MA) στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, ενώ έχει εκπονήσει τη διδακτορική της διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με θέμα έναν μεταβυζαντινό εικονογραφημένο οδηγό ζωγραφικής που βρίσκεται στη βιβλιοθήκη του Βρετανικού Μουσείου. Διετέλεσε από το 2008 προϊσταμένη του τμήματος Αρχαιολογικής Συλλογής εικόνων, τοιχογραφιών, ψηφιδωτών, χειρογράφων, ανθιδόλων, χαρακτικών, σχεδίων, παλαιτύπων και της Συλλογής Λοβέρδου στο Βυζαντινό & Χριστιανικό Μουσείο.

27-29^{MAR}
2026

Συζητήσεις
Εργαστήρια
Υπογραφές βιβλίων
Παράλληλες δράσεις

#ailf

1ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΛΟΓΟΤΕΝΙΑΣ ΑΘΗΝΑΣ

Δήμος Αθηναίων: 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Λογοτεχνίας της

Αθήνας

Με καλεσμένους κορυφαία ονόματα της παγκόσμιας σκηνής, ο Δήμος Αθηναίων διοργανώνει το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Λογοτεχνίας της Αθήνας (Athens International Literature Festival – AILF), στις 27–29 Μαρτίου 2026, στην Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων, με ελεύθερη είσοδο για το κοινό. Η πρώτη γνωριμία με το φεστιβάλ που φιλοδοξεί να γίνει θεσμός, πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 25 Νοεμβρίου, σε συνέντευξη Τύπου στο INNOVATHENS της Τεχνόπολης.

Ο Δήμαρχος Αθηναίων, Χάρης Δούκας, ανέφερε: «Με το 1ο Διεθνές Φεστιβάλ Λογοτεχνίας της Αθήνας, η πόλη μας

εισέρχεται δυναμικά στον παγκόσμιο λογοτεχνικό χάρτη. Η Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων εμπνεύστηκε τη δημιουργία ενός πολιτιστικού θεσμού, που είμαι σίγουρος ότι θα αφήσει το στίγμα του και θα γίνει σημείο αναφοράς τα επόμενα χρόνια. Τον Μάρτιο του 2026 ετοιμαζόμαστε να υποδεχθούμε μερικά από τα πιο ηχηρά ονόματα της παγκόσμιας λογοτεχνίας, κορυφαίους συγγραφείς που έχουν αποσπάσει σημαντικά βραβεία. Ανάμεσά μας θα βρεθούν δύο από τους πιο πολυσυζητημένους και ρηξικέλευθους συγγραφείς της διεθνούς σκηνής, ο Ντέιβιντ Σολόι και ο Πολ Λιντς, καθώς και η Αμερικανίδα μυθιστοριογράφος Νικόλ Κράους. Θέτουμε τις βάσεις ώστε η Αθήνα

να γίνει ετήσιο σημείο συνάντησης της διεθνούς λογοτεχνικής κοινότητας».

Ο Πρόεδρος της Τεχνόπολης Δήμου Αθηναίων, Κωστής Παπαϊωάννου, δήλωσε: «Η Αθήνα αποκτά έναν νέο διεθνή θεσμό εξωστρεφή και σύγχρονο, συντονισμένο με τον παλμό που χτυπάει στις πόλεις των μεγάλων λογοτεχνικών φεστιβάλ. Φιλοδοξούμε να δημιουργήσουμε ένα φεστιβάλ, με επίκεντρο τους συγγραφείς και τις ιδέες τους, μια συνάντηση με την ίδια την ιδέα της μυθοπλασίας. Στην Τεχνόπολη θα στηθεί μια ζωντανή γιορτή του γραπτού

λόγου, που θα συγκεντρώσει συγγραφείς, αναγνώστες και λάτρεις του πολιτισμού. Θέλουμε να οργανώσουμε εκδηλώσεις όπου το κοινό θα γνωρίσει αγαπημένους συγγραφείς, θα ανακαλύψει νέες φωνές, θα συζητήσει μαζί τους. Όλα αυτά, με το βλέμμα και τη σκέψη στις προκλήσεις του καιρού μας, τα μεγάλα πλανητικά θέματα του 21ου αιώνα και τη σχέση τους με τη συγγραφική σκέψη. Ταυτόχρονα, θέλουμε να αξιοποιήσουμε και να ενισχύσουμε τη λογοτεχνική μνήμη του αστικού χώρου, την Αθήνα ως πόλη στη λογοτεχνία».

Το Πρόγραμμα [εδώ](#)

Το Διεθνές Μουσικό Σωματείο Gina Bachauer, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Αναβάθμισης Ιστορικού και Εμπορικού Κέντρου της Αθήνας, το Διεθνές Μουσικό Σωματείο C.V. Alkan – P.J.G. Zimmerman και τον Πανελλήνιο Μουσικό Διαγωνισμό Μαρίας Χαιρογιώργου-Σιγάρα, διοργανώνει τη μεγάλη ετήσια πολιτιστική εκδήλωση απονομής των καθιερωμένων Βραβείων 2025, τη Δευτέρα 22 Δεκεμβρίου 2025 και ώρα 19:00, στην Αίθουσα «Γιάννης

Τελετή Απονομής Βραβείων

**2025 - Τελετή Αδελφοποίησης
& Συναυλία Νέων Βραβευμένων
Σολίστ και Συνόλων**

Μαρίνος» της Μουσικής Βιβλιοθήκης στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Στο πλαίσιο της βραδιάς θα πραγματοποιηθεί επίσης η Τελετή Αδελφοποίησης του Διεθνούς Μουσικού Σωματείου Gina Bachauer με τον ιστορικό Σύλλογο Αργείων «Ο Δαναός», καθώς και η καθιερωμένη Συναυλία Νέων Βραβευμένων Σολίστ και Συνόλων.

Τα Βραβεία «Gina Bachauer-Νικολάου Δούμπα» 2025 απονέμονται στους:

- Ντόρα Μπακοπούλου – Βραβείο Συνολικής Προσφοράς
- Πνευματικό Κέντρο Πειραιώς «Ο Φίλων» – Βραβείο Πολιτιστικής Προσφοράς
- Μίνα Πολυχρόνου – Βραβείο Έντεχνης Ελληνικής Μουσικής
- Βικτωρία Βούρτση – Βραβείο Μουσικής Εκπαίδευσης
- Μουσικός Οίκος Νικολαΐδη – Εκδόσεις Ορφέας – Βραβείο Μουσικής Προσφοράς
- Εκδόσεις «Εύνοστος» – Βραβείο Πολιτιστικής Έκδοσης
- Φιλάρετος Βρεττός – Βραβείο Νέου Σολίστ

Το Βραβείο «Άθω Βασιλάκη» απονέμεται στην Κερκυραϊκή Ένωση Αθηνών, ενώ το

Βραβείο «Γιώργου Λεωτσάκου – Έντεχνης Ελληνικής Μουσικής» στη μουσουργό και εκπαιδευτικό **Λίνα Τόνια**.

Στη Συναυλία Νέων Σολίστ θα εμφανιστούν οι Εβελίνα Αντεμισάρη, Φιλάρετος Βρεττός, Γιώργος Δαρμής, Λουκάς Δέλλιος, Αλέξανδρος Ζαχαριάκης, Θεοδώρα Μαγγίνα και ο τενόρος Χρήστος Ρόκος. Συμμετέχουν επίσης η Santa Barbara Guitar Orchestra (διεύθυνση Αλέξανδρος Παπαρίζος), το Φωνητικό Σύνολο Πελειάδες (διεύθυνση Σταματία Χωρεψιμά), η Χορωδία Πολιτιστικού Συλλόγου «Ειρήνη» (διεύθυνση Ειρήνη Δαρμή) και η Ομάδα Χορού της Σχολής «Φωτεινή Παυλοπούλου».

Το Διεθνές Μουσικό Σωματείο Gina Bachauer, ένας από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς φορείς της Ευρώπης από το 1979, συνεχίζει το όραμα της μεγάλης Ελληνίδας πιανίστριας Gina Bachauer για προώθηση των τεχνών και ανάδειξη νέων χαρισματικών μουσικών, διοργανώνοντας συναυλίες, διαγωνισμούς, φεστιβάλ και συνεργασίες με κορυφαίες προσωπικότητες και ορχήστρες διεθνούς βεληνεκούς.

Δεκέμβρης, ο Παλιός Σοφός & τα Μυστικά του Λαού (το κείμενο είναι του Γρηγόρη Μαλεβίτση, μέλος του Φίλωνα)

Υπάρχει ένας τρόπος με τον οποίο κατεβαίνει ο Δεκέμβριος στις ψυχές των ανθρώπων. Δεν φτάνει όπως οι άλλοι μήνες, με θόρυβο ή ανεμελιά, αλλά έρχεται σαν σκιά που απλώνεται αργά πάνω από το χωριό, σαν πάχνη που κάθεται στα κρύα παράθυρα, σαν ανάσα παγωνιάς που θυμίζει το βάθος του κόσμου. Οι παλιοί έλεγαν πως τον Δεκέμβρη

ο χρόνος μαζεύεται και στέκεται ακίνητος, λες και ο κόσμος περιμένει μια αόρατη κρίση, μια τελετουργική μετάβαση. Δεν είναι μήνας που περνά· είναι μήνας που στέκει. Και τότε ανάβει η φωτιά. Γιατί ο Δεκέμβριος, πριν απ' όλα, είναι μήνας της φωτιάς. Όχι μονάχα της φωτιάς που ζεσταίνει το σπίτι, αλλά της φωτιάς που ξορκίζει, της φωτιάς που παρηγορεί, της φωτιάς που

υπενθυμίζει πως όσο υπάρχει φλόγα, ο κόσμος δεν χάνεται.

Σε πολλά χωριά της Ελλάδας, από τη Μακεδονία ως την Ήπειρο και από τη Θράκη ως ορισμένες περιοχές της

Πελοποννήσου, οι άνθρωποι είχαν πάντα μια ιδιαίτερη σχέση με τις χειμωνιάτικες φωτιές. Δεν ήταν όλες ίδιες· είχαν χαρακτήρα, όνομα, ακόμη και ιδιοτροπίες, τελετουργίες φωτιάς που ανήκαν στο βάθος μιας πολύ παλιάς μνήμης. Στην Φλώρινα, τα μεσάνυχτα 23 προς 24 Δεκέμβρη κάθε γειτονιά ανάβει μία μεγάλη φωτιά και οι άνθρωποι της γειτονιάς, κυρίως τα παιδιά, αναλαμβάνουν να τροφοδοτούν τη φωτιά με κέδρα και άλλα ξύλα που έχουν φροντίσει να προμηθευτούν και να συλλέξουν τις

προηγούμενες ημέρες. Σε άλλα μέρη, παιδιά και νέοι κουβαλούσαν τα ξύλα ώρες ολόκληρες, πολλές φορές από μέρη δύσκολα και δύσβατα όπως λαγκαδιές μεσ' το βουνό, λες κι η φωτιά ήταν ζωντανή οντότητα που απαιτούσε φόρο τιμής. Σε κάποια άλλα χωριά τα ξύλα για το άναμμα της πυράς συγκεντρώνονται τις προηγούμενες ημέρες συνήθως από παιδιά, και κατά το έθιμο, έπρεπε να έχουν κλαπεί από ξένες αυλές... Και όταν το μεγάλο σωρό άναβε, οι σπίθες ανέβαιναν στον ουρανό με τέτοια δύναμη που έμοιαζαν με ψυχές που φεύγουν, με ευχές που ζητούν τον δρόμο τους προς τα πάνω.

Γύρω από τη φωτιά μαζεύονταν όλοι: άντρες, γυναίκες, παιδιά, ακόμη και οι πιο μοναχικοί του χωριού. Γιατί αυτές τις νύχτες κανένας δεν έπρεπε να μείνει μόνος. Ήταν νύχτες οριακές, νύχτες όπου πίστευαν πως οι πόρτες ανάμεσα στους κόσμους άνοιγαν έστω για λίγο.

Τις φωτιές αυτές στην Δεσκάτη Γρεβενών, την Σιάτιστα, την Καστοριά και σε κάποια άλλα μέρη της Δυτικής Μακεδονίας τις ονομάζουν «κλαδαριές» ή «μπουμπούνες». Κατά το άναμμα της πυράς φώναζαν ρυθμικά τρεις φορές την λέξη «Κόλντεεε»

αναγγέλλοντας με τον τρόπο αυτό την έλευση των Χριστουγέννων και την Γέννηση του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού.

Η λέξη «Κόλ(ι)ντε, ίδιας ρίζας και σημασίας με τις λέξεις «Κάλαντα», «Κόλιαντα», «Κόλιντα» έχει άμεση σχέση με τις Ρωμαϊκές «Καλένδες – kalendae» (=νουμηνία, πρωτομηνιά, τραγούδια πρωτομηνιάς και πρωτοχρονιάς).

Μετά το γλέντι, φεύγοντας ο καθένας για το σπίτι του, έπαιρναν μέσα σε ένα τενεκεδάκι ως ευλογία, κάρβουνα από την φωτιά – πυρά αυτή, για να ενισχύσουν με αυτά την φωτιά στο τζάκι του σπιτιού τους, στην οικιακή εστία. Η φωτιά, έλεγαν, έκανε δύο πράγματα: έδιωχνε και έφερνε.

Έδιωχνε ό,τι σκοτεινό και απειλητικό καραδοκούσε το βάρος των ημερών, τον φόβο της μοναξιάς, τον κίνδυνο ενός χειμώνα που θα μπορούσε να γίνει σκληρός. Και έφερνε (ή τουλάχιστον υπόσχονταν να φέρει) τύχη, καρποφορία, ανταπόκριση. Γι' αυτό και οι νέοι πηδούσαν τη φωτιά για να «μην τους πιάνει το κακό», οι γεροντότεροι την παρατηρούσαν για να προβλέψουν τον καιρό, κι οι γυναίκες άφηναν μέσα της μικρά κλωνάρια από τη σιταριά, σαν ευχή να μην λείψει τίποτα απ' το σπίτι τους. Σε

κάποια χωριά υπήρχε και η πίστη πως, αν σταθείς λίγο μακριά από τη μεγάλη φωτιά, στο σκοτεινό πλάι της πλατείας όπου το φως δεν φτάνει, μπορεί ν' ακούσεις ψιθυρισμούς. Άλλοι έλεγαν πως ήταν ο άνεμος. Άλλοι πως ήταν οι ψυχές των παλαιών που έβγαιναν να ζεσταθούν. Κι άλλοι πως ήταν οι δικές σου σκέψεις που οι φλόγες έκαναν πιο δυνατές. Ο Δεκέμβριος το δίχως άλλο είναι μήνας που ανοίγει τις εσωτερικές πόρτες...

Το λαϊκό οικονομικό ημερολόγιο: ο μήνας της αποθήκης και της φειδωλής σοφίας

Ο Δεκέμβριος, στο πλαίσιο του λαϊκού οικονομικού ημερολογίου, στέκει σαν ένας αυστηρός αλλά δίκαιος κριτής της

ανθρώπινης πρόνοιας. Δεν είναι μήνας εργασιών, μήτε σποράς, μήτε θερισμού· είναι μήνας ελέγχου. Ένας μήνας που ρωτάει τον άνθρωπο τι έκανε όλο τον χρόνο και όχι τι σκοπεύει να κάνει. Είναι ο

μήνας της αποθήκης, το σημείο όπου η τύχη και η φροντίδα συναντιούνται.

Στα παλιά χωριά, η αποθήκη δεν ήταν απλώς ένας χώρος φύλαξης. Ήταν το κρυφό θεμέλιο του νοικοκυριού, μικρό σύμπαν όπου κάθε προϊόν της γης είχε τη δική του θέση, το δικό του λόγο ύπαρξης, τη δική του τελετουργία.

Το αλεύρι σε μεγάλες σκάφες ή κασέλες, τα ζυμάρια του καλοκαιριού φυλαγμένα στον πάτο του κελαριού σαν υπόσχεση ότι το ψωμί δεν θα λείψει. Το λάδι στις στάμνες σαν υγρός χρυσός, με τα στόμια σκεπασμένα

προσεκτικά με ύφασμα και κερί. Τα φασόλια και οι φακές σε πάνινες σακούλες που κρεμόντουσαν από το ταβάνι για να τα βλέπει ο αέρας και να τα φοβάται η υγρασία. Τα κρεμασμένα σύκα, οι κλωστές με τα ξερά μήλα, οι τουρσιά, τα παστά. Κάθε τι είχε τελετουργία ανοίγματος και κλεισίματος. Τίποτε δεν γινόταν βιαστικά. Και πάνω απ' όλα, υπήρχε ο υπολογισμός: όχι με αριθμούς, αλλά με αισθήσεις.

Οι γυναίκες έπιαναν το σακί και ήξεραν (χωρίς ζύγι) αν το αλεύρι θα φτάσει ως τον

Μάρτη. Έβλεπαν το χρώμα του τυριού και καταλάβαιναν αν θα κρατήσει όλο τον χειμώνα. Άκουγαν το «ανασάλεμα» του κρασιού στο βαρέλι και μπορούσαν να πουν αν η χρονιά ήταν δυνατή ή στερημένη. Η οικονομία δεν ήταν λογιστική· ήταν μνήμη και παρατήρηση.

Ο Δεκέμβρης θα έδειχνε αν το σπίτι είχε προνοήσει σωστά. Και αυτό καθόριζε όχι μόνο την καλοπέραση του χειμώνα, αλλά και το κύρος του νοικοκυριού. Γιατί το καλό νοικοκύρεμα δεν ήταν πλούτος αλλά αρετή. Μια οικογένεια μπορούσε να είναι φτωχή, αλλά ποτέ δεν έπρεπε να είναι ανοικοκύρευτη. Η αποθήκη ήταν ο καθρέφτης αυτού του αξιακού κόσμου.

Τα παιδιά μεγάλωναν ακούγοντας φράσεις όπως: «Να μη λείπει ο Θεός από την καρδιά σου και το αλεύρι από την αποθήκη σου».

Ή, πιο τραχιά: «Όποιος δεν μαζέψει το καλοκαίρι, δεν τον λυπάται ο χειμώνας».

Στις μέρες του Δεκέμβρη, οι γυναίκες έκαναν συχνά έναν ιδιότυπο απολογισμό. Άνοιγαν τα βαρέλια, μετρούσαν τα γυαλικά με το λάδι, τάζαν τις οικογένειές τους με ακρίβεια, σαν να έδιναν στο χρόνο τον

ακριβή φόρο που του αναλογούσε. Τίποτε δεν ήταν τυχαίο. Ένα πιάτο παραπάνω τη λάθος ημέρα μπορούσε να τους χαλάσει όλη την αναλογία. Δεν ήταν φτώχεια αυτό· ήταν η σοφία του να ξέρεις ότι ο χειμώνας δεν αστειεύεται.

Και υπήρχε και η άλλη πλευρά: η κοινωνική οικονομία, το δίκτυο της αλληλεγγύης που ξεδιπλωνόταν αθόρυβα. Όταν ένα σπίτι ήταν φτωχό, ποτέ δεν το άφηναν οι

γείτονες να μπει στον χειμώνα με άδεια αποθήκη. Το λάδι, το αλεύρι, ακόμη και δύο σκόρπιες ελιές, εμφανίζονταν με τρόπους που έμοιαζαν τυχαίοι αλλά δεν ήταν ποτέ. Κάποιος άφηνε ένα σακί έξω από την πόρτα. Κάποια γυναίκα πήγαινε να «δανειστεί» ένα μπούτι κοτόπουλου, κι έφερνε πίσω δύο. Ένα παιδί πήγαινε για παιχνίδι, και γύριζε σπίτι με ένα μεγάλο κομμάτι ψωμί «που το έδωσε η κυρά τάδε γιατί περίσσεψε».

Στην πραγματικότητα, δεν περίσσευε τίποτα. Ήταν το αντίθετο: η φτώχεια μοιραζόταν, για να είναι πιο ελαφριά. Ο Δεκέμβρης, έτσι, γινόταν ο μήνας που έδειχνε ποια

κοινότητα ήταν ζωντανή και ποια όχι. Όπου υπήρχε συντροφικότητα, ο χειμώνας ήταν μικρός. Όπου υπήρχε σκληρότητα, ο χειμώνας ήταν ατέλειωτος. Υπήρχαν όμως και τα λαϊκά σημάδια που συνδέονταν με την ευημερία της χρονιάς. Αν το λάδι θόλωνε τον Δεκέμβρη, το θεωρούσαν κακό σημάδι. Αν το κρασί καθόταν ήσυχο, χωρίς «φασαρία», έλεγαν ότι ο Άγιος Διονύσης ευλογεί το σπίτι. Το σιτάρι, όταν άνοιγαν το σακί, έπρεπε να μυρίζει γλυκά και καθαρά.

Αν μύριζε βαριά, έφερνε άσχημες σκέψεις, όχι για αρρώστιες και κακοτυχίες αλλά για λανθασμένες αποφάσεις μέσα στη χρονιά. Το νοικοκυριό, βλέπεις, δεν ήταν μόνο πρακτική· ήταν και ηθική. Κάθε τι στην αποθήκη είχε και συμβολικό βάρος.

- Το αλεύρι ήταν η ζωή.
- Το λάδι ήταν το φως.
- Το κρασί ήταν η χαρά.
- Το τυρί ήταν η ασφάλεια.
- Τα όσπρια ήταν η υπομονή.
- Οι ξηροί καρποί ήταν η ευλογία.

Κι αν έλειπε κάτι από αυτά, το σπίτι ένιωθε σαν να του λείπει μέλος, όχι από ανάγκη, αλλά από ενότητα. Ο χειμώνας ήταν μια τελετή συνοχής. Και μέσα σε όλα αυτά, υπήρχε μια κρυφή, πολύ γλυκιά πτυχή: τα παιδιά ανέβαιναν σε καρέκλες και άγγιζαν τις σακούλες, τα βαρέλια, τις στάμνες· όχι για να κλέψουν, αλλά για να νιώσουν την ασφάλεια του γεμάτου χώρου. Γιατί το γεμάτο κελάρι ήταν η πιο ευγενική μορφή ευτυχίας που γνώριζε η παραδοσιακή οικογένεια.

Στην ουσία, το λαϊκό οικονομικό ημερολόγιο του Δεκέμβρη δεν ήταν μια πρακτική οργάνωσης· ήταν μια φιλοσοφία ζωής, όπου η αυτάρκεια δεν σήμαινε πλούτο, αλλά ελευθερία. Όπου η φειδώ δεν σήμαινε στέρηση, αλλά σοφία. Και όπου η

γεμάτη αποθήκη δεν ήταν καύχηση, αλλά καλό σημάδι για τον χρόνο που έρχεται.

Τα "κλειδιά του Δεκέμβρη": ημέρες-κατώφλια και μυστικά περάσματα

Από όλα όμως τα στοιχεία του Δεκέμβρη, εκείνο που έδινε στο μήνα μια σχεδόν μυστηριακή υφή ήταν οι λεγόμενες ημέρες-κλειδιά, τα «κατώφλια» που οι παλιοί πρόσεχαν με μεγάλη προσοχή. Κάθε τέτοια μέρα είχε δύναμη, μια δύναμη μεταβατική. Σαν να ανοίγεται μια πόρτα σε έναν άλλο ρυθμό του χρόνου. Έλεγαν πως υπάρχουν νύχτες που «ο κόσμος είναι πιο λεπτός».

Νύχτες όπου οι ευχές πιάνουν ευκολότερα, όπου μια σκέψη μπορεί να ταξιδέψει πιο μακριά. Μέρες όπου δεν ανοίγεις το σπίτι σε ξένο, γιατί οι ενέργειες έξω «τρέχουν» διαφορετικά. Άλλες μέρες όπου αν ξεκινήσεις δουλειά, θα την κουβαλάς όλη τη

χρονιά· και άλλες όπου αν αφήσεις κάτι στη μέση, το ίδιο θα σου κάνει πίσω. Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες λαϊκές αντιλήψεις ήταν η εξής:

- Ότι κάνεις στον Δεκέμβρη, πολλαπλασιάζεται μέσα στο χρόνο.
- Όχι όπως οι ευχές, αλλά όπως οι συνήθειες.
- Αν μαλώσεις, θ' ανοίξεις δρόμο στη γκρίνια.
- Αν δώσεις, θα σου δοθεί.
- Αν δουλέψεις τίμια, θα σε βρει η καρποφορία.
- Αν πλαγιάσεις τεμπέλικα, η τύχη σου θα αργοπορεί.

Δεν ήταν ηθικολογία. Ήταν μια κοσμολογία, μια πίστη πως ο Δεκέμβρης είναι ο μήνας που το σύμπαν προσέχει τι γράφεται στην ανθρώπινη ζωή.

Και υπήρχαν και οι μέρες της σιωπής όπου οι γιαγιάδες δεν έβγαζαν έξω ούτε ρούχο να στεγνώσει. Λέγανε πως αν η λάθος ενέργεια βρει τη θέση της πάνω σε ύφασμα, το μαγνητίζει ολόκληρο. Οι άντρες δεν έμπαιναν στα χωράφια. Τα ζώα τα πρόσεχαν με διπλή προσοχή. Οι πόρτες

έκλειναν νωρίς, γιατί οι νύχτες αυτές θεωρούνταν «βαριές». Όχι επικίνδυνες· βαριές. Ο Δεκέμβρης είχε τις δικές του πύλες...

Θρύλοι στο σκοτάδι: ιστορίες που ανασαίνουν μέσα στον μήνα

Πολλοί χωρικοί πίστευαν ότι ο Δεκέμβριος ήταν ο μήνας όπου οι κρυμμένοι θησαυροί «ανασάλευαν». Έλεγαν πως η γη ανοίγει σε ορισμένες νύχτες και πως οι παλιοί θαμμένοι πλούτοι φωσφορίζουν σαν ασθενικό φως. Όχι για να τους βρει κανείς

— η λαϊκή πίστη απεχθανόταν την απληστία. Αλλά ως σημάδι ότι το παρελθόν συνεχίζει να υπάρχει, ότι η μνήμη δεν έχει σβήσει.

Υπήρχε η διήγηση μιας γυναίκας στη Ρούμελη που έλεγε πως, μικρή, είχε δει κάποιο βράδυ του Δεκέμβρη ένα φως να

καίει στην άκρη του χωραφιού. Η μάνα της τής είχε πει να μην πλησιάσει ποτέ· «τα φώτα αυτά είναι των χαμένων». Εκείνη νόμιζε πως εννοούσε χαμένους ανθρώπους. Μεγαλώνοντας έμαθε πως εννοούσε άλλα πράγματα, όπως χαμένες ιστορίες, χαμένα όνειρα, χαμένες περιουσίες που δεν ζητούν

σώμα αλλά δικαίωση.

Σε ορισμένα χωριά πίστευαν πως, αν δεις τέτοιο φως και πας κοντά, μπορεί να ακούσεις τον φύλακα του θησαυρού. Άλλοι έλεγαν πως ήταν φίδι. Άλλοι, σκιά ανθρώπου. Άλλοι, ήχος σαν μουρμούρισμα. Όποιο κι αν ήταν, κανείς σοφός δεν πλησίαζε. Γιατί ο θησαυρός δεν ήταν ποτέ υλικό πράγμα· ήταν η δοκιμασία του ανθρώπου. Και το φως του ήταν πάντα

παγίδα. Ο αληθινός θησαυρός ήταν ότι το χωριό είχε ιστορίες. Και οι ιστορίες είναι που κρατούν ζωντανό έναν τόπο.

Τις νύχτες του Δεκέμβρη, γύρω από τη φωτιά, οι γιαγιάδες έλεγαν παραμύθια που δεν τα έλεγαν τον υπόλοιπο χρόνο. Ήταν οι

ιστορίες του χειμώνα, οι ιστορίες όπου το σκοτάδι δεν ήταν εχθρός, αλλά μήτρα. Ήταν οι ιστορίες όπου μέσα στο κρύο γεννιόταν κάτι που έσωζε τον κόσμο. Ένα από τα πιο αγαπημένα παραμύθια της Μακεδονίας μιλούσε για μια κοπέλα που, μέσα στη μαύρη

καρδιά του χειμώνα, βρήκε ένα αστέρι πεσμένο στο χιόνι. Το κράτησε ζεστό στα χέρια της και το αστέρι έγινε παιδί. Το παιδί αυτό έφερνε τύχη όπου πήγαινε, μα μόνο σε όσους είχαν καρδιά καθαρή. Στους πονηρούς και τους άπληστους έφερνε συμφορά. Και το μήνυμα ήταν πάντα το ίδιο: το φως που γεννιέται μέσα στο σκοτάδι δεν είναι για όλους, είναι για εκείνους που ξέρουν να το φυλάξουν.

Άλλη ιστορία έλεγε για έναν βοσκό που άκουσε, νύχτα του Δεκέμβρη, μουσική μέσα στον άνεμο. Την ακολούθησε ως μια παλιά βρύση και είδε, λέει, τις νεράιδες του χειμώνα που πλέναν τα μαλλιά τους στο παγωμένο νερό. Όταν τον είδαν, δεν τρόμαξαν· του πρόσφεραν μια χούφτα χιόνι. Κι όταν πήγε σπίτι και το άφησε στην ποδιά του, το χιόνι έγινε ασημένια νομίσματα. Μα τα ξόδεψε γρήγορα και με λαχτάρα.

Και τότε τα νομίσματα γύρισαν πάλι σε χιόνι. Γιατί ο Δεκέμβρης δεν χαρίζει τίποτα σε όποιον δεν ξέρει να φυλάξει την ευλογία. Και πάντα, στο τέλος των παραμυθιών, οι γιαγιάδες έλεγαν: «Ο χειμώνας είναι δάσκαλος. Ότι κρατάς ως το τέλος του, είναι δικό σου για όλη τη χρονιά».

Αν ενώσεις όλα τα παραπάνω βλέπεις πως ο Δεκέμβρης δεν είναι απλώς ένας μήνας αλλά ένας καθρέφτης. Είναι ο μήνας όπου ο άνθρωπος βλέπει το μέτρο του. Πόσο σοφά προνόησε. Πόσο βαθιά πίστεψε. Πόσο τίμια στάθηκε.

- Οι φωτιές δείχνουν τι φοβάται και τι διώχνει.

- Οι αποθήκες δείχνουν τι μάζεψε και τι φύλαξε.
- Οι ημέρες-κλειδιά δείχνουν τι σέβεται.
- Οι θησαυροί δείχνουν τι ονειρεύεται.
- Τα παραμύθια δείχνουν τι ελπίζει.

Ο Δεκέμβρης δεν περιγράφει τον άνθρωπο. Τον αποκαλύπτει. Και ίσως όπως λένε μερικοί αυτός να είναι ο λόγος που οι

φωτιές του χειμώνα δεν σβήνουν ποτέ πραγματικά. Ακόμη κι όταν πέφτουν οι στάχτες, ακόμη κι όταν το χωριό μένει σκοτεινό και ακούγεται μόνο ο παγωμένος άνεμος, υπάρχει πάντα η αίσθηση ότι οι φλόγες κάπου καίνε. Στο βάθος των σπιτιών. Στο βάθος των ιστοριών. Στο βάθος της καρδιάς. Γιατί το μυστικό του Δεκέμβρη αν υπάρχει τέτοιο μυστικό, είναι πως δεν έρχεται να μας φοβίσει ούτε να μας δοκιμάσει. Έρχεται για να μας μάθει ότι μέσα στο σκοτάδι υπάρχει πάντα ένας τρόπος να ζεσταθείς. Κι αυτός ο τρόπος είναι η μνήμη, η κοινότητα, η φλόγα, η ιστορία, η πίστη και το ταπεινό νοικοκυριό που στηρίζει τη ζωή μας. Είναι το ότι κρατάμε ακόμη αναμμένη τη φωτιά. Και όσο κρατάει η φωτιά, ο κόσμος θα συνεχίζει...

Γεώργιος Φιλιππίδης,

Ένας μεταπολεμικός
σαξοφωνίστας της
Κωνσταντινούπολης *(Η
συνέντευξη είναι του Κωνσταντίνου
Τοικλέα μέλος της Γ.Σ. του Π.Κ.Π. «Ο
Φίλων» για το παρόν τεύχος)*

γεννήθηκε και έζησε μέχρι κάποια ηλικία
στην Κωνσταντινούπολη..

Αμέσως ζήτησα το τηλέφωνο του και τον
κάλεσα να μιλήσουμε για τις εμπειρίες του
και τα χρόνια που πέρασε στην
Κωνσταντινούπολη. Σήμερα ημέρα Σάββατο
8 Νοεμβρίου, ανήμερα των Ταξιαρχών,
βρεθήκαμε στο μαγαζί με τα είδη υγιεινής,
το οποίο βρίσκεται στην οδό Κυδωνιών 26
στην Νέα Σμύρνη. Αρχίζουμε με κάποια
βιογραφικά στοιχεία του αγαπητού
καλεσμένου μας :

Ηταν ημέρα Πέμπτη θυμάμαι, λίγο
πριν δύση ο ήλιος, έτρεχα να
προλάβω να βρω να αγοράσω μια
μπαταρία μπάνιου, γιατί η δικιά
μου έβγαλε διάφορα προβλήματα.
Βρέθηκα σε ένα κατάστημα με είδη υγιεινής
και μέσα σε αυτό συνάντησα έναν ευγενικό
άνθρωπο με χιούμορ. Ευτυχώς αυτό που
χρησιμοποιούν το βρήκα γρήγορα και σε καλή
τιμή. Την στιγμή που πήγα να πληρώσω,
είδα δίπλα στο γραφείο του κάποιες παλιές
ασπρόμαυρες φωτογραφίες και σε μια από
αυτές κάποιον ντυμένο στρατιώτη να
παίζει σαξόφωνο. Αμέσως ρώτησα για
ποιον πρόκειται. Ο πατέρας μου είναι,

Ο Γεώργιος Φιλιππίδης γεννήθηκε στις 5
Αυγούστου του 1945 ημέρα Κυριακή, στην
συνοικία Μπαλατά, στο Φανάρι
Κωνσταντινούπολης. Ο πατέρας του ήταν ο
Φίλιππος Φιλιππίδης και η μητέρα του η
Αθηνά. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να σας
πληροφορήσω ότι την ίδια ημέρα
γεννήθηκε η Αμερικανίδα ηθοποιός Loni
Anderson στην περιοχή Saint Paul της
Minnesota, U.S.A., και το γνωστό μοντέλο Jo
Collins στο Lebanon, Oregon U.S.A. Υπήρξε

Playmate of the Month December 1964 του περιοδικού Playboy και η Playmate of the Year για το 1965. Μία μέρα αργότερα στις 6 Αυγούστου του 1945 πραγματοποιήθηκε η πρώτη πυρηνική επίθεση της ιστορίας. Ρίψη ατομικής βόμβας τύπου ουρανίου – 235 (Little Boy) στη Χιροσίμα, με πρωτοβουλία των Η.Π.Α.. Η συγκεκριμένη επίθεση προκάλεσε τον θάνατο τεράστιου αριθμού αμάχων, για αυτόν τον λόγο θεωρήθηκε έγκλημα κατά της ανθρωπότητας.

Ο Γεώργιος Φιλιππίδης πήγε στο Δημοτικό Σχολείο στα Τατάβλα και μετά στην Πατριαρχική του Γένους Μεγάλη Σχολή. Το 1967 υπηρέτησε την στρατιωτική του θητεία και ως σαξοφωνίστας στην Τιμητική Φρουρά της Χωροφυλακής στο Τούντζελι (Κουρδική περιοχή). Το 1971 ήρθε στην Ελλάδα, στη συνέχεια νυμφεύτηκε την Ρέα Σαργολόγλου και το 1974 άνοιξε μαγαζί με είδη υγιεινής στη Νέα Σμύρνη το οποίο τώρα το έχει αναλάβει ο γιός του Αλέξιος.

Αυτό που τον οδήγησε στο να έρθει στην Ελλάδα ήταν εξαιτίας του διωγμού κατά των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης το 1964. Ήταν μια σειρά κρατικών εκτοπισμών και μαζικής απέλασης από τις Τουρκικές αρχές με σκοπό να αναγκάσουν του Έλληνες της Πόλης να φύγουν. Αν και

αρχικά οι Έλληνες της Κωνσταντινούπολης εξαιρέθηκαν από την Ελληνοτουρκική ανταλλαγή πληθυσμών του 1923 και τους επέτρεψαν να παραμένουν στην Πόλη, η Τουρκική κυβέρνηση θέσπισε μια σειρά μέτρων τα οποία ανάγκασαν τους κατοίκους να φύγουν και έτσι να μειωθεί δραματικά ο πληθυσμός των Ελλήνων, μέτρα όπως ο φόρος πλούτου το 1942 και αργότερα το ανθελληνικό Πογκρόμ (γνωστό και ως Σεπτεμβριανά) τον Σεπτέμβριο του 1955.

Όπως μας λέει και ο ίδιος ο Γεώργιος, η ψυχολογία του κόσμου έπεφτε καθημερινά, ο πατέρας του ο Φίλιππος είχε βιοτεχνία με χάλκινα προϊόντα για βιομηχανίες

ζαχαροπλαστικής, αλλά οι Τούρκοι δεν έρχονταν στον Ρωμίο για να αγοράσουν. Την περίοδο της στρατιωτικής του θητείας τα πράγματα ήταν πολύ αυστηρά, κάποια μέρα που δεν υπάκουσε σε μια διαταγή τον έκλεισαν φυλακή. Το κύριο δε ήταν υπερβολικό, θυμάται να παίζουν με την ορχήστρα στο χιόνι και ενώ φορούσε και γάντια, ένιωθε ότι κρατούσε ένα κομμάτι πάγο αντί για το όργανο και πολλοί μουσικοί έκλαιγαν από το πολύ κρύο. Όσο αφορά τον τρόπο ζωής των Ελλήνων στην Πόλη, δεν έχει καμία σχέση με την σημερινή εποχή. Παλιά όπως αναφέρει ο ίδιος:

“είχαμε χαρά να βρισκόμαστε με τις

παρέες σχεδόν καθημερινά από το ένα σπίτι στο άλλο, σπάνια πηγαίναμε στο καφενείο. Ο πατέρας μου κάθε Σαββατοκύριακο συναντούσε φίλους του και έπαιζαν πόκερ ή μπεζίκι, πηγαίναμε σε κέντρα κινηματογράφους και διάφορες αίθουσες όπως το γνωστό Σεμίραμις, τα οποία τα είχαν Ρωμιοί. Τα παιδιά πήγαιναν σε συλλόγους, σινεμά, θέατρο, υπήρχε μια θετική ενέργεια και αγάπη. Την περίοδο της αποκριάς ερχόντουσαν διάφορες φίρμες από την Ελλάδα όπως ο Καζαντζίδης, ο Γαβαλάς, ο Μπιθικώτσης κ.α.

Όταν φύγαμε από την Πόλη συνέβη κάτι περίεργο, αυτός που έγινε μεγάλη φίρμα για τους Τούρκους ήταν ο Θεοδωράκης, πολλοί Τούρκοι μέχρι σήμερα παίζουν έργα του και γενικά ο λαός αγαπά την μουσική του. Σήμερα αυτό που με ανησυχεί στην Ελλάδα είναι η πορεία των νέων η οποία οδηγεί σε μία ρομποτική εποχή, όλοι με ένα κινητό στο χέρι, καταλαβαίνω ότι είναι μια δύσκολη εποχή όπου και οι γονείς έχουν τα προβλήματα τους, αλλά πρέπει κάτι να γίνει, ξεκινώντας από την εκπαίδευση μέχρι και την οικογένεια. Ας έχουμε θετικές

σκέψεις και ότι η όλη αρνητικότητα θα περιοριστεί. Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να μνημονεύσω ένα καλό φίλο και μουσικό τον Χασάν, ο οποίος ενώ δεν ήξερε ούτε το όνομα του να γράφει, έπαιζε θαυμάσιο κλαρίνο, βιολί και νταραμπούκα και κάποια στιγμή αναγνωρίστηκε και υπήρξε μεγάλη φίρμα στην Τουρκία. Δυστυχώς απεβίωσε πριν δύο χρόνια και αυτό με στενοχώρησε ιδιαίτερα."

Ολοκληρώνοντας το παρόν άρθρο για αυτόν τον ιδιαίτερα ευαίσθητο και ευγενικό άνθρωπο τον Γεώργιο Φιλιππίδη, θα παραθέσουμε την τελευταία στροφή από το ποίημα, Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, του Κωνσταντινουπολίτη ποιητή Όμηρου Μπεκέ (1886 – 1971) :

**Μπροστά σου, εκστατικά της φαντασίας
τα μάτια.**

Κ' έτσι το Γένος να προβάλλεις σε θωρεί,

**Μαρμαρωμένο, από του θρύλου τα
παλάτια..**

Κυκλοφόρησε το Νέο

βιβλίο της καθηγήτριας πιάνου Μαρίας Παπαδάτου: “Τα Μαγικά Κλειδιά του Πιάνου”

Αποτελείται από κομμάτια εύκολα, που δεν χρειάζονται πολύωρη μελέτη, και που μαθαίνονται και με τη μίμηση, βασισμένα στις αρχές της συμμετρικής αναστροφής, με βασικό λόγο να μπορεί εξ αρχής ο μαθητής να παρακολουθεί τον εαυτό του ενώ παίζει, να διορθώνει τη στάση καθίσματος του, και την ελευθερία των χεριών του.

Κυκλοφόρησε μετά από πολλά έτη προετοιμασίας του ένα νέο μαγικό βιβλίο της καθηγήτριας πιάνου Μαρίας Παπαδάτου. Είναι τα Μαγικά Κλειδιά του Πιάνου, των μουσικών εκδόσεων Panas Music - Παπαγρηγορίου-Νάκα. Ονομάστηκε έτσι γιατί προσφέρει τα εργαλεία-κλειδιά που "ξεκλειδώνουν" κάθε τεχνική του πιάνου, και μαζί κάθε νέα ικανότητα των μαθητών, επάνω στα επίσης "κλειδιά" - τα πλήκτρα του πιάνου!

Το βιβλίο απευθύνεται σε όλα τα επίπεδα, λειτουργώντας συμπληρωματικά με όποια άλλη ύλη χρησιμοποιεί ο καθηγητής. Πρόκειται για το απόσταγμα της μουσικής γνώσης και πολυετούς διδακτικής εμπειρίας της καθηγήτριας Μαρίας Παπαδάτου.

Το βιβλίο χωρίζεται σε 4 Μέρη, Staccato, Legato, Σκάλες, και Συγχορδίες και Αρπισμοί. Στο 4ο Μέρος περιλαμβάνονται και κομμάτια για την κατανόηση και εξάσκηση του Αυτοσχεδιασμού. Μέσα από κάθε κομμάτι παρουσιάζονται οι βασικότερες τεχνικές του πιάνου με έναν τρόπο άμεσο και απλό, και μέσα από εικόνες όπως οι Ελέφαντες για την τεχνική παιξίματος του αντίχειρα (η προβοσκίδα τους!), οι Ψύλλοι για την τεχνική του staccato, τα Σποράκια για τις σκάλες, το "γνωστό" Παγάκι για το drop'n'roll, δηλ. το legato ανάμεσα σε δύο νότες, η Υπόκλιση για την κλίση εμπρός του κορμού προς το πιάνο, τα Κινέζικα Ξυλάκια και την τεχνική

της repetition, ο Χορός του Κατσαβιδιού για την τεχνική της rotation, το Καβουράκι για το πέρασμα του αντίχειρα, οι Κύκλοι για την κυκλική κίνηση του χεριού στον αρπισμό που κατόπιν θα εξελιχθεί στα Κύματα για την συγχορδία και πολλά-πολλά ακόμη!

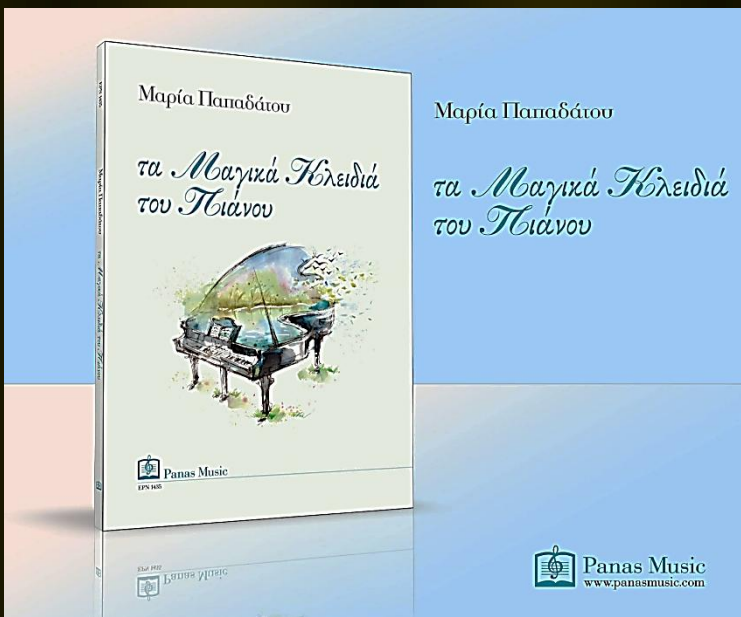
Επιπλέον, κάθε ένα κομμάτι αποτελεί μόνο το έναυσμα, καθώς συμπληρώνεται από ιδέες και εξτρά δραστηριότητες, που του επιτρέπουν να εξελιχθεί και να περάσει σε απαιτητικότερο

επίπεδο, είτε αυτοσχεδιαστικά (ελεύθερα ή σε άλλες συγκεκριμένες θέσεις), είτε με τη χρήση των πεντάλ, είτε με τις δυναμικές του ήχου, είτε ακόμη με μεταφορά σε νέα σκάλα, αργότερα. Υπάρχει πολλή φαντασία και πλούτος στις ιδέες αυτές, συνάδουν με την πρόοδο, και ο κάθε μαθητής, αναλόγως ηλικίας και επιπέδου μπορεί να τις εξελίξει σε διαφορετικό βαθμό!

Τα "Μαγικά Κλειδιά του Πιάνου" περιλαμβάνουν ακόμη έναν ένθετο έγχρωμο πίνακα μεγέθους A3 με όλες τις νότες των δύο πενταγράμμων σε

αντιστοιχία με τα πλήκτρα του πιάνου, με σκοπό να μπορεί να τοποθετηθεί ελεύθερα στο αναλόγιο, δίπλα σε ότι παίζει ο μαθητής, μέχρι εκείνος να μάθει με σιγουριά τη μουσική ανάγνωση (εννοείται, και για τα υπόλοιπα βιβλία του). Ο τρόπος που

ονομάζονται τα διαφορετικά Ντο και μαζί οι οκτάβες του πιάνου βασίζονται στο σύστημα διδασκαλίας της Μαρίας Παπαδάτου. Είναι επί πολλά χρόνια εφαρμοσμένος στα μαθήματα και λειτουργεί

εξαιρετικά, καθώς βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν εξ αρχής τη θέση-πλήκτρο που αντιστοιχεί σε κάθε νότα του πενταγράμμου και αντιστρόφως.

Σύντομα η συγγραφέας του βιβλίου θα δημιουργήσει ειδικό playlist στο κανάλι της στο [youtube](https://www.youtube.com), όπου πέραν των ταλαντούχων μαθητών της θα ανεβάζει σταδιακά και τα κομμάτια από τα "Μαγικά Κλειδιά του Πιάνου", παρουσιάζοντας κάθε τεχνική που "ξεκλειδώνουν". Αναζητήστε το [εδώ](#) και εγγραφείτε για να ενημερώνεστε για κάθε νέο βίντεο!».

Η Γωνιά του Βιβλίου με τις Εκδόσεις Παπαρηγορίου - Νάκας

Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου

**- Νάκας. Χορηγός των Μουσικών
Διαγωνισμών «Ταλέντα Βραβεία
Φίλωνας»**

Ο Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας αποτελεί από το 2018 επίσημο Χορηγό των Διαγωνισμών του Πνευματικού μας Κέντρου «Ταλέντα Βραβεία Φίλωνας» χορηγώντας κάθε χρόνο δωρο-επιταγές στους βραβευθέντες με Α΄, Β΄ και Γ΄ Βραβεία. Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Εκδοτικός Οίκος ήταν στο πλευρό του Φίλωνα μα πάνω απ’ όλα ήταν υποστηρικτής των προσπαθειών όλων εκείνων των παιδιών που μοχθούν για την τέχνη της Μουσικής καλλιτεχνικής παιδείας. Ο Φίλωνας τιμώντας τον Οίκο που τόσα χρόνια έχει σταθεί στο πλευρό του αφιερώνει σε κάθε τεύχος του Magazino «Τέχνη & Πολιτισμός» μία βιβλιοπαρουσίαση που αφορά τις νέες εκδόσεις. Από τον Φίλωνα αλλά και όλους τους νέους που έχουν επωφεληθεί από την μεγάλη αυτή δωρεά αγάπης «Ένα Μεγάλο Ευχαριστώ». Η εταιρία ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ –

ΝΑΚΑΣ (Panas Music), ιδρύθηκε το 1980 από τους Κώστα Παπαρηγορίου και Χαρίλαο Νάκα. Δραστηριοποιήθηκε αρχικώς στο χώρο των μουσικών εκδόσεων εκδίδοντας τους περισσότερους Έλληνες Συνθέτες κάτι που έως τότε δεν υπήρχε στην Ελληνική Μουσική Εκδοτική αγορά. Κάλυψε το κενό σε βιβλία μουσικής ξένων εκδοτικών οίκων εισάγοντας μεγάλο αριθμό από την παγκόσμια εκδοτική δημιουργία, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της κλασικής κιθάρας. Πολύ σύντομα επεκτάθηκε στην εμπορία μουσικών επαγγελματικών και ερασιτεχνικών, οργάνων. Στον τομέα των μουσικών εκδόσεων έδωσε μεγάλη προσοχή στην ποιότητα, κάτι που μέχρι τότε δεν καλυπτόταν επαρκώς. Σήμερα, με την πολύχρονη πείρα της και χρησιμοποιώντας την σύγχρονη τεχνολογία έχει ανεβάσει κατά πολύ την ποιότητα των υπηρεσιών της και προσδοκά στο μέλλον να προσφέρει ό,τι καλύτερο σε αυτόν το τομέα.

Τα Μαγικά Κλειδιά του Πιάνου: Το Νέο Βιβλίο της Μαρίας Παπαδάτου

— εκινώντας να μαθαίνουμε πιάνο,
— σπανίως ή ποτέ χρησιμοποιούμε τις
— εκφράσεις "μαθαίνω", "διδάσκομαι",
"μελετώ" ή ακόμη και "εξασκούμαι" σε αυτό.
Αντί αυτών, λέμε πάντα "παίζω πιάνο", και
μάλιστα σε χρόνο ενεστώτα! Και, όπως το
παιχνίδι είναι κάτι που όλοι λατρεύουμε,
γιατί λειτουργεί απελευθερωτικά, έτσι
οφείλει να είναι ιδανικά και η αρχή μας στο
πιάνο: οι κανόνες να συνοδεύονται από
πρωτοβουλίες και ελευθερία, και να
συμφωνούν με τους ατομικούς μας
ρυθμούς και την ηλικία-ωριμότητα μας.

Ένα από τα πλεονεκτήματα στην εκμάθηση
του πιάνου είναι η "ευκολία" στο ξεκίνημά
του, καθώς όλα τα πλήκτρα του βρίσκονται
εμπρός μας, έτοιμα να παιχτούν. Αυτό που
χρειάζεται εκ μέρους μας για να το
κατακτήσουμε, είναι η γνώση του "πως",
της τεχνικής - του ιδανικότερου τρόπου,
δηλαδή, να ανταπεξέλθουμε επιτυχώς -
εύκολα, γρήγορα και σωστά - σε κάθε νέα
του πρόκληση. Από τη γερή τεχνική βάση
χτίζεται η υγιής σχέση με το πιάνο - όπως
και με οποιοδήποτε άλλο μουσικό όργανο, -
μια σχέση ζωής, χωρίς κενά, χωρίς απορίες,
εμπόδια ή απογοητεύσεις, και κυρίως,
χωρίς λανθασμένες πρακτικές που
εξελίσσονται σε κακές συνήθειες, και
οδηγούν πάντοτε σε χάσιμο χρόνου, και
κάποτε, και σε μυϊκούς τραυματισμούς! Μια
υγιής σχέση εξελίσσεται πάντοτε σε βαθιά
αγάπη για το πιάνο και την μουσική, χάρη
στα πολλά και ουσιώδη που μας προσφέρει
σε αντάλλαγμα ο χρόνος που τους
αφιερώνουμε.

Πανόραμα Τέχνης, Πολιτισμού και Αισθητικής

Το λογοτεχνικό Σύμπαν

της Πηνελόπης Δέλτα (Το
άρθρο επιμελήθηκε η Κατερίνα Ζώτου)

Η Πηνελόπη Μπενάκη - Δέλτα γεννήθηκε στις 24 Απριλίου του 1874, στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Οι γονείς της ήταν ο επιχειρηματίας και εθνικός ευεργέτης Εμμανουήλ Μπενάκης και η Βιργινία Χωρέμη, μέλος της ισχυρής τότε εμπορικής οικογένειας Χωρέμη της Αλεξάνδρειας. Η Πηνελόπη ήταν το τρίτο από τα έξι παιδιά της οικογένειας.

Η οικογένεια Μπενάκη μετακόμισε προσωρινά στην Αθήνα το 1882, όπου η

Πηνελόπη παντρεύτηκε τον πλούσιο Φαναριώτη έμπορο Στέφανο Δέλτα το 1895. Μαζί του απέκτησε τρεις κόρες: τη Σοφία (μετέπειτα Μαυροκορδάτου), τη Βιργινία (μετέπειτα Ζάννα και γιαγιά του πρώην Πρωθυπουργού Αντώνη Σαμαρά) και την Αλεξάνδρα (μετέπειτα Παπαδοπούλου). Επέστρεψαν στην Αλεξάνδρεια το 1905, όπου η Πηνελόπη γνώρισε τον Ίωνα Δραγούμη, τότε υποπρόξενο της Ελλάδας στην Αλεξάνδρεια. Κατά το διάστημα της σχέσης τους η Δέλτα έκανε δύο απόπειρες αυτοκτονίας, καθώς αισθανόταν ότι η μόνη λύση στην ατέλειωτη σύγκρουση και θλίψη που βίωνε ήταν ο θάνατος. Μάλιστα, προσδοκώντας κατά βάθος την ελευθερία της και επιθυμώντας να βρίσκεται δίπλα στον Δραγούμη, δεν δίστασε να ομολογήσει τον έρωτά της γι' αυτόν στον Στέφανο Δέλτα, ο οποίος πείσμωνσε και δεν επέτρεψε να χωρίσουν. Η Δέλτα τότε βυθίστηκε ακόμη περισσότερο στην κατάθλιψη. Λίγα

χρόνια αργότερα το 1908, ο Δραγούμης σύναψε δεσμό με τη γνωστή ηθοποιό Μαρίκα Κοτοπούλη. Από τότε η Πηνελόπη Δέλτα μαυροφορέθηκε μέχρι το τέλος της ζωής της. Η δολοφονία του Ίωνα Δραγούμη το 1920 από φανατικούς βενιζελικούς (και ενδεχομένως υπό την καθοδήγηση του πατέρα της) θα είναι το τελειωτικό ψυχολογικό χτύπημα για τη συγγραφέα. Πέντε χρόνια μετά νόσησε από πολιομυελίτιδα και αργότερα καθηλώθηκε σε αναπηρικό αμαξίδιο.

Το 1910 εγκαινιάστηκε η μακρόχρονη αλληλογραφία της Δέλτα με τον Γάλλο βυζαντινολόγο

Γκυστάβ Σλυμπερζέ, που τη βοήθησε στη συγγραφή των μυθιστορημάτων της σχετικά με τη βυζαντινή ιστορία. Η Δέλτα που είχε μετακομίσει στη Φρανκφούρτη το 1906, εξέδωσε το πρώτο της μυθιστόρημα «Για την Πατρίδα» το 1909, το οποίο εκτυλίσσεται κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Σύντομα ακολούθησε και το δεύτερο μυθιστόρημά της, «Τον Καιρό του Βουλγαροκτόνου». Το στρατιωτικό κίνημα στο Γουδή το 1909 την ενέπνευσε να γράψει το «Παραμύθι χωρίς όνομα» (1911). Όπως αναφέρει η ίδια, το «Παραμύθι χωρίς όνομα» «γράφτηκε σε δέκα μέρες, σε ώρες που η αυτοκτονία είχε

γίνει εμμονή». Ο Κωστής Παλαμάς διαβάζοντας το βιβλίο, έγραψε: «...σα να βρίσκω μέσα του κάποιον αντίλαλο από το βρετανικό χιούμορ, κάτι από Τεκερέη, από Ντίκενς, από Σουίφτ, από Στερν...!» και εκείνη του απάντησε: «Κάμνω τα δυνατά

μου να πω του Ελληνόπαιδου μερικά ιστορικά γεγονότα που δεν μπορεί να μάθει αλλού».

Το 1913 η οικογένεια Δέλτα επέστρεψε στην Αλεξάνδρεια και το 1916 εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην Αθήνα, όπου ο πατέρας της Δέλτα, Εμμανουήλ Μπενάκης, είχε εκλεγεί δήμαρχος. Ανέπτυξαν στενή φιλία με τον

Ελευθέριο Βενιζέλο, τον οποίο και προσκαλούσαν συχνά στην εξοχική τους οικία στην Κηφισιά.

Κατά την επισιτιστική και ανθρωπιστική κρίση που δημιουργήθηκε εις βάρος των Ελλήνων της Ανατολικής Μακεδονίας κατά τη διάρκεια της Β΄ Βουλγαρικής κατοχής ελληνικών εδαφών (1916-1918) και διαπιστώθηκε σε όλο το εύρος της μετά την απελευθέρωση των περιοχών, πολύτιμη υπήρξε η συνδρομή του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού με επικεφαλής την Πηνελόπη Δέλτα και την Έλλη Αδοσίδου, για την οργάνωση συσσιτίων, πρόχειρων

νοσοκομείων και διανομή ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού. Ακόμη, καθοριστική ήταν η συμβολή της Πηνελόπης Δέλτα στην ενεργοποίηση του κρατικού μηχανισμού καθώς και στον σχεδιασμό, την οργάνωση και την εκτέλεση του δύσκολου έργου της παλιννόστησης των χιλιάδων Ελλήνων από την Ανατολική Μακεδονία που βρίσκονταν όμηροι σε

βουλγαρικά στρατόπεδα συγκέντρωσης εκτελώντας καταναγκαστικά έργα στο εσωτερικό της Βουλγαρίας την περίοδο 1917-1918.

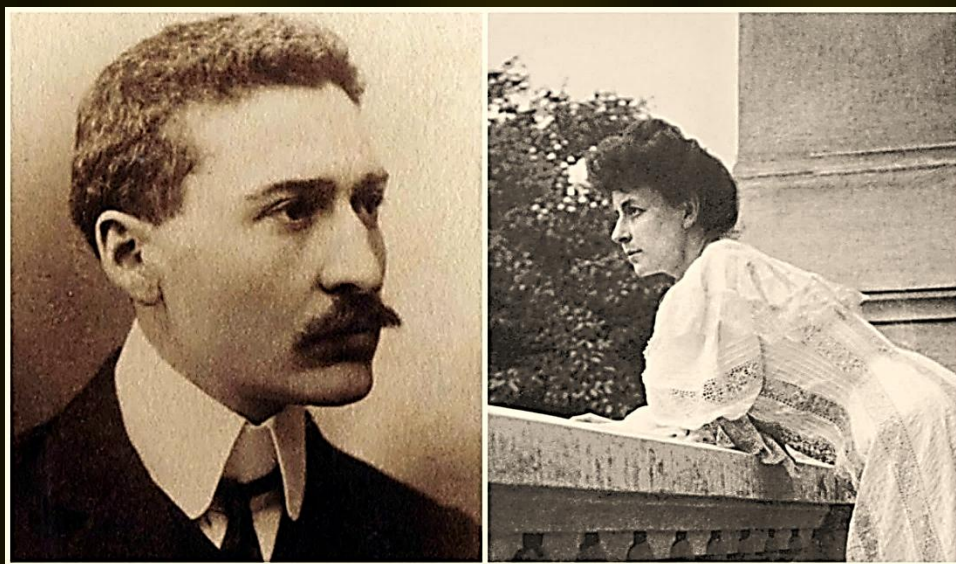
Το 1922 αναλαμβάνει δράση, με τη συμβολή της οικογένειάς της, για την ανακούφιση των αναγκών και την αποκατάσταση των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής. Μάλιστα, στο κτήμα του πατέρα της, στην Κηφισιά, αλλά και στο σπίτι τους φιλοξενήθηκαν δεκάδες

οικογένειες Μικρασιατών προσφύγων, στους οποίους παρείχαν και συσσίτιο.

Το 1925 εκδόθηκε «Η ζωή του Χριστού», ενώ την ίδια χρονιά εμφανίστηκαν τα πρώτα συμπτώματα της σκλήρυνσης κατά πλάκας, ασθένειας που την ταλαιπώρησε μέχρι τον θάνατό της. Το 1929 ξεκίνησε τη συγγραφή της τριλογίας «Ρωμιοπούλες», η οποία τελείωσε το 1939 και είναι ένα αυτοβιογραφικό μυθιστόρημα, το οποίο αφηγείται σε τρεις τόμους τη ζωή της Δέσποινας Κρινά-Δαπέργολα, μιας δραστήριας γυναίκας, την οποία η κοινωνία της εποχής της περιόριζε σε ένα χρυσό κλουβί. Το πρώτο βιβλίο, «Το Ξύπνημα», καλύπτει γεγονότα των ετών 1895-1907, «η Λάβρα» καλύπτει τα έτη 1907-1909 και το «Σούρουπο» τα έτη 1914-1920.

Εν τω μεταξύ, εκδόθηκαν άλλα τρία μυθιστορήματά της: «ο Τρελαντώνης» (1932), όπου περιγράφει τις περιπέτειες του αδελφού της, όταν όλα τα αδέρφια ήρθαν από την Αίγυπτο να περάσουν το καλοκαίρι με τη θεία τους (σε ένα σπίτι του Τσίλερ) στον Πειραιά, «ο Μάγκας» (1935), η ζωή στην Αλεξάνδρεια με τα μάτια του μικρού σκυλιού της οικογένειας. Το τελευταίο βιβλίο που ολοκλήρωσε η συγγραφέας και εκδόθηκε όσο η ίδια ήταν εν ζωή (1937) είναι το εκτενές μυθιστόρημα Στα Μυστικά του Βάλτου, που ανήκει στα πιο πολυδιαβασμένα έργα της. Η δράση του εκτυλίσσεται στην τουρκοκρατούμενη Μακεδονία των αρχών του 20ού αιώνα, την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα. Η

λίμνη των Γιαννιτσών αποτελούσε τότε το επίκεντρο των συγκρούσεων ανάμεσα στα βουλγαρικά και τα ελληνικά ένοπλα σώματα που διεκδικούσαν τον έλεγχο της περιοχής. Η συγγραφέας αξιοποιεί ιστορικό υλικό που στηρίχτηκε στη μελέτη της σε αρχεία και σε προσωπικές μαρτυρίες, το οποίο συνδυάζει με μυθοπλαστικά στοιχεία.

Κεντρικοί ήρωες είναι ο Αποστόλης και ο μικρός Γιοβάν, οδηγοί των Ελλήνων ανταρτών στα δαιδαλώδη μονοπάτια του Βόλτου. Γύρω τους κινούνται ιστορικές προσωπικότητες –όπως ο καπετάν Άγρας και ο καπετάν Νικηφόρος– και μυθιστορηματικοί ήρωες, που συμμετέχουν στον αγώνα και έρχονται αντιμέτωποι με τη σκληρότητα του πολέμου.

Το 1941 ο Φίλιππος Δραγούμης εμπιστεύθηκε στη Δέλτα τα ημερολόγια και το αρχείο του αδελφού του, Ίωνα Δραγούμη, στα οποία η Δέλτα πρόσθεσε περίπου 1.000 χειρόγραφες σελίδες με σχόλια για το έργο του Δραγούμη. Στις 27 Απριλίου 1941, ημέρα κατά την οποία τα

γερμανικά στρατεύματα κατέλαβαν την Αθήνα, η Πηνελόπη Δέλτα προσπάθησε να αυτοκτονήσει παίρνοντας δηλητήριο και τελικά έφυγε από τη ζωή πέντε ημέρες αργότερα, στις 2 Μαΐου 1941, ενώ είχαν ήδη προηγηθεί άλλες δύο απόπειρες αυτοκτονίας στο παρελθόν. Στον τάφο της, στον κήπο του σπιτιού της, χαράχτηκε η

λέξη «ΣΙΩΠΗ». Το 2012 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Τετράγωνο η βιογραφία της, από τη Μίτση Πικραμένου, με τίτλο "Η κυρία με τα μαύρα". Το 2014 εκδόθηκε το τελευταίο της ανέκδοτο έργο «Ρωμιούλες» από τις εκδόσεις Ερμής, το οποίο παρέμενε ανέκδοτο επί

75 χρόνια. Κυκλοφόρησε με επιμέλεια του δισέγγονού της Αλέκου Π. Ζάννα.

Το έργο της δεν περιορίζεται σε απλές παιδικές ιστορίες αλλά συνθέτει κόσμους όπου η αθωότητα συναντά την ηθική πόλη, όπου η τρυφερότητα συνυπάρχει με τον ηρωισμό, και όπου η ιστορική μνήμη γίνεται ζωντανή εμπειρία. Η γλώσσα της είναι καθαρή, ρέουσα και επιμελώς επιλεγμένη ώστε να είναι προσιτή στους νέους αναγνώστες χωρίς να χάνει την αισθητική και λογοτεχνική της ποιότητα. Η αφήγησή της θυμίζει συχνά προφορική εξιστόρηση, γεμάτη μουσικότητα και λεπτές αποχρώσεις, ενώ η συναισθηματική της εμβάθυνση προσδίδει στα έργα της ένα

είδος διακριτικής μελαγχολίας, που συνδέεται και με τις προσωπικές της δοκιμασίες.

Το συγγραφικό της χρώμα διαμορφώνεται σε μεγάλο βαθμό από την

ίδια της τη ζωή, η οποία υπήρξε γεμάτη έντονες συγκινήσεις, κοινωνικές πιέσεις και βαθιές συναισθηματικές εμπλοκές. Η σχέση της με τον Ίωνα Δραγούμη, η οποία έμεινε μετέωρη και ανεκπλήρωτη, διαπότισε την ψυχολογία και τη γραφή της με έναν υπόγειο τόνο νοσταλγίας και θλίψης. Η προσωπική της ευαισθησία, τα προβλήματα υγείας και η συνεχής της προσπάθεια να ανταποκριθεί στο καθήκον απέναντι στην πατρίδα και την οικογένειά της, χαράχθηκαν ανεξίτηλα στον τρόπο με τον οποίο καλλιεργεί το συναίσθημα μέσα στις ιστορίες της. Έτσι, οι ήρωές της δεν στέκονται απλώς ως παραδείγματα ήθους, αλλά ως ανθρώπινες μορφές με βάσανα, αμφιβολίες και πάθος για το σωστό.

Η ιστορία του ελληνικού έθνους αποτελεί βασικό άξονα της έμπνευσής της. Από τη

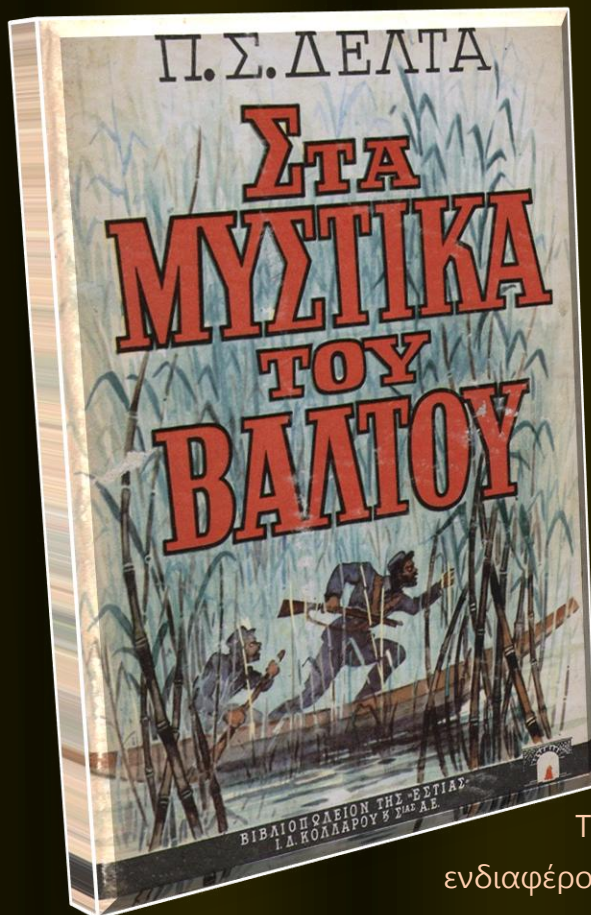
βυζαντινή εποχή έως τους σύγχρονους αγώνες, και ιδίως τον Μακεδονικό Αγώνα, η Δέλτα αναζητά και αναδεικνύει αξίες όπως η γενναιότητα, η αφοσίωση και το αίσθημα του χρέους. Ωστόσο, ο

πατριωτισμός της δεν είναι

κραυγαλέος ούτε επιφανειακός. Είναι βαθύς, βιωματικός και συνδέεται με την ηθική και την αλήθεια. Με αυτόν τον τρόπο η ιστορική αφήγηση στα έργα της δεν λειτουργεί ως προπαγανδιστική υπενθύμιση, αλλά ως ηθική παρότρυνση για αυτογνωσία και εσωτερική πάλη.

Εξίσου σημαντικές υπήρξαν οι επιρροές της από την ευρωπαϊκή λογοτεχνία. Ο

Τσάρλς Ντίκενς, με το ενδιαφέρον του για την παιδική ψυχή, την κοινωνική ευαισθησία και τον ηθικό ιδεαλισμό, αποτέλεσε για την Πηνελόπη Δέλτα ένα πρότυπο αφηγηματικής δομής και ψυχολογικής σκιαγράφησης. Παράλληλα, η ατμόσφαιρα και η παιδαγωγική δύναμη των παραμυθιών των αδελφών Γκριμ και άλλων ευρωπαίων παιδικών συγγραφέων της πρόσφεραν ένα πλαίσιο μέσα στο οποίο μπορούσε να διαμορφώσει το δικό της ύφος. Στο ελληνικό λογοτεχνικό περιβάλλον, αν και δεν ακολούθησε κάποιον συγκεκριμένο συγγραφέα, επηρεάστηκε από το ήθος του

Παπαδιαμάντη, τον ψυχολογικό ρεαλισμό και τη χρήση της δημοτικής γλώσσας, την οποία υπερασπιζόταν δυναμικά.

Το έργο της Δέλτα συνδέεται άμεσα και με τα πολιτικά και κοινωνικά γεγονότα της εποχής της. Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, η Μικρασιατική Καταστροφή και ο Εθνικός Διχασμός επηρέασαν βαθιά τον τρόπο που αντιλαμβάνονταν την ευθύνη της γραφής. Πίστευε ότι η λογοτεχνία, ειδικά η παιδική, όφειλε να καλλιεργεί στους νέους αναγνώστες αίσθημα δικαιοσύνης, ήθους και αγάπης για την πατρίδα, όχι όμως με διδακτισμό αλλά μέσα από το παράδειγμα, τη δράση και τη συναισθηματική ταύτιση με τους ήρωες. Το συνολικό ύφος της Πηνελόπης Δέλτα διακρίνεται από μια σπάνια ισορροπία ανάμεσα στην τρυφερότητα και την αυστηρότητα, ανάμεσα στη ρεαλιστική απεικόνιση και το ηθικό ιδεώδες. Υπάρχει

πάντα στα κείμενά της μια υπόρρητη μελαγχολία, ένα αίσθημα χαμένης αθωότητας που όμως δεν γίνεται ποτέ απελπισία. Η γραφή της απευθύνεται στα παιδιά με σεβασμό, δίνοντάς τους χώρο να ωριμάσουν μέσα από την ανάγνωση, ενώ ταυτόχρονα αγγίζει έναν ενήλικο αναγνώστη που μπορεί να διακρίνει τα πολλαπλά της επίπεδα.

Αυτό ακριβώς το μείγμα συναισθηματικής λεπτότητας, ηθικής ποιότητας, ιστορικής συνείδησης και ευρωπαϊκής λογοτεχνικής καλλιέργειας συνθέτει το ανεπανάληπτο συγγραφικό χρώμα της Πηνελόπης Δέλτα. Είναι μια φωνή που παραμένει ζωντανή επειδή μιλά για αξίες διαχρονικές, με τρόπο απλό αλλά βαθύ, και γιατί μέσα από κάθε σελίδα της αναδύεται μια αίσθηση ευγένειας, θάρρους και εσωτερικής αλήθειας που δύσκολα συναντά κανείς στη σύγχρονη παιδική λογοτεχνία..

Νικόλαος Αλεκτορίδης: Ο

λυρικός ζωγράφος μιας
σύντομης, αλλά λαμπρής

διαδρομής (Το κείμενο επιμελήθηκε ο
Ιωάννης Λάσκαρης)

Στο μεταίχμιο του 19ου και του 20ού αιώνα, όταν η ελληνική τέχνη διαπραγματευόταν ακόμη την ταυτότητά της ανάμεσα στην ακαδημαϊκή παιδεία του Μονάχου και τις πρώιμες αναζητήσεις της νεωτερικότητας, αναδύεται η μορφή του Νικολάου Αλεκτορίδη. Γεννημένος το 1874 στην Καισάρεια της Καππαδοκίας, μέσα σε μια πολυεθνική και βαθιά καλλιεργημένη κοινωνία, ο νεαρός ζωγράφος έμελλε να ενσαρκώσει το πνεύμα μιας εποχής γεμάτης μεταβολές, αλλά και να αφήσει, με το πρόωρο τέλος του, την αίσθηση μιας υπόσχεσης που δεν πρόλαβε να ολοκληρωθεί.

Η πρώτη επαφή του με την τέχνη πραγματοποιείται στην Κωνσταντινούπολη, όπου μαθητεύει κοντά στον Ιταλό ζωγράφο Fausto Zonaro, επίσημο ζωγράφο της Οθωμανικής Αυλής. Η επιρροή αυτής της μαθητείας γίνεται

αισθητή αργότερα: στις λεπτές, σχεδόν φωτοσκιαστικές αποδόσεις του φωτός, στην εσωτερικότητα των μορφών, στον τρόπο με τον οποίο το βλέμμα του ζωγράφου συλλαμβάνει τη συναισθηματική υφή μιας σκηνής, πέρα από την απλή αναπαράσταση.

Μετά το 1893 εγκαθίσταται στην Αθήνα, όπου στρέφεται αρχικά προς την αγιογραφία. Η στέρεη γνώση της βυζαντινής εικονογραφικής παράδοσης θα επενεργήσει διακριτικά και στις κοσμικές του συνθέσεις, μέσα από μια αίσθηση πνευματικότητας και εσωτερικού φωτός που οι κριτικοί συχνά διακρίνουν στις μορφές του.

Η καλλιτεχνική του ωριμότητα θα αναπτυχθεί σε μια περίοδο κατά την οποία η ελληνική ζωγραφική όδευε προς τη σταδιακή αποδέσμευση από τον αυστηρό ακαδημαϊσμό. Ο Αλεκτορίδης, χωρίς να απαρνηθεί το ακαδημαϊκό ιδίωμα της Σχολής του Μονάχου, το εμποτίζει με λυρικές και συχνά ατμοσφαιρικές νύξεις· σε

έργα του με προσωπογραφικό χαρακτήρα, αλλά και σε ηθογραφικές ή μυθολογικές συνθέσεις, παρατηρεί κανείς μια διάθεση απαλότητας, μια βαθύτερη ανθρωποκεντρική ευαισθησία.

Το 1903 δημιουργεί στην Αθήνα, μαζί με τον θαλασσογράφο Βασίλειο Χατζή, ένα εργαστήριο που θα αποτελέσει τόπο μαθητείας νέων δημιουργών. Ανάμεσά τους ξεχωρίζουν ο Γιώργος Μπουζιάνης και ο Περικλής Βυζάντιος, γεγονός που αποδεικνύει την επιρροή και την αναγνώριση που είχε ήδη κατακτήσει

σε μια τόσο νεαρή ηλικία. Ταυτόχρονα, δραστηριοποιείται οργανωτικά και θεσμικά: το 1905 συγκαταλέγεται στα ιδρυτικά μέλη της Ελληνικής Καλλιτεχνικής Εταιρείας, της οποίας αναλαμβάνει πρώτος Γενικός Γραμματέας.

Οι εκθέσεις στις οποίες συμμετέχει είναι πολλές και σημαντικές. Η παρουσία του στις καλλιτεχνικές διοργανώσεις της Κωνσταντινούπολης (1902–1903), αλλά και στις διεθνείς εκθέσεις της Αθήνας (1907–1909), μαρτυρούν ένα ζωντανό, ανήσυχο

πνεύμα. Το 1907 τιμάται με χρυσό μετάλλιο στη Διεθνή Ναυτική Έκθεση του Μπορντώ, αναγνώριση που τον εντάσσει στον διεθνή διάλογο της εποχής. Από το 1909 συμμετέχει και στην έκθεση της Ελληνικής

Καλλιτεχνικής Εταιρείας στο Κάιρο, γεγονός που επιβεβαιώνει την εξωστρέφεια της πορείας του.

Παρά την μικρή διάρκεια της ζωής του, το έργο του Αλεκτορίδη διασώζεται σε σημαντικές δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Η Εθνική Πινακοθήκη, η Δημοτική Πινακοθήκη Αθηνών, η Πινακοθήκη Αβέρωφ και πολλές

ιδιωτικές συλλογές φυλάσσουν έργα του, ενώ κατά καιρούς εμφανίζονται σε δημοπρασίες όπου συχνά προσελκύουν το ενδιαφέρον συλλεκτών.

Το καλλιτεχνικό ύφος του χαρακτηρίζεται από καθαρότητα χρώματος, από μια θερμή, σχεδόν ποιητική ματιά προς τις ανθρώπινες μορφές και τις καθημερινές σκηνές, αλλά και από έναν συγκρατημένο, στοχαστικό ρομαντισμό. Οι μορφές του δεν κραυγάζουν· φωτίζονται από μια εσωτερική γαλήνη, μια αίσθηση

μελαγχολικής ευγένειας που μοιάζει να συνοψίζει την ψυχοσύνθεση του ίδιου του καλλιτέχνη.

Η υπόσχεση αυτής της πορείας διακόπτεται

απότομα στις 12 Ιουλίου 1909, όταν ο Αλεκτορίδης χάνει τη ζωή του στη Βουλιαγμένη, μετά από πνιγμό. Με φίλους και έχοντας μαζί τον σκύλο του πήγαν εκδρομή στη μαγευτική Βουλιαγμένη.

Διασκέδασαν με την ψυχή τους και το απόγευμα ο νεαρός ζωγράφος εξέφρασε την επιθυμία να βουτήξει στη θάλασσα παρά το γεγονός ότι δεν

γνώριζε κολύμπι. Δεν πρόλαβε να προχωρήσει πολύ μέσα στο νερό και έφτασε σε βαθύ σημείο. Αυτό ήταν. Αγωνίστηκε να επιπλεύσει αλλά έπαθε εγκεφαλική συμφόρηση και έτσι πνίγηκε παρά τις απεγνωσμένες προσπάθειες των φίλων του να τον σώσουν. Δύο μήνες νωρίτερα είχε φύγει από τη ζωή η μητέρα του και το γεγονός είχε πικράνει τον ευαίσθητο ζωγράφο. Στην τελευταία του κατοικία τον συνόδευσε μία βουβή και

πρωτοφανής θλίψη στην οποία συμμετείχαν σχεδόν όλοι όσοι τον γνώριζαν. Ήταν μόλις 35 ετών. Ο θάνατός του συγκλόνισε την καλλιτεχνική κοινότητα

της εποχής, όχι μόνο για την απώλεια ενός ήδη αναγνωρισμένου ζωγράφου, αλλά και για τον πρόωρο τερματισμό μιας διαδρομής που έδειχνε πως θα εξελισσόταν σε ιδιαίτερα σημαντική για την ελληνική ζωγραφική.

Μια συγκινητική σελίδα του άδικου χαμού του νεαρού ζωγράφου κυκλοφόρησε ταυτοχρόνως με τον θάνατό του.

Αφορούσε στον

αχώριστο φίλο του, τον σκύλο του «Μποέμ». Όπως κατέθεταν όσοι ήταν μαζί του το τετράποδο έκανε κάθε δυνατή προσπάθεια αποτροπής του αφεντικού του να μπει στη θάλασσα! Γάβγιζε σε τόνο αποδοκιμασίας και επίπληξης και τον τραβούσε από τα ρούχα σαν να ήθελε να τον αποτρέψει να γδυθεί. «Σώπα και δεν θα πνιγώ» του έλεγε ο Αλεκτορίδης αποφασισμένος να βουτήξει στη θάλασσα. Το περιστατικό επιβεβαίωσε και ο Ιωάννης

Κονδυλάκης, ο οποίος δεν «χώνευε» το τετράποδο γιατί το θεωρούσε δύστροπο. Υπέθεσε δε πως ο σκύλος δεν αντιδρούσε διότι είχε κάποιο προαίσθημα αλλά επειδή φοβόταν τη θάλασσα.

Σήμερα, πάνω από έναν αιώνα μετά, ο Νικόλαος Αλεκτορίδης εξακολουθεί να συγκινεί με τον τρόπο που προσέγγισε την ανθρώπινη μορφή και τον καθημερινό κόσμο. Η τέχνη του συνδυάζει την ακρίβεια της ακαδημαϊκής παράδοσης με τη λεπτότητα ενός ιδιαίτερα προσωπικού βλέμματος. Και ίσως ακριβώς αυτό το βλέμμα — αθόρυβο, ειλικρινές, βαθιά ανθρωποκεντρικό — αποτελεί τον λόγο για τον οποίο το έργο του δεν έσβησε με τον πρόωρο χαμό του, αλλά εξακολουθεί να μας αφορά, να μας συνομιλεί και να μας καλεί να ανακαλύψουμε την ευγένεια της απλότητας και την ιδιοσύστατη ποίηση της ζωγραφικής.

Ο Νικόλαος Αλεκτορίδης, αν και η ζωή του διακόπηκε πρόωρα, άφησε πίσω της έναν

καμβά γεμάτο φως, χρώμα και ανθρώπινη ευαισθησία, που αποκαλύπτει την ψυχή ενός καλλιτέχνη βαθιά συνδεδεμένου με την παράδοση αλλά και με την προσωπική του έμπνευση. Η τεχνοτροπία του, ριζωμένη

στην ακαδημαϊκή παιδεία της Σχολής του Μονάχου, φέρει τα χαρακτηριστικά της σχολαστικής μελέτης των αναλογιών και της αυστηρής σύνθεσης, αλλά ταυτόχρονα εμπεριέχει μια διακριτική λυρικότητα που απελευθερώνει τις μορφές από την αυστηρότητα της φόρμας και τις γεμίζει ζωή. Στα πορτρέτα του, το βλέμμα των μορφών

δεν περιορίζεται στην αναπαράσταση· αναδύει εσωτερική ένταση, μια σιωπηλή επικοινωνία με τον θεατή που αποκαλύπτει την ψυχολογική τους υπόσταση. Οι φιγούρες του, είτε σε σκηνές καθημερινής ζωής είτε σε μυθολογικές ή θρησκευτικές συνθέσεις, συνδέονται αρμονικά με τον χώρο γύρω τους, δημιουργώντας μια αίσθηση συνοχής και ροής που αναδεικνύει την αίσθηση του χρόνου και της στιγμής.

Η χρωματική του παλέτα υποστηρίζει αυτήν την εσωτερική ποιητικότητα. Τα θερμά κόκκινα και ώχρα, τα καφετιά και τα γήινα χρώματα φωτίζουν τις ανθρώπινες μορφές, ενώ οι ψυχρές αποχρώσεις των γαλαζοπράσινων και των απαλών γκρι ενσωματώνουν μια ηρεμία, που προσδίδει βάθος και αρμονία στις σκηνές του. Τα χρώματα δεν λειτουργούν μόνο ως

αναπαραστατικά μέσα· είναι φορείς συναισθημάτων και διάθεσης, με κάθε τόνο να υπογραμμίζει την ψυχολογική ατμόσφαιρα του έργου και να κατευθύνει τη ματιά του θεατή στον πυρήνα της εικόνας. Η φωτεινότητα στα έργα του δεν προέρχεται πάντα από εμφανείς πηγές· το φως φαίνεται να αναβλύζει από τις ίδιες τις μορφές, σαν να φωτίζει την εσωτερική τους ζωή και όχι μόνο την εξωτερική τους εμφάνιση. Οι διακριτικές σκιές και οι λεία διαβαθμίσεις του φωτός ενισχύουν την ατμοσφαιρικότητα, προσδίδοντας στα έργα του μια ποιητική ηρεμία και εσωτερική αρμονία.

Η θεματολογία του Αλεκτορίδη αντικατοπτρίζει τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα του έργου του. Η ανθρώπινη μορφή βρίσκεται στο επίκεντρο· είτε πρόκειται για πορτρέτα αστικής τάξης, είτε για στιγμές της καθημερινής ζωής, είτε για θρησκευτικές ή μυθολογικές παραστάσεις, η εστίαση παραμένει στο ψυχικό και

συναισθηματικό βάθος των μορφών. Στα τοπία και τις θαλασσογραφίες, η φύση δεν είναι απλώς υπόβαθρο· γίνεται καθρέφτης της διάθεσης και του φωτός, ένας χώρος

όπου η ανθρώπινη παρουσία συνυπάρχει αρμονικά με τον κόσμο γύρω της.

Η τεχνική του Αλεκτορίδη, λεπτή και σχολαστική, υποστηρίζει με τρόπο αόρατο τη λυρική της εικόνας. Το λάδι πάνω στον καμβά επιτρέπει τις ομαλές μεταβάσεις φωτός και σκιάς, ενώ η επιφανειακή υφή ενισχύει την αίσθηση της φυσικότητας και της ζωντάνιας. Κάθε πινελιά φανερώνει γνώση, εμπειρία και

βαθιά αγάπη για την τέχνη, χωρίς όμως να καθιστά το έργο ψυχρά τεχνικό· αντίθετα, η τεχνική υπηρετεί την έκφραση και την αίσθηση, διατηρώντας την ισορροπία ανάμεσα στη μορφή και το συναίσθημα.

Το συνολικό εικαστικό προφίλ του Αλεκτορίδη αναδεικνύει έναν καλλιτέχνη που κατορθώνει να συνθέσει την ακαδημαϊκή αυστηρότητα με την

προσωπική ευαισθησία, τη συμμετρία με τη λυρικότητα, την αναπαράσταση με την ψυχολογική εμβάθυνση. Η τέχνη του, ακόμη και μετά τον πρόωρο χαμό του στα τριάντα πέντε του χρόνια, παραμένει ζωντανή, συγκινεί και εμπνέει, καθώς κατορθώνει να μεταφέρει στον θεατή την ευγένεια της ανθρώπινης μορφής, την ηρεμία της καθημερινής στιγμής και τη βαθιά αίσθηση

της αρμονίας ανάμεσα στον άνθρωπο και τον κόσμο που τον περιβάλλει. Μέσα από τα έργα του, ο Αλεκτορίδης εξακολουθεί να μιλάει με μια φωνή απαλή, αλλά διαπεραστική, που υπενθυμίζει την αξία της ποιητικής ματιάς στην ελληνική ζωγραφική της εποχής του...

30^ο Ενημερωτικό Δελτίο Φύλωνα «Τέχνη & Πολιτισμός» Τεύχος Δεκεμβρίου 2025

Εκδότης: Π.Κ.Π. «Ο Φύλων», **Αρχισυντάκτης:** Νικόλαος Σοφιανός, **Συντάκτες - Συνεργάτες:** Μαριανίνα Πάτσα, Κων/νος Τσικλέας, Σοφία Θεοδώρου, Ιωάννης Λάσκαρης, Κατερίνα Ζώτου, Γρηγόρης Μαλεβίτσης, Δήμητρα Χόνδρου, Μαρία Παπαδάτου, Νίκος Κεράνης, Γιώργος Σοφιανός **Επιμέλεια Κειμένων:** Μιχάλης Ηλιάκης, **Γραφιστική Επιμέλεια:** Ιωσήφ Τουρναβίτης, **Υπεύθυνος Social Media:** Κατερίνα Ζώτου